SLOVO

ČASOPIS GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI

ROK VÝROČÍ PREŠOVSKEJ ARCHIEPARCHIE 1818 • 1968 • 2008 • 2018

7

8. apríl 2018

200 rokov vo fotografiách

NA TÉMU
Príprava na stretnutie P18 O2H žiť v pravde

ROZHOVOR
s fotografom Michalom Petrilákom

RODINA
Nikdy nie som sám – keď sa kresťan rozhodne pre celibát

Hľadáme priateľa Slova. Môžete ním byť i vy!
Staňte sa MODLITEBNÍKOM, PRISPIEVATEĽOM,
alebo PARTNEROM.

Ďakujeme.

Hľadáme priateľa Slova – MODLITEBNÍKA,
ktorý sa pravidelne bude
poslednú nedeľu v mesiaci modliť
posvätný ruženec za redaktorov
a dobrodincov
časopisu.

Hľadáme priateľa Slova s dobrým srdcom
– PRISPIEVATEĽA,
ktorý na účet Slova
bude pravidelne mesačne
prispievať sumou
aspoň 10 eur.

Hľadáme priateľa Slova – PARTNERA
(podnikateľa či firmu),
ktorý so Slovom uzavrie
dlhodobú zmluvu
o reklamnom partnerstve a bude
pravidelne mesačne prispievať.

Viac na casopisslovo.sk/priatelia/

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ KŇAZSKÉHO SEMINÁRA

15. apríl

10.00 *Svätá liturgia*
12.30 *Obed*
13.00 *Predstavenie kňazského seminára*

Stretnutie s arcibiskupom
Stretnutie s bohoslovcami

17.00 *Večiereň*

www.gojdic.sk
Sládkovičova 23, Prešov

Evangelii Nuntiandi

„Vo farských evanjelizačných bunkách máte poslanie byť zárodkom, ktorý pomáha farskému spoločenstvu, aby sa stalo rodinou a aby nachádzalo svoju misionársku povahu.“
Pápež František 1. Svetové stretnutie FEB v Ríme 5. 9. 2015

Prezentácia systému farských evanjelizačných buniek

Určený všetkým, ktorí sa chcú do hĺbky zoznámiť so systémom farských evanjelizačných buniek (FEB) alebo hľadajú, ako začať.

7. – 8. mája 2018 (7. mája – o 19:00 večer chvál, 8. mája 8:30 – 17:00)
V kláštore sestier redemptoristiek v Lomnici pri Vranove nad Topľou

* prezentácia systému farských evanjelizačných buniek * zdieľanie skúseností od nás i zo zahraničia * inšpirácie a konkrétna pomoc tým, ktorí chcú začať s FEB vo svojich farnostiach * čas spoločnej modlitby * ponuka materiálov

Za koordinačný tím na seminár pozýva otec Jozef Zorvan.
Svoju účasť potvrďte do konca apríla u svojho kňaza alebo telefonicky 0918 590 592 (Slávka Fejková), alebo mailom: evanjelizacnebunky@gmail.com.
Manipulačný poplatok + strava: 7€.

Z OBSAHU

5 **Väčší ako hriech**
slovo Svätého Otca

6 **200 rokov vo fotografiách**
výstava v prešovskej katedrále

12 **O2H žiť v pravde**
katechéza na P18

15 **Katedrála sv. Jána Krstiteľa v Prešove**

16 **Misia za objektívom**
rozhovor s fotografom Michalom Petrilákom

18 **Vidiecke sídlo**
svedectvo

19 **Keď lekár s pacientom nesúhlasí**
slovo o bioetike

20 **Nikdy nie som sám**
slovo v rodine

23 **Pán vchádza ako víťaz**
biblická katechéza

24 **Ikony Bohorodičky**

25 **Domáce nebezpečenstvá**
príbeh

28 **Slovo deťom**

SLOVO

oficiálny časopis
Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku
www.casopisslovo.sk
Ročník 50. Periodicita vydávania: dvojtýždenník.
Adresa redakcie: SLOVO, Hlavná 3, 080 01 Prešov, tel.: 051/756 26 42, 0911 711 263.
Číslo účtu: SK45 0200 0000 0032 1020 6959
SWIFT KÓD: SUBASKBX, KS: 0558, ŠS: 2018, VS: vaše PSČ.
Vydavatelia: Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov, Hlavná 1, 081 35 Prešov, IČO 00179205.
Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, IČO 37886622.
Cirkevné schválenie:
Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, č.j. 3317/99.
Šéfredaktor:
ThLic. Juraj Gradoš, PhD. (sefredaktor@casopisslovo.sk)
Výkonný redaktor:
Mgr. Drahomíra Kolesárová (redakcia@casopisslovo.sk)
Redaktori:
ThLic. Jaroslav Girovský (spravodajstvo@casopisslovo.sk)
PaedDr. Helena Krenická (inzercia@casopisslovo.sk)
Martin Grošík (distribucia@casopisslovo.sk)
Jazyková úprava:
PhDr. Adriana Matoľáková, PhD. (adriana.matolakova@gmail.com)
Cenzori: PaedDr. František Dancák, ThDr. Miroslav Dancák, PhD., ThDr. Milan Kuzmiak, PhD.
Redakčná rada:
Mgr. Petra Jakubová, Mgr. Ján Hreško, PaedDr. František Dancák, Miroslav Dargaj, Mgr. Daniel Dzurovčin, Mgr. Stanislav Gábor, ThLic. Juraj Gradoš, PhD., doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD., PhDr. Valéria Juríčková, PhD., doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD.
Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku. Neoznačené správy sú zo servisu TK KBS. Za obsah inzerátov neručíme. Účelom právnej poradne nie je poskytovanie právnych služieb v zmysle zákona o advokácii, ale iba poskytnutie informácií k problematike obsiahnutej v konkrétnych otázkach. Obsah poskytnutých informácií je pritom plne závislý od obsahu položených otázok.
Tlač a distribúcia: Alfaprint, Martin.
ISSN 1335-7492. EV 182/08.
Uzávierka pre číslo 9/2018: 11.04.2018
Titulná strana: Deti v Trenčíne pri modlitbe poklôn sv. Efrema Sýrskeho (foto: Benjamína M. Ondovčáková SNPM)

Turbulencia

Slovo turbulencia mi prichádza na um v ostatných týždňoch či mesiacoch veľmi často. Keď sa lietadlo dostane do turbulencie, začne sa otriasať. Pilot ešte predtým vyzve pasažierov, aby sa pripútali. Letušky zaistia vozíky, jedlo a nápoje odložia do boxov. Ak by to neurobili, ak by vošli nepripravení do turbulencie, všetko by v lietadle malo neisté miesto – začalo by to obrazne lietať ako neriadené strely. Lietadlo v takomto stave je omnoho zraniteľnejšie. Už samotná turbulencia môže spôsobiť katastrofu, no nerozvážni či neposlušní pasažieri ju môžu spečatiť. V takejto situácii treba zachovať pokoj, triezvu myseľ bez zbytočných emócií a správať sa zodpovedne.

V lietadle sú často i rodiny s deťmi. Kým je čas, ešte pred turbulenciou, rodič má pripútať dieťa k sedadlu a potom i sám seba bezpečnostným pásom. Ak však príde k najhoršiemu, ak začne ísť o život, prv musí myslieť na ten svoj, lebo mŕtvy rodič živému dieťaťu nepomôže. A tak si najprv sám nasadí kyslíkovú masku a až potom ju dá svojmu dieťaťu. City, akokoľvek ušľachtilé, tu môžu spôsobiť smrť rodiča i dieťaťa. Pokojná, triezvo uvažujúca myseľ naopak zachráni život oboch.

Našou spoločnosťou v ostatných týždňoch zmieta búrka. Slovensko je v turbulencii. Médiá prinášajú správy o najväčších protestoch od nežnej revolúcie. Do ulíc na Slovensku i v zahraničí vyšlo okolo 120-tisíc ľudí. Prezident aj niektoré politické strany hovoria, že treba počúvať hlas ľudu. Tých 120-tisíc ľudí však nemalo rovnaké požiadavky. Mnohí prišli vyjadriť žiaľ nad smrťou dvoch mladých ľudí, iní zasa zosadiť túto vládu. Ďalší, a to sa opakovalo často vo vyjadrení politikov, presadiť predčasné voľby. Slovákmi začali zmietať emócie, túžby. Začali byť manipulovateľní. A je jedno, či boli v uliciach, alebo pred televízormi. A to nie je dobré pre nikoho – ani pre každého z nás ako jednotlivca, ani pre Slovensko.

Je paradoxné, že keď prišlo na námestie do Košíc alebo Bratislavy 80- až 85-tisíc ľudí s jednou jasnou požiadavkou na ochranu rodiny a života od počatia po prirodzenú smrť, vtedy to politici nebrali vážne. Vtedy nebolo treba počúvať hlas ľudu. Prečo? No poviem úprimne, čo si myslím. Vtedy im hlas ulice nevyhovoval. Dnes áno. To svedčí o charaktere týchto ľudí. A hoci tí, ktorí dnes riadia štát, nie sú čistí a možno, opakujem slovo možno, majú na rukách i krv, tí druhí sa im veľmi podobajú. Ľudia sa vymenia, strany sa vymenia, no moc ostáva. Tá robí z ľudí divé šelmy, kriví charaktery a vytvára celú skupinu slepých klamárov.

Máme to potom nechať tak? Vonkoncom nie! No treba sa správať zodpovedne ako rodič v lietadle. Bez pravdu ohrozujúcich emócií. Čo sa stalo? Niekto zabil dvoch mladých ľudí. Kto, to v čase písania tohto článku vedeli iba samotní vrahovia. A čo môžeme pre týchto dvoch mladých ľudí urobiť? Pochovať ich? Stalo sa. A čo viac? Modliť sa a žiadať pravdivé a transparentné vyšetrovanie. A potom, keď budeme poznať všetky fakty, keď budeme poznať skutočného vinníka, nechať plne konať spravodlivosť. Znovu transparentne, pravdivo a čestne. Demonštrácie, pád vlády... to týmto dvom mladým ľuďom nepomôže. Pre veriaceho človeka by mal byť prioritou ich život a nie smrť. Ich spása. A pre každého občana Slovenska, veriaceho i neveriaceho, by mala byť prioritou čestnosť, spravodlivosť a vzájomná úcta. Lebo, a na to by sme mali pamätať, naši politici sú iba zväčšeným obrazom nás samých. Obrazom, ktorý nám ukazuje, akí skutočne sme.

ThLic. Juraj Gradoš, PhD., šéfredaktor

■ **Magazín *The Art Newspaper* priniesol 19. februára informáciu o príprave výstavy diel Andyho Warhola vo Vatikánskych múzeách.** Expozícia diel predstaviteľa popartu, ktorého korene siahajú na východné Slovensko, je naplánovaná na rok 2019. Zámerom je predstaviť Warholove diela s náboženskou tematikou.

■ **Tisíce filipínskych katolíkov posledný februárový víkend protestovalo proti ohrozeniu života v krajine.** Protesty boli namierené proti zabíjaniu v súvislosti s potieraním drog, proti prenasledovaniu kresťanov, návrhu kongresu na legalizáciu rozvodov a zmenám ústavy. (TS ČBK)

■ **Svätý Otec navštívil 2. marca v rímskej štvrti Eur špeciálny domov, v ktorom žijú matky vo veku od 25 do 30 rokov spolu s deťmi, odsúdené za malé priestupky a súd im umožnil plniť si svoje rodičovské povinnosti.** Svätý Otec sa prihovoril piatim mladým matkám a stretol sa s ich deťmi. Ženy okrem starostlivosti o svoje deti využívajú tento čas aj na dovzdelávanie sa a získanie odbornosti, ktorá im pomôže nájsť si prácu a zaradiť sa do spoločnosti. (RV)

■ **Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí ustanovila 3. marca zverejnením dekrétu povinnosť liturgickej spomienky Panny Márie, Matky Cirkvi v cirkvi latinského obradu.** Jej termínom bude pondelok po Turíčnej nedeli, tradične označovaný ako Svätodušný pondelok. (RV)

■ **Študenti Gymnázia sv. Jána Zlatoústeho v Humennom sa 5. – 9. marca zúčastnili v meste Wisla v Poľsku na projektovom stretnutí *HEAL – Zdravé prostredie a život*,** ktoré sa koná v rámci projektu Erasmus. Šiesti žiaci s pedagogickým dozorom sa zapojili do diskusie o environmentálnych problémoch ako znečistenie vody, vzduchu či znečistenie hlukom. Domáci dali účastníkom stretnutia aj možnosť spoznať históriu mesta, život ich predkov i výrobu vodnej energie. Zakúsili aj jazdu na saniach ťahaných koňmi, ochutnali miestne tradičné jedlá a spoznali regionálnu ľudovú hudbu. (Z. Turcmanovičová)

■ **V Európskom parlamente v Bruseli sa 7. – 9. marca konalo Európske katolícke fórum mládeže zamerané na sociálnu angažovanosť,** na ktorom sa zúčastnilo osemdesiat mladých z rôznych európskych krajín. Na fóre sa preberali témy sociálnej náuky Cirkvi, osobného či národného rozvoja a kresťanského základu európskej identity. (B. Viktorinová)

Prvé gréckokatolícke neokatechumenátne spoločenstvo z Prešova putovalo do Ríma a Loreta

16. až 21. marca putovalo 43 bratov a sestier z prvého gréckokatolíckeho spoločenstva Neokatechumenátnej cesty v Prešove do Ríma a Loreta. Táto púť je súčasťou etapy *Otčenáš*, ktorá je predposlednou etapou formácie spoločenstva. Toto gréckokatolícke spoločenstvo v Prešove je prvým neokatechumenátnym spoločenstvom východných katolíckych cirkví na svete, a teda túto púť absolvovalo zo všetkých východných spoločenstiev na svete ako prvé. Najstarší bratia a sestry sú v spoločenstve už tridsať rokov, pretože prvé gréckokatolícke spoločenstvo v Prešove vzniklo v roku 1988. Do spoločenstva patrí aj päť kňazov – štyria gréckokatolícki a jeden rímskokatolícky, ktorí sa tiež zúčastnili na púti. Spoločenstvo sprevádzali národní katechisti.

Duchovný program púte sa začal v Ríme, kde navštívili katakomby a hroby apoštolov sv. Petra a sv. Pavla v ich bazilikách, aby prosili o dar živej viery. Navštívili aj misijný seminár *Redemptoris Mater* v Ríme.

V nedeľu sa na Námestí sv. Petra zúčastnili na modlitbe *Anjel Pána* so Svätým Otcom Františkom, ktorý ich pozdravil ako prvých spomedzi všetkých pozdravovaných skupín. Keď zazneli jeho slová: „Zdravím pútnikov zo Slovenska“, spoločenstvo vybavené slovenskými vlajkami dalo o sebe vedieť hlasným pozdravom: „Nech žije Svätý Otec!“ Ako odpoveď sa k nim Svätý Otec otočil a zamával im z okna Apoštolského paláca.

Ďalšími zástavkami na púti boli Porto San Giorgio, kde sa nachádza jedno z centier Neokatechumenátnej cesty, a Loreto, situované na brehu Jadranského mora. Je to svetoznáme mariánske pútnické miesto, pretože sa v tunajšej bazilike od čias križiackych výprav nachádza domček Presvätej Bohorodičky, ktorý sem bol prenesený z Nazareta. Ide o tri steny vymurované z kameňa, ktoré pôvodne stáli v Nazarete pred jaskyňou, ktorá sa teraz nachádza v známej Bazilike Zvestovania. Obydlia v Izraeli pozostávali z troch kamenných stien pristavaných k otvoru do jaskyne. Na tomto mieste pútnici slávnostne prijali od Cirkvi Pannu Máriu za svoju Matku, podobne ako ju Kristus z kríža odovzdal za Matku apoštolovi Jánovi.

Púť každodenne sprevádzali katechézy a liturgie, ktoré všetkých posilnili vo viere i v láske k Bohu, k Márii a ku Kristovej cirkvi.

V Prešovskej metropolii je v súčasnosti osemnásť gréckokatolíckych spoločenstiev Neokatechumenátnej cesty. Neokatechumenátna cesta vznikla v roku 1964 v Madride prostredníctvom Kika Argüella a Carmen Hernández. Prvé neokatechumenátne katechézy sa na Slovensku uskutočnili v roku 1978. Neokatechumenátna cesta má schválenie Apoštolskej stolice a svoj štatút. Vo farnostiach ponúka cestu obrátenia, počas ktorej možno objaviť bohatstvo kresťanskej viery v pokrstnom katechumenáte. (Ľ. Petrík)

www.facebook.com/casopisslovo.sk

Svätý Otec vo Fatime v máji 2017

Väčší ako hriech

Marek Baran
foto: i1.wp.com

Kajúce srdce

Svätý Otec v rannej homílii povzbudil každého k tomu, aby sa nebál priznať skutočnosť, že je hriešny a potrebuje Boha: „Dávajme si pozor na zášť, ktorá v našom srdci vytvára uzol. Prvým krokom k tomu, aby nám Boh odpustil, je uznať, že sme hriešnikmi. V prvom liturgickom čítaní z Knihy proroka Daniela sa spomína príbeh Azariáša, ktorý bol vrhnutý do rozpálenej pece za to, že nezaprel Pána. On sa však nesťažuje Bohu za to, čo s ním urobili, nevyčíta mu, že mu takto odpláca jeho vernosť. Aj naďalej vyznáva veľkosť Boha a ide až ku koreňu zla, keď hovorí: ‚Ty si nás vždy zachránil, no my sme, žiaľ, zhrešili.' Obviňuje seba samého a svoj ľud. Sebaobvinenie je prvým krokom k odpusteniu. Obviniť seba samých je súčasťou kresťanskej múdrosti. Nie obviňovať druhých, to nie, ale seba samých. A keď pristupujeme k sviatosti zmierenia, treba mať toto na mysli: veľký Boh, ktorý nám dal množstvo vecí – a ja som, žiaľ, zhrešil, urazil som Pána. A prosím o spásu.
Jedna pani v spovednici dlho menovala svokrine hriechy a snažila sa tak ospravedlniť samu seba. Nakoniec jej kňaz povedal: ‚Dobre, a teraz vyznajte svoje hriechy.' A toto sa Pánovi páči, lebo Pán prijíma kajúce srdce, pretože, ako povedal Azariáš, ‚nebudú zahanbení tí, čo dúfajú v teba'. Treba kajúce srdce, ktoré Pánovi hovorí pravdu: ‚Urobil som toto, Pane. Zhrešil som proti tebe.' Pán mu zakrýva ústa ako otec márnotratnému synovi, nenechá ho dohovoriť. Jeho láska ho zakrýva. Odpúšťa všetko. Nehanbime sa vymenovať vlastné hriechy, lebo Pán nás robí opäť spravodlivými, keď nám odpúšťa, a nie iba jeden raz, ale vždy. Je tu však jedna podmienka: Božie odpustenie v nás mocne účinkuje za predpokladu, že odpustíme druhým. A toto nie je jednoduché, lebo zášť vytvára v našom srdci uzol a je tam vždy tá trpkosť. Často v sebe nosíme zoznam vecí, ktoré nám urobili druhí: ‚Tento mi urobil toto, vykonal mi to a ono...' Toto sú dve veci, ktoré nám pomôžu pochopiť cestu odpustenia: ‚Ty si veľký, Pane, žiaľ, zhrešil som' a ‚Áno, odpúšťam ti sedemdesiatsedemkrát za predpokladu, že ty odpustíš druhým.'" (úryvok príhovoru zo 6. marca 2018)

Boh je väčší než naše hriechy

Na štvrtú nedeľu Veľkého pôstu Svätý Otec František v príhovore pred modlitbou *Anjel Pána* vyzval veriacich k radosti: „Aký je dôvod na túto radosť? Je ním veľká láska Boha k ľudstvu, ako nám o tom hovorí aj dnešné evanjelium: ‚Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život' (Jn 3, 16). Tieto slová, ktoré Ježiš vyslovil v rozhovore s Nikodémom, zhŕňajú tému, ktorá stojí v centre kresťanského ohlasovania: aj keď sa situácia zdá zúfalá, Boh zasahuje a ponúka človeku spásu a radosť. Boh naozaj nestojí bokom, ale vstupuje do dejín ľudstva, zamiešava sa do nášho života, vstupuje doň, aby ho oživoval svojou milosťou a aby ho spasil. Sme povolaní tomuto ohlasovaniu načúvať a odmietnuť pokušenie byť si istí sebou samými, chcieť konať bez Boha, nárokovať si absolútnu slobodu od neho a od jeho slova. Keď objavíme odvahu spoznať sa takí, akí sme (na to sa žiada odvaha!), uvedomíme si, že sme ľudia povolaní vyrovnávať sa so svojimi slabosťami a svojimi obmedzeniami. Môže sa teda stať, že nás premôže úzkosť, nepokoj zo zajtrajška, strach z choroby a zo smrti. To vysvetľuje, prečo mnohí ľudia hľadajúci východisko si niekedy vyberú nebezpečné skratky, napríklad cestu drogy alebo poverčivosti, či zničujúcich rituálov mágie. Je dobré poznať vlastné obmedzenia, vlastné slabosti. Máme ich poznať. Ale nie pre to, aby sme si zúfali, ale aby sme ich odovzdali Pánovi. A on nám pomáha na ceste uzdravovania, berie nás za ruku a nikdy nás neponechá osamotených! Boh je s nami, a preto sa dnes tešíme. A máme opravdivú a veľkú nádej v Bohu Otcovi, bohatom na milosrdenstvo, ktorý nám daroval svojho Syna, aby nás spasil. Toto je naša radosť. Máme aj toľké zármutky, ale keď sme opravdiví kresťania, je tu nádej. Určitá malá radosť, ktorá rastie a dodáva ti istotu. Nemáme malomyseľnieť, keď vidíme naše obmedzenosti, naše hriechy, naše slabosti: Boh je nablízku, Ježiš je na kríži, aby nás uzdravil. Toto je Božia láska. Pozrime sa na kríž a v duchu si povedzme: „Boh ma miluje." Je pravda, sú tu tieto limity, tieto slabosti, tieto hriechy, ale on je väčší než obmedzenosti, slabosti a hriechy. Nezabudnite na toto: Boh je väčší než naše slabosti, naše nevernosti, naše hriechy. Chyťme Pána za ruku, pozrime sa na kríž a poďme vpred. Nech nám Mária, Matka milosrdenstva, dá do srdca istotu, že sme Bohom milovaní. Nech je nám nablízku v okamihoch, keď sa cítime osamotení, keď sme pokúšaní vzdať sa pred ťažkosťami života. Nech nám sprostredkuje cítenie svojho Syna Ježiša, aby sa naše pôstne putovanie stalo skúsenosťou odpustenia, prijatia a lásky. (úryvok príhovoru z 11. marca 2018)

> „Vo sviatosti zmierenia
> nachádzame cestu,
> aby sme sa vrátili k Pánovi
> a znovuobjavili zmysel života.
> Uprostred mnohých činností
> často zanedbávame to,
> čo je podstatné:
> duchovný život, náš vzťah s Bohom.
> Zastavme sa,
> dajme priestor modlitbe!"
> (*twitter* Svätého Otca Františka
> z 9. marca 2018)

200 rokov VO FOTOGRAFIÁCH

Dvesto rokov histórie Prešovskej eparchie prezentuje putovná výstava historických fotografií, ktorú 5. marca slávnostne otvoril prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove.

ISPA
foto: Štefan Keruľ Kmec ml., Dávid Rybovič

Slávnosť sa začala archijerejskou svätou liturgiou za účasti kňazov pôsobiacich na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, na prešovskom Arcibiskupskom úrade, v Gréckokatolíckom kňazskom seminári blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove a za účasti ďalších pozvaných hostí, medzi ktorých patril aj štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Peter Krajňák či Mária Kotorová, riaditeľka Krajského múzea v Prešove. Liturgické slávenie spevom sprevádzala bohoslovecká skupina Zboru sv. Romana Sladkopevca.

V homílii sa prešovský protosynkel Mons. Ľubomír Petrík zameral na dialóg učeníkov a Ježiša: „‚Prečo im hovoríš v podobenstvách?' ‚Preto, že vám je dané poznať tajomstvá nebeského kráľovstva, ale im nie je dané.'" Vysvetlil, že niektorým to nie je dané nie preto, že by azda Ježiš robil rozdiely medzi ľuďmi, ale preto, čo Ježiš hovorí ďalej: „Lebo otupelo srdce tohto ľudu." Dodal, že Boh dal človeku slobodu prijať alebo neprijať ho za svojho Pána a dal sa mu spoznať vo svojom Synovi Ježišovi podobnom človeku vo všetkom okrem hriechu. Preto sú podľa otca Petríka oči a uši kresťanov blažené, lebo vidia a počujú Ježiša prítomného v jeho Cirkvi. V závere homílie poukázal aj na fotografie z dejín Prešovskej eparchie, v ktorých možno vidieť Božiu lásku. Veriacich povzbudil, aby Bohu v pôste dovolili očistiť svoje srdcia.

Po skončení liturgie sa prihovoril vladyka Ján, ktorý medzi iným povedal: „Sme hrdí na našu dvestoročnú históriu, počas ktorej vnímame veľké Božie požehnanie, ktoré spočinulo na našej cirkvi. Áno, naša cirkev bola osemnásť rokov zlikvidovaná a postavená mimo zákona, zažila aj veľa utrpenia, ale nezlomilo to ani našich biskupov, ani kňazov, ani veriacich. Boh nás preosial, niektorí, žiaľ, odpadli, ale drvivá väčšina obstála a získala zásluhy pre večnosť."

Vladyka následne vysvetlil, že ponúknutá výstava je akýmsi malým náčrtom bohatej histórie života Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Poďakoval sa otcovi Petrovi Jamborovi, archivárovi Arcibiskupského úradu v Prešove, za myšlienku pripraviť túto výstavu a jej samotnú realizáciu, ako aj vedeniu teologickej fakulty – dekanovi Mons. Petrovi Šturákovi a prodekanovi Jaroslavovi Coraničovi za hmotnú pomoc pri zrealizovaní diela. Vďačnosť archieparcha vyjadril taktiež bohoslovcovi Jozefovi Petričkovi za jeho grafické spracovanie výstavy a štátnemu tajomníkovi školstva Petrovi Krajňákovi za podporu výstavy zo strany Ministerstva školstva SR.

Výstava dejín je prezentovaná na jedenástich paneloch. Každý z panelov dokresľuje fotografia v hlavičkovej časti. Spolu je na paneloch umiestnených približne stodvadsať fotografií a desať rôznych ukážok kníh, časopisov a pečatí.

Počiatky eparchie a rozvoj inštitúcií

Prvé dva panely približujú rozličné údaje o vzniku a najstaršej histórii Prešovskej eparchie, ktorej geograficky južná časť zasahovala v roku 1818 až do územia dnešného Maďarska. Na tom istom paneli môže návštevník vidieť dnes už nevídané kňazské pečate, ktoré boli charakteristické pre celé zostávajúce 19. storočie. O hmotnej podpore farnostiam hovoria portréty dvoch donátorov – bratov Júliusa a Teodora Andrášiovcov.

Ďalšie dva panely predstavujú mnohé kultúrne aktivity prešovských biskupov Jozefa Gaganca, Mikuláša Tótha a aktívnych kňazov do roku 1927. Vzácnym materiálom je rodinná fotografia z roku 1910, ktorá zobrazuje kňaza Pavla Rusnáka st. so synmi – kňazmi a ďalšími členmi ich rodín. Zaujímavé sú aj dve dobové fotografie zachytávajúce skupinu bohoslovcov z roku 1910. Fotografia vyobrazujúca otvorenie meštianskej školy v roku 1910 v čase biskupa Jána Váliho je dôkazom veľkého dobového úsilia o rozvoj aj v oblasti vzdelania. Liturgickú krásu a dôstojnosť spevu vo výstave prezentuje fotografia kanonika Jána Kizáka s jeho dielom znotovanej Liturgie sv. Jána Zlatoústeho z roku 1916.

Duchovné obrodenie eparchie

Štyri panely sa venujú problematike a obrazu pastoračných aktivít biskupa Pavla P. Gojdiča, ktorý začal svoju biskupskú činnosť v roku 1927. Ako biskup sa staral nielen o udržanie duchovného stavu eparchie, ale predovšetkým o jej rast, prehĺbenie duchovnosti, čo dokumentuje aj prezentovaný zoznam postavených chrámov počas jeho obdobia. Skutočnosť, že biskup považoval duchovnú starostlivosť o mládež za najdôležitejšiu, zobrazuje ukážka titulnej strany modlitebnej knižky s názvom *Anjel ochranca – Anhel chraniteľ*, ktorú zostavil profesor Michal Kizák. Biskup sa snažil mládež združovať v rôznych kresťanských spoločenstvách, čo vidno na iných fotografiách, kde je zvečnený tretí oddiel skautov Alexandra Duchnoviča či členky Mariánskej kongregácie. Informovanie o plánovaných či uskutočnených akciách v eparchii, ale i ako prostriedok vzdelávania svojich veriacich predstavujú prezentované titulné stránky časopisov rehoľných spoločenstiev – Blahovistnik a Misionár. Ďalšie fotografie zachytávajú aj bohoslovcov v ich voľnom čase. Obraz o materiálnej situácii a vojnových škodách veriacich po druhej svetovej vojne poskytuje tzv. hospodársky výkaz farnosti Porostov z roku 1946.

Cirkev väznená a slobodná

Obzvlášť podnetným panelom na zamyslenie pre súčasníka je obdobie umlčanej cirkvi. Mnohí kňazi prežili neľahké časy väznenia a po prepustení sa aj so svojimi rodinami museli presťahovať mimo územia Slovenska – do Čiech. Takúto situáciu zachytávajú aj fotografie zobrazujúce prácu a rodinný život kňaza Mikuláša Hricova, rodiny profesora Pavla Stuľakoviča, život manželky kňaza Judity Zorvanovej či pobyt biskupa Vasiľa Hopka v Oseku z roku 1966.

Obraz Gréckokatolíckej cirkvi po rehabilitovaní prezentuje aj vzácny pozdrav gréckokatolíkov pápežovi Pavlovi VI. pri príležitosti 150. výročia Prešovskej eparchie. Exkluzívna fotografia z tohto obdobia zachytáva prvé stretnutie gréckokatolíckych kňazov a laikov v roku 1968 v zasadacej miestnosti rímskokatolíckeho biskupstva v Košiciach. Snahu o obnovu náboženskej tlače Cirkvi prezentuje titulná stránka časopisu Slovo z roku 1969. Významnú udalosť v živote Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku dokresľuje fotografia pápeža Jána Pavla II. kľačiaceho v modlitbe pred ikonostasom pri jeho návšteve prešovskej Katedrály sv. Jána Krstiteľa v roku 1995.

Táto výstava zavíta aj do ďalších miest Prešovskej archieparchie.

■ **Študenti a zamestnanci Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove prežili 21. – 22. februára celonočné bdenie vo fakultnej Kaplnke blahoslaveného hieromučeníka Pavla Petra Gojdiča.** Bdenie začali službou vopred posvätených darov a eucharistickou pobožnosťou. Spoločne sa pomodlili aj časť piesní kajúceho Kánona sv. Andreja Krétskeho, ktorý prezentuje vnútorný kajúci rozhovor človeka so svojou dušou a so svojím Stvoriteľom. Program pokračoval Akatistom k Ježišovi Kristovi a završením bola modlitba polnočnice. (P. Tirpák)

■ **Redemptoristi Michalovskej viceprovincie sa 23. februára stretli v Stropkove na teologicko-pastoračnom stretnutí.** Stretnutie na tému *Misia a solidarita* viedol otec František Trstenský, profesor na Teologickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku. Program sa začal modlitbou tretej hodinky, ktorú viedol viceprovinciál otec Metod Marcel Lukačik CSsR. Nasledovala prvá prednáška na tému *Svedectvo a mučeníctvo vo Svätom písme*. V druhej prednáške o vykúpení otec František pripomenul, že vykúpenie je prepojené s misionárskym dielom. Témou záverečnej prednášky bola obeta. (M. Lukačík, J. Troja)

■ **V Cirkevnej základnej škole sv. Pavla v Sihelnom na Orave sa 27. februára až 2. marca konali sväté misie.** Riaditeľka Margita Borová pozvala otcov redemptoristov so školským projektom *Misie na školách*, ktorých témou bolo *Každý človek je drahokam, spoznaj ho a chráň*. Cieľom bolo pomôcť žiakom odhaliť drahokamy, ktoré majú vo svojich spolužiakoch, učiteľoch a rodičoch. (M. Bujdoš)

■ **Na Krížupoklonnú nedeľu 4. marca posvätil vo farnosti Snina-Brehy otec Maroš Prejsa, sninský protopresbyter, kríž pred Cerkvou bl. hieromučeníka Vasiľa Hopka.** Kríž dali postaviť veriaci farnosti pri príležitosti 10. výročia zriadenia farnosti. Zhotoviteľom bolo *Kamenárstvo Poldruhák* a ikonografické umučenie Krista umiestnené na kríži napísal Milan Lajčiak z Michaloviec. (D. Šarišský)

■ **Na Gymnáziu bl. Pavla Petra Gojdiča v Prešove sa 5. marca pri príležitosti Jubilejného roka Prešovskej archieparchie 2018 uskutočnila pre študentov 3. a 4. ročníka prednáška otca Mons. Petra Šturáka,** dekana Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Dekan študentom priblížil fakty o fakulte, jej históriu i históriu Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Záver prednášky patril otázkam študentov a diskusii. (Z. Hrehová)

Do večnosti odišla sestra Eugénia Sakalová

Vo veku 88 rokov života a 71 rokov zasväteného života odovzdala 14. marca svoju dušu Pánovi sestra Eugénia Helena Sakalová OSBM. Zádušnú svätú liturgiu a pohrebné obrady slávil prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ 16. marca v Chráme sv. Petra a Pavla v Bardejove.

Sestra Eugénia Sakalová, krsným menom Helena, sa narodila 28. októbra 1929 v Potokoch, okr. Stropkov. V roku 1946 sa prihlásila na kandidatúru k sestrám Rádu sestier sv. Bazila Veľkého, ktoré v tom čase pôsobili v sirotinci v Stropkove. V roku 1947 vstúpila do noviciátu v Prešove a v roku 1949 zložila prvé sľuby. Keď komunistický režim prerušil činnosť rehoľných sestier, odišla s ostatnými sestrami pracovať do trenčianskej nemocnice. Neskôr boli presunuté k chorým do Kovariec, Baču a Veľkého Blhu. Večné sľuby zložila 31. mája 1956.

Po zlegalizovaní Gréckokatolíckej cirkvi sa sestry, ktoré pôsobili vo Veľkom Blhu, presťahovali do Bardejova, kde pracovali v ústave pre mentálne postihnutých chlapcov. Sestra Eugénia väčšiu časť života prežila tichou službou v Bardejove. V monastieri bola predstavenou domu a v rokoch 1980 až 1990 bola v službe provinciálnej predstavenej.

Večná jej pamiatka! (-osbm)

V Košickej eparchii sa uskutočnilo formačné stretnutie kňazských manželských párov

V rámci kňazského dňa sa 24. februára v Trebišove stretli s vladykom Milanom Chauturom CSsR, košickým eparchom, kňazské manželské páry Košickej eparchie, keďže v rámci kňazských formačných dní je jedno stretnutie v roku zamerané aj na formáciu kňazských manželstiev. Téma posledného stretnutia bola *Muž a žena v rodine*.

Po spoločnej modlitbe tretej hodinky sa prítomným prihovoril vladyka Milan. Zdôraznil význam obety kňaza a jeho rodiny pre spoločenstvo farnosti. Upozornil, že táto obeta je možná, len ak celá kňazská rodina je hlboko zasadená v Bohu.

S úvodnou prednáškou vystúpil otec Marián Kuffa, farár a predstavený Inštitútu Krista Veľkňaza v Žakovciach. Poukázal na skryté nebezpečenstvá Istanbulského dohovoru a na konkrétne možnosti pomoci kresťanov obetiam násilia. Predseda spoločnosti Úsmev ako dar Jozef Mikloško rozprával o nevyhnutnosti rodiny pre zdravý vývin dieťaťa a o konkrétnych rizikách ohrozujúcich dnešnú rodinu.

V druhej časti programu otec Peter Horváth s manželkou, ktorí sa v rámci Košickej eparchie venujú formácii manželov v spoločenstve SKALA, priblížili identitu muža a ženy v kresťanskom manželstve.

Záver patril diskusii, rôznym oznamom a aktuálnym informáciám. Kňazský deň sa zakončil spoločným obedom v priestoroch Cirkevnej strednej odbornej školy sv. Jozafáta v Trebišove. (M. Mráz)

Duchovná obnova mladých z Humenného

Mladí z Humenného sa 26. – 28. februára zúčastnili v Poprade na duchovnej obnove s názvom *Duchovný úlet 2* pod vedením redemptoristu otca Maroša Dupnáka. V úvodný deň navštívili Štrbské pleso a po návrate sa venovali téme *Komunikácia a vzťahy*, ktorú otec Maroš uviedol katechézou o jedinečnosti každého človeka. Ďalší deň začali rannou modlitbou, ktorá pokračovala katechézou na tému *Hodnota človeka* a vrcholom bolo slávenie svätej liturgie.

Medzi mladých zavítal aj humenský kaplán otec Pavol Dancák ml. s manželkou a spoločne vystúpili na Hrebienok. Večerný program bol vyhradený na diskusiu a otázky mladých. Cestou domov mladí ešte navštívili múzeum TANAP v Tatranskej Lomnici. (L. Roháčová; foto: T. Oharčák)

V Humenskom vikariáte prezentovali pravdu o Istanbulskom dohovore

V humenskom Chráme Zostúpenia Svätého Ducha na Dubníku sa 3. marca uskutočnil ďalší z cyklov *Slovenský dohovor za rodinu*. Organizátorom podujatia bolo spoločenstvo *Marana tha* z Prešova pod vedením Erika Zbiňovského. Podujatie sa nieslo v duchu ochrany práv rodiny a ľudských práv v tzv. Istanbulskom dohovore. Do podstaty témy o škodlivosti vybraných zákonov EÚ, genderovej ideológie a Istanbulského dohovoru prítomných vovádzali fundovaní rečníci a odborníci z danej oblasti ako predseda Aliancie za rodinu Anton Chromík, diecézny riaditeľ Spišskej katolíckej charity Pavol Vilček a bývalý poslanec a minister vnútra SR Vladimír Palko. Priblíženie akcie sprostredkovali predstavený Inštitútu Krista Veľkňaza otec Marián Kuffa a bývalý exorcista Prešovskej archieparchie otec Jozef Maretta.

Podujatie pokračovalo slávením svätej liturgie, ktorej predsedal humenský vikár otec Martin Zlacký, nasledoval ružencový sprievod, ktorý viedol od Chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky k Okresnému úradu v Humennom. V závere iniciátori akcie povzbudili veriacich i občanov k zápasu za obranu rodiny, manželstva a ľudskej dôstojnosti. (A. Šambronský)

Vladyka Ján Babjak navštívil Nižné Repaše

Na Tretiu pôstnu nedeľu – Krížupoklonnú 4. marca navštívil prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ obec Nižné Repaše, filiálku farnosti Torysky. S miestnym farárom otcom Mariánom Sterančákom slávil Liturgiu svätého Bazila Veľkého. V homílii vyzdvihol podstatu kríža i utrpenia a zdôraznil ich význam na ceste k víťazstvu – k večnému životu. Pripomenul, že práve Kristovým krížom človek získava spásu a že vlastný kríž približuje človeka k Bohu.

Po svätej liturgii vladyka Ján navštívil aj farskú budovu v Toryskách. (B. Sterančáková)

Zbor sv. Cyrila a Metoda z Košíc sa predstavil v Borši

Miešaný zbor sv. Cyrila a Metoda, ktorý pod vedením dirigentky Lucie Lovašovej pôsobí pri Katedrálnom chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky v Košiciach, sa 11. marca predstavil v gréckokatolíckom Chráme sv. Eliáša vo farnosti Borša v Maďarskom protopresbyteráte.

Cez pozvanie starostky obce Anny Tünde Vargovej a administrátora farnosti otca Gabriela Kecskésa sa veriacim ponúkla možnosť na hlbšie prežívanie veľkopôstneho obdobia. Zbor najprv viedol svätú liturgiu, ktorú slávil miestny správca farnosti. Liturgiu v maďarskom jazyku zbor obohatil spevmi v cirkevnoslovanskom jazyku. Pre väčšinu veriacich to bolo po prvýkrát, čo naživo počuli krásu byzantského spevu.

V poobedňajších hodinách sa zbor v miestnej cerkvi predstavil koncertom, v ktorom zazneli veľkopôstne liturgické skladby aj skladby zo svätej liturgie. (-gk)

■ **Študenti a učitelia Gymnázia blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča v Prešove si 5. marca minútou ticha a modlitbou uctili pamiatku zavraždenej Martiny Kušnírovej, bývalej absolventky,** ktorá na gymnáziu študovala v rokoch 2005 až 2009. Následne sa 7. marca po svätej liturgii v Chráme Povýšenia svätého Kríža v Prešove-Sekčove celá škola zjednotila v modlitbe panychídy za jej spásu a večný život. (H. Čitbajová)

■ **V rámci podujatia *Hosť na KU* vystúpil 6. marca vo výstavnej sieni rektorátu Katolíckej univerzity v Ružomberku vladyka Milan Chautur CSsR,** košický eparcha, s prednáškou na tému *Aktuálne ohrozenia postmodernej rodiny*. Podujatie je intelektuálno-formačnou aktivitou, ktorej cieľom je ponúknuť intelektuálny a duchovný rast spoločenstva univerzity. (KU.sk)

■ **Študenti Gréckokatolíckej teologickej fakulty a iných fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove sa 9. marca vydali v rámci duchovnej obnovy na púť do Ľutiny.** Po pešom päťkilometrovom presune z Pečovskej Novej Vsi do cieľa púte bohoslovec pastoračného ročníka Jakub Jasik predstavil toto pútnické miesto. Nasledovala modlitba tretej hodinky a v pútnickom Dome sv. Mikuláša sa posilnili drobným občerstvením. Potrebu vnútorného ticha vo svojej katechéze zdôraznil otec Peter Tirpák, vyučujúci na Gréckokatolíckej teologickej fakulte, ktorý zdôraznil, že Boh sa človeku prihovára v tomto tichu. Program pokračoval výstupom na ľutinskú horu, počas ktorého sa pomodlili krížovú cestu. Po pôstnom obede si študenti pozreli film *Ostrov*. (-pt)

■ **Žiaci a študenti troch trebišovských cirkevných škôl, ktorých zriaďovateľom je Košická eparchia, sa 14. marca zúčastnili na *Krížovej ceste*** v podaní bohosloveckej skupiny Anastasis v Mestskom kultúrnom stredisku v Trebišove. „Naša krížová cesta je v prvom rade modlitba a nie iba vystúpenie," podotkol líder skupiny Anastasis bohoslovec Miroslav Hamarčák. V závere vyzval mladých na základe ostatných udalostí v krajine, aby sa zjednotili aj v modlitbe za Slovensko. Symbolickým zasvietením svetielka na svojich smartfónoch mohli mladí ukázať ochotu prijať Krista do svojho života. *Krížová cesta* je tieňovým divadlom vyobrazujúcim príbeh Ježiša očami jedného z jeho najbližších apoštolov – Petra, štrnásť zastavení s hudobnými vsuvkami skupiny Anastasis, hovoreným slovom a tieňovými dramatickými výjavmi. (M. Kmec)

■ V Gréckokatolíckom mládežníckom centre Bárka v Juskovej Voli sa 25. februára – 1. marca konal prvý ročník jarného tábora s programom, ktorý zahŕňal katechézy, hry, workshopy a ďalšie aktivity. (S. Kolesárová, M. Nergešová)

■ Pri príležitosti 15. výročia vzniku Ordinariátu Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky slávil 1. marca ordinár Mons. František Rábek pontifikálnu svätú omšu v Katedrále sv. Šebastiána v Bratislave-Krasňanoch, ktorej sa okrem apoštolského nuncia na Slovensku Mons. Giacoma Guida Ottonella a rímskokatolíckych biskupov zúčastnili aj vladykovia Ján Babjak SJ a Peter Rusnák.

■ Tím Petra Liptáka z Košíc viedol 2. – 4. marca v Gréckokatolíckom mládežníckom centre Bárka v Juskovej Voli Kurz Filip, pričom sa v centre počas víkendu stretli aj animátori, aby pracovali na hudobno-divadelnom pásme programu Kvetnej nedele v Prešove. (P. Maľarčík)

■ Na hore Zvir v Litmanovej sa počas víkendu 3. – 4. marca zhromaždili pútnici, aby spoločne slávili najprv fatimskú sobotu, ktorej duchovný program viedol otec Marcel Pisio, a následne malú púť, ktorá pripadala na Krížupoklonnú nedeľu a jej program duchovne viedol otec protopresbyter Rastislav Janičko, farár farnosti Litmanová a riaditeľ pútnického centra hory Zvir v Litmanovej. (D. Zimovčák)

■ Mladí z protopresbyterátov Prešov, Sabinov a Hanušovce nad Topľou sa 9. – 11. marca stretli v Gréckokatolíckom mládežníckom centre Bárka v Juskovej Voli, aby vo svojom živote rozvíjali vďačnosť voči Bohu a blížnym. (P. Maľarčík)

■ V Gréckokatolíckom kňazskom seminári blahoslaveného Pavla Petra Gojdiča v Prešove sa 17. – 18. marca stretli sestry služobnice Nepoškvrnenej Panny Márie na svojom formačnom stretnutí, ktoré viedol protosynkel Bratislavskej eparchie otec Vladimír Skyba, aby rozjímali nad posolstvom svätého Kríža. (A. Chovanová)

■ Na Arcibiskupskom úrade v Prešove sa 12. marca za účasti prešovského arcibiskupa metropolitu Jána Babjaka SJ uskutočnila redakčná rada časopisu Slovo, na ktorej sa rozoberali personálne otázky redakcie, obsah časopisu na rok 2019, ako aj špeciálne vydanie Slova venované dvojstému výročiu vzniku Prešovskej eparchie či päťdesiate výročie založenia časopisu Slovo. (redakcia)

V Zbudzi majú nový ikonostas

Na Krížupoklonnú nedeľu 4. marca slávil vladyka Milan Chautur CSsR, košický eparcha, archijerejskú svätú liturgiu v Cerkvi Premenenia Pána v Zbudzi, vo filiálnej obci farnosti Michalovce. Pred svätou liturgiou vladyka Milan posvätil nový ikonostas, ktorý dotvoril len nedávno zrekonštruovaný interiér cerkvi. Liturgiu spevom viedol miešaný farský zbor i farský mládežnícky zbor.

V homílii vladyka pripomenul, že kríž je mocným znakom spásy, ale zároveň upozornil, že aj dnes je znamením, ktorému mnohí odporujú a proti ktorému bojujú. Vysvetlil však, že pre tých, ktorí sú na ceste spásy, je pomocou a nenahraditeľnou posilou.

V závere slávnosti sa vladyka Milan poďakoval kurátorskému zboru a všetkým dobrodincom, ktorí sa pričinili o to, že chrám je úplný, so všetkými prvkami východného chrámu. Vyjadril prianie, aby naplno slúžil duchovnému rastu vo viere všetkých veriacich. (P. Kolesár; foto: A. Mackoviak)

Deti v Trenčíne sa v pôste modlili tretiu hodinku

V Cirkevnej materskej škole bl. Tarzície v Trenčíne sa deti počas Veľkého pôstu týždenne stretávali v kaplnke kláštora sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie, ktorá je zároveň školskou kaplnkou, aby sa spoločne s otcom Igorom Cingeľom, duchovným správcom školy, pomodlili modlitbu tretej hodinky. V pôstnom období sa táto liturgická modlitba zakončuje modlitbou sv. Efréma Sýrskeho s veľkými poklonami a u detí aj ich rodičov sa stretáva s obľubou, pričom umocňuje kajúci charakter pôstnych dní.

Toto liturgické gesto predchádzala katechézou otca Igora, v ktorej vysvetlil: „Vďační za utrpenie Ježiša Krista a jeho spásu skláňame svoje srdcia a hlavy do prachu zeme.“ Takto sa na prvý pohľad náročná modlitba stala pre deti veľmi zaujímavou. Pri speve sa pravidelne zapájali k zvolaniam *Pane, zmiluj sa!* či k modlitbe *Otče náš*. (Benjamína M. Ondovčáková, SNPM)

V kláštore redemptoristiek sa uskutočnil ikonopisecký kurz

Vo Svätotrojickom kláštore sestier redemptoristiek vo Vranove nad Topľou-Lomnici sa 12. – 18. marca uskutočnila ikonopisecká škola. Siedmich účastníkov z rôznych kútov Slovenska odborne viedol pravoslávny rumunský ikonopisec Mihai Cucu.

Okrem techniky písania ikon boli účastníci školy vovádzaní aj do tajomstva symboliky

farieb, jednotlivých gest či duchovného významu ikon. Keďže sa ikonopisecká škola realizovala v čase svätej Štyridsiatnice, bol to ideálny priestor na prepojenie liturgických kajúcich modlitieb v monastierskej cerkvi s tichom a pôstom počas písania ikon. Účastníci kurzu prežili to, čo bolo v histórii ikonopisectva prirodzené – písanie ikon (v mnohých prípadoch aj divotvorných) v monastieroch.

V sobotu 17. marca, v čase, keď sa ukončovali práce na jednotlivých ikonách, navštívil kláštor a ikonopiscov pozdravil prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ. V nedeľu, v závere svätej liturgie, boli ikony posvätené. Za účastníkov ikonopiseckej školy sa Mihaiovi Cucimu, ako aj igumene Helene so sestrami poďakoval otec Milan Gábor, farár farnosti Poráč. (-mg; foto: archív sestier redemptoristiek)

Kňazi Orlovského protopresbyterátu putovali do Ľutiny

V rámci roka výročí Prešovskej archieparchie putovali 16. marca kňazi Orlovského protopresbyterátu do Ľutiny, aby cez modlitbu a rozjímanie posilnili svoje duše. Po modlitbe tretej hodinky sa začala pracovná časť, v ktorej rozoberali aktuálne témy potrebné na chod farností a Cirkvi všeobecne. V príhovore protopresbyter otec Peter Iľko varoval pred diablom, ktorý aj teraz pokúša človeka tak ako Božieho Syna a odolať mu možno jedine životom s Kristom.

Po spoločnom obede nasledovala prednáška otca Pavla Székelya, správcu farnosti Šambron, o význame pôstu. Po modlitbe šiestej hodinky sa prihovoril otec Miroslav Šimko, ktorý na liturgických rúchach prezentoval kňazstvo ako stav odovzdanosti Kristovi. (-pi)

V Novom Ruskove vladyka Milan Chautur posvätil nové liturgické predmety

Košický eparcha Milan Chautur CSsR posvätil 18. marca vo farnosti Nový Ruskov vo farskom Chráme Pokrova Presvätej Bohorodičky nové liturgické predmety, ktoré darovali veriaci farnosti. Po posviacke nasledovala archijerejská svätá liturgia, na ktorej vladyka Milan vo svojom príhovore zdôraznil, že istotu v dnešnom búrlivom svete majú len tí, ktorí stoja na Božej strane a pod jeho zástavou, nie tí, „ktorí dnes idú do ulíc a ani nevedia, čomu a komu tým poslúžia“.

V závere slávnosti sa otec Peter Labanič, správca farnosti, poďakoval vladykovi Milanovi za jeho návštevu a spoločné slávenie svätej liturgie. (-pl)

Žiaci a študenti troch trebišovských cirkevných škôl 14. marca na Krížovej ceste v podaní bohosloveckej skupiny Anastasis v Mestskom kultúrnom stredisku v Trebišove (foto: Milan Kmec)

Rozhovor s Mgr. Lenkou Ondilovou, hlavnou redaktorkou Gréckokatolíckeho magazína

Juraj Gradoš

Pani Ondilová, nedávno ste v Sobranciach otvorili televízne štúdio. Čo to znamená pre magazín a čo pre vás?

Často som sa stretávala zo strany eparchov, ale aj laikov s požiadavkou po väčšej edukácii. Štúdio umožní širšie spektrum možností pri príprave nových relácií. Gréckokatolícka cirkev si to aj s ohľadom na svoju pohnutú históriu a hĺbku východnej spirituality zaslúži. Tie budú vysielané cez slovenské a zahraničné televízie, aj cez internet.

Pre mňa osobne je to výzva, aby náš realizačný tím pripravil pre divákov príťažlivé relácie. Aby spracovávané témy vždy vystihli podstatu a priniesli hodnotný duchovný pokrm. Mojou osobnou túžbou je, aby tieto relácie boli rovnako obľúbené, ako je súčasný Gréckokatolícky magazín, ktorý odštartoval vznik komplexného projektu LOGOS.

Úspech a množstvo nových relácií však závisí aj od finančnej podpory divákov. Tak, ako iné náboženské televízne projekty, aj LOGOS je od nej závislý. Na tvorbe a financovaní Gréckokatolíckeho magazínu a ďalší relácií o gréckokatolíkoch sa televízie, ktoré ich vysielajú, nepodieľajú. Preto divákov aj touto cestou vyzývame k trvalej podpore projektu LOGOS, aby sa projekt mohol rozvíjať a rástlo povedomie o našej cirkvi. Že to vieme robiť, sme dokázali Gréckokatolíckym magazínom.

Ľudia si vás spájajú práve s magazínom. Budete sa i naďalej podieľať na jeho tvorbe?

Za magazín som podpísaná ako vedúca redaktorka, ktorá zodpovedá za výstup a kvalitu vydania a prácu ostatných. Magazíny sú vyrábané pod časovým tlakom, často sa spracúva víkendový obsah hneď večer, aby bol v pondelok odovzdaný do vysielania. I tak by som rada aj naďalej na ňom pracovala. No projekt vďačí za svoj úspech flexibilite, a to nielen obsahovej, ale aj personálnej. Preto najbližší čas ukáže, ako sa podelia kompetencie v rámci relácií projektu LOGOS a kde budem potrebná ja.

O2H

ŽIŤ V PRAVDE

Milý smädný priateľ,
spomeň si na chvíľu, keď si pociťoval príšerný smäd. Takých skúseností asi nie je veľa, pretože v civilizovanej spoločnosti nájdeme na každom kroku miesto, kde sa môžeme osviežiť vodou – zadarmo alebo za peniaze. Ale predsa, aj moderná spoločnosť prináša situácie, keď je túžba po vode silná a neuhasená. Niekedy počúvame o tom, že v letnom období sa na diaľnici pre autonehodu vytvorili také kolóny, že záchranári museli ľuďom roznášať vodu. Teda, hoci máme všetko pod kontrolou, aj tak sa môže vyskytnúť chvíľa, keď smäd číha na náš život. Alebo ak miluješ prírodu a chodíš do hôr, poznáš ten pocit, keď v páľave slnka lozíš po skalných chodníkoch a došla ti voda. Nikde na okolí nie je stánok s občerstvením... Vtedy je každý, kto sa ti dá napiť, priateľ – záchranca.

Takto si aspoň trocha vieme predstaviť, čo to znamená, keď si aj náš priateľ Ježiš pýta vodu (H_2O). Aj Ježiš bol smädný a sadol si k studni. Vtedy sa nečakane prihovoril žene – Samaritánke a povedal jej: „Daj sa mi napiť." V tomto postoji bol Ježiš príkladom odvahy (O_2H). Židia sa so Samaritánmi nestretávali a v tom čase nebolo mužovi dovolené rozprávať sa osamote so ženou. Ježiš však búral bariéry. No nie v tom zmysle, ako to dnes často robia mnohí mladí ľudia – búrajú všetky konvencie, zaužívané spôsoby slušnosti, zdvorilosti, jemnocitného správania sa v slove, v správaní sa na hlučných podujatiach... I tam sa často búrajú bariéry, ale – povedzme si pravdu – na to netreba až tak veľa odvahy. To by sme skôr nazvali nespútanosťou. Keď Ježiš búra bariéry, robí to preto, aby zaniesol radostnú zvesť o Bohu aj tým, u ktorých by to bolo prekvapivé. V tom je vzorom odvahy.

Ježiš bol smädný po vzťahoch, cez ktoré prinášal posolstvo radosti a spásy. Boh je vzorom tohto smädu po vzťahoch. Boh sám žije vo vzťahoch – v Trojici. A tento smäd po vzťahoch vyjadril aj v tom, že nám poslal svojho Syna, ktorý sa stal podobným nám vo všetkom okrem hriechu. Tak veľmi túžil vstúpiť do vzťahu k nám, že sa k nám znížil. A Ježiš vo svojej prosbe k Samaritánke: „Daj sa mi napiť" vyjadruje svoju túžbu vstúpiť do vzťahu. Lebo vzťah je prvý kontakt viery. Skúšaj v sebe objavovať tento smäd po prežívaní viery vo vzťahoch. Sme veľmi poznačení individualizmom a to sa prejavuje aj v prežívaní našej viery. Ale žiť si svoju vieru odizolovaný od iných vo svojej „pevnosti", do ktorej nik nemôže vstúpiť, určite neprináša radosť. Neboj sa vstúpiť do spoločenstva tých mladých, ktorí sa dokážu podeliť o svoju vieru navzájom medzi sebou. Toto možno nazvať skutočnou odvahou, keď zbúraš bariéry obavy a dokážeš svoju vieru prežívať vo vzťahoch.

Ježiš je smädný po vzťahoch. A my tiež, pretože sme stvorení na Boží obraz. Všetci – aj ty určite – cítime v sebe ten zvláštny smäd a niekedy ani nevieme, po čom sme smädní. Svet ponúka mnoho príležitostí, ako si tento smäd uhasiť.

Predstav si teraz nejakého človeka, ktorý kráča po púšti. Je už veľmi vyčerpaný, vysmädnutý a vyhladnutý, takmer stráca vedomie. A zrazu v diaľke uvidí oázu. Z posledných síl sa k nej priblíži. A keď dôjde na jej okraj, uvidí tam odpadkový kôš. A keďže je vysmädnutý a vyhladnutý, začne z neho vyťahovať odpadky, olizovať ich a bude celý šťastný, že aspoň trocha uhasí svoj smäd i hlad. Ale keby si dal ešte trocha námahy a odvahy a podišiel by ďalej, do centra oázy, našiel by tam prameň čistej vody a napil by sa ako človek, ktorý cíti svoju hodnotu. Podobne my všetci cítime smäd, lebo sme tu akoby na púšti. Ľudia sú smädní po opravdivých hodnotách, ktoré by ich naplňali.

Ale niekedy by sme chceli príliš lacno uhasiť svoj smäd, vyčerpaní sa zastavíme na okraji „oázy" a vyberáme odpadky z odpadkového koša. Vtedy nevidíme pravdivo seba a svoju hriešnosť, hoci si myslíme, že je všetko v najlepšom poriadku. Ako často sa to podobá na tento obraz, keď napríklad prepíname programy televízie a sýtime sa mnohým „odpadom". Alebo keď surfujeme po internete a prezeráme si toľko hlúpostí, nepotrebností i škaredostí, ktoré sú skutočnými odpadkami. Alebo keď sa niekto rúti do mnohých povrchných vzťahov a odchádza z nich stále zranenejší. Práve v týchto a podobných situáciách platia Ježišove slová, ktoré povedal Samaritánke: „Každý, kto pije túto vodu, bude znova smädný." Vtedy by sme veľmi radi zvolali spolu so Samaritánkou: „Pane, daj mi takej vody, aby som už nebola smädná a nemusela sem chodiť čerpať." A Ježiš, tak ako pozval Samaritánku, aj nás pozýva, aby sme prišli k prameňu čistej vody, aby sme sa napili, a tak spoznali pravdu o sebe, o svojej hriešnosti i nedokonalosti, a zároveň našli svoju vlastnú hodnotu.

Pod tvoju ochranu

Na prahu nového roka či pri narodeninách sú priania skryté alebo vyslovené túžby, ako čo najlepšie prežiť ďalší rok. Všetci chceme mať istotu, že sa nám nič nestane, že budeme ochránení v nebezpečenstve, že budeme môcť žiť šťastný život. V tlači či na internete nájdeme, žiaľ, aj toto: „Sila amuletov nám pomáha prekonávať prekážky a bojovať s nepriazňou osudu. Už odpradávna ochraňovali majiteľov pred zlom a prinášali im šťastie. Ľudia sa s nimi cítia bezpečnejšie a pokojnejšie…“ V ponuke sú talizmany na sebadôveru a odvahu, na lásku, šťastie, životnú energiu… Mnohí ľudia sa dnes spoliehajú na nejaký magický predmet, ktorý majú v aute, alebo ho nosia na krku, na červenú šnúrku na zápästí… Namiesto toho však prichádza osoba Božej Matky Panny Márie. Ona je našou najväčšou istotou. Tu prestáva každá povera. V núdzi, chorobe a nebezpečenstve veriaci ľud vždy vyhľadával mocný príhovor Panny Márie, Božej Matky. Cirkev od prvých storočí svojej existencie verila v účinnosť jej orodovania, čo vyjadrovala vo svojich modlitbách – aj v krátkej modlitbe *Pod tvoju ochranu*. Keďže sviatok Bohorodičky slávime práve v prvý deň kalendárneho roka, zaprajme si ustavičnú ochranu Panny Márie a povzbudení jej materinskou dobrotou, starostlivosťou a blízkosťou si aj pri narodeninách či iných slávnostiach prajme i vyprosujme, aby sme boli vždy pod jej ochranným plášťom.

Smäd na čele

Cieľom aktivity je pomenovať svoj smäd a zdieľať ho so spoločenstvom.

Pomôcky: rôzne nápoje a k nim hrnčeky/poháre – káva, čaj, džús, kofola, minerálka, mlieko, kakao, limonáda; lepiace papieriky s pomenovaniami „smädov“ – napr. vzdelanie/škola, priateľstvo, peniaze, dobrodružstvo, láska, pokoj, dovolenka, úspech, rodina…

V miestnosti, v ktorej sa stretávate, priprav na stôl viacero nápojov, napr. termosku s kávou alebo čajom, džús, minerálku, kakao, mlieko, limonádu alebo kofolu. Môžeš to celé pripraviť aj s dekoráciami a pridať k tomu nápis: „Si smädný?“

Posaď účastníkov do kruhu a každému nalep na čelo jeden z papierikov, najlepšie kancelárske nalepovacie papieriky (vopred si vyskúšaj, či budú na čele držať). Nalep im ich tak, aby nikto z nich neuvidel, čo má na ňom napísané. Vysvetli, že ich úlohou je uhádnuť, čo majú napísané na čele, podobne ako v hre *Aktivity*.

Každý z nich reprezentuje smäd, ktorý môže mať človek vo svojom živote. Účastníci kladú otázky, na ktoré dostávajú odpovede áno alebo nie, pýtajú sa jeden po druhom a každý sa môže pýtať len do chvíle, kým nedostane odpoveď nie. Potom nasleduje ďalší účastník. Keď všetci uhádnu, spoločne sa občerstvite a uhaste svoj smäd.

Máriin ochranný plášť vo východnej tradícii

Východná cirkev slávi v októbri sviatok, ktorý sa nazýva Pokrov – Ochrana Presvätej Bohorodičky Panny Márie. Bol zavedený na počesť zjavenia Božej Matky svätému Andrejovi v polovici 10. storočia v blachernskom chráme v Carihrade. Hlavné mesto Byzancie vtedy obliehali moslimskí Arabi (Saracéni). Celé mesto bolo vo veľkej úzkosti. V chráme, kde sa ako vzácne relikvie uchovávalo rúcho, plášť a pás Panny Márie, bolo celonočné bdenie. Medzi ľudom sa za ochranu mesta horlivo modlil aj svätý Andrej Salos so svojím žiakom Epifanom. Keď sa liturgia skončila, bolo okolo štvrtej hodiny nadránom. Vtom Andrej videl, ako od cárskych dverí prichádza Bohorodička vysokej postavy, oslnená svetlom, v sprievode Jána Krstiteľa a apoštola Jána a za spevu veľkého chóru svätých v bielych rúchach. Keď prišla k oltáru, obrátil sa Andrej na Epifana: „Vidíš Vládkyňu a Kráľovnú sveta?“ „Vidím ju, môj duchovný otče,“ odpovedal. A zatiaľ čo sa na ňu dívali, Božia Matka sa dlhý čas modlila na kolenách a plakala. Keď skončila, podišla k oltáru a prosila Boha za ľud. Potom sňala plášť, ktorý nosila cez hlavu, slávnostne ho dvihla a rozprestrela nad prítomným ľudom. Andrej a Epifan dlho hľadeli na plášť rozprestretý nad ich hlavami žiariaci ako blesk na Božiu slávu. A pochopili, že Bohorodička sa zjavila, aby zachránila mesto. Správa o zjavení sa bleskurýchlo rozšírila po celom meste. Útočníci sa stiahli a mesto bolo zachránené. Týmto sviatkom sa oslavuje Božia Matka za to, že jej ochrana a jej modlitby sa ako záchranný plášť rozprestierajú nad celou Cirkvou.

Mons. Stanislav Stolárik, rožňavský diecézny biskup

Odpovedať na toto pozvanie však vyžaduje skutočnú odvahu. Odvahu spoznať pravdu o sebe. Samaritánka ju našla, nechala džbán, ktorým by si nabrala iba takú vodu, z ktorej by bola naďalej smädná, a utekala svedčiť o Ježišovi. To bolo niečo, čo skutočne uhasilo smäd, a mnohí uverili práve vďaka jej svedectvu. Ale spomeň si na iný moment, keď Ježiš túžil po vode. Keď visel na kríži, zvolal: „Žíznim!“ alebo ináč povedané: „Som smädný!“ V tomto kritickom momente zaznieval z kríža jeho hlas, akoby hľadal ľudí podobných tej Samaritánke. I vtedy svojím výkrikom hľadal tých, ktorých srdce by citlivo reagovalo na jeho zvolanie. Tých, ktorí by si pravdivo priznali svoje „prešľapy“, ktorí by odvážne urobili krok k nemu, aby už neboli smädní. Vtedy, v tej chvíli na kríži, nebolo pozitívneho ohlasu na Ježišovo volanie. Ktovie, možno Ježiš v tom momente myslel aj na Samaritánku, ktorá túžila uhasiť svoj smäd po pravde. Ale jeho výkrik zaznieva stále a pozýva všetkých tých, ktorí nechcú ostať smädní po pravých hodnotách.

Milý priateľ, určite aj ty cítiš smäd po pravdivom poznaní seba, po pravých hodnotách, po niečom, čo by naplňalo tvoj život nielen na krátku chvíľu, ale čo by uhasilo tvoj smäd. Na diaľnici života, ktorou cestuješ, či na skalných chodníkoch svojej životnej cesty, ktorou putuješ, prichádzajú momenty, keď obzvlášť pociťuješ smäd. Svet ti ponúka mnoho príležitostí, ako uhasiť smäd. Ponúka ti svoje „pravdy“. No i Ježiš, priateľ a záchranca, ti ponúka prameň živej vody. Rozhodnúť sa vstúpiť do vzťahu s ním, rozhodnúť sa žiť svoju vieru v spoločenstve, si vyžaduje odvahu – pravdivo si priznať svoju slabosť a napiť sa. Chce to odvahu zanechať staré spôsoby života. Chce to odvahu prísť do centra oázy, do spoločenstva ľudí živej viery, kde prebýva náš Pán – ten, ktorý je prameňom živej vody, ten, ktorý je Pravda. Chce to odvahu ostať niekedy sám na kríži, ako ostal náš Pán. Chce to odvahu vykročiť na cestu, ktorá nie je cestou bez kríža, ale ktorá je cestou opravdivej radosti.

Neboj sa, napi sa a ži v pravde…

otec Marek Forgáč

IKONA

NAPI SA PRAVDY

Ježiš mnohých provokoval. Nie preto, že by chcel upriamiť pozornosť na seba. Ako to dnes robia niektorí ľudia (nielen mladí). Robil šokujúce veci plné hlbokej nadčasovej symboliky, aby odhaľoval pravdu. Sadá si k studni a čaká. Vie, že v horúčave chodia iba tí, ktorí sa nechcú stretávať z nejakého dôvodu s ostatnými. A to je dobrá príležitosť osloviť hriešnu ženu – nikto ich neruší, preto aj ona môže slobodne vyjadriť svoj názor, keď ju požiada o vodu: „Si azda väčší ako náš otec Jakub, ktorý nám dal túto studňu a pil z nej on sám i jeho synovia a jeho stáda?“ A keď vidí, že Ježiš sa neodvracia, odhaľuje svoju túžbu: „Pane, daj mi takej vody, aby som už nebola smädná a nemusela sem chodiť čerpať!“ A preto, že ho počúva, dá sa jej poznať ako Spasiteľ.

Ikona stretnutia Ježiša so Samaritánkou má v svojou centre studňu, zvyčajne v tvare kríža. To, čo ponúka Kristus, je určené všetkým končinám zeme. To symbolizujú štyri smery ramien. Kríž napriek bolesti, ktorú vyjadruje, v sebe skrýva občerstvujúci prameň, o ktorom vraví, že „sa stane prameňom vody prúdiacej do večného života“. V ňom teda máme život a kto pije z Kristovho kríža, sám sa stáva tým, kto prináša život. Tak ako žena, ktorá na konci beží do mesta, aby tam priniesla život: „Povedal mi všetko, čo som porobila.“ Žena ohlasuje pravdu a spásu tým, ktorých nepoznala – pravoverným mužom – apoštolom (vidno ich v diaľke pri mestských múroch) aj mužom – pohanom, s ktorými sa denne stretávala v meste, cez odhalenie svojho hriechu. (Dada Kolesárová)

SLOVO ZO ŽIVOTA

Štefan Boleslav Roman

Od smrti Štefana Boleslava Romana, jednej z najväčších a najzaujímavejších laických osobností spomedzi slovenských gréckokatolíkov, uplynulo 23. marca tridsať rokov. Narodený v Novom Ruskove, odišiel ako šestnásťročný do ďalekej Kanady. Po vojne sa vrhol na podnikanie, najprv s dobytkom, neskoršie v ťažobnom priemysle, vďaka čomu získal prezývku Uránový kráľ. Poznal sa s neskorším americkým prezidentom Nixonom, ale aj sovietskym vodcom Chruščovom.

Pre lepšiu koordináciu v zápase o slobodné Slovensko založil a viedol Svetový kongres Slovákov, ktorý bol slovenským hlasom v slobodnom svete. Mal sedem detí a častým hosťom jeho rodiny bol biskup Michal Rusnák CSsR. Pápež ho vyznamenal ako veliteľa rytierov Rádu sv. Gregora. V Ríme pomohol postaviť Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda.

Nikdy sa nehanbil za to, že je gréckokatolíkom. Práve naopak. Bol jedným z mála laických pozorovateľov na Druhom vatikánskom koncile. Významným je i jeho prínos k udalostiam roku 1968 a obnove Gréckokatolíckej cirkvi v Československu. Osobne bol v roku 1968 na prvej verejnej gréckokatolíckej liturgii v košickom chráme.

Finančne podporoval svoju cirkev aj vydávanie časopisu Mária. Svojím vplyvom a konexiami sa pričinil o vznik slovenského gréckokatolíckeho biskupstva v Kanade. Bol donátorom stavby Katedrály Premenenia Pána v kanadskom Unionville, postavenej podľa predlohy chrámu v jeho rodnej obci. V nej má i pamätnú tabuľu. V Petržalke po ňom nesie meno jedna ulica. Večná mu pamiatka! (Daniel Černý)

Adorácia

Náš dobrý a milujúci Ježiš, prichádzame k tebe z hluku a nepokoja tohto sveta. Chceme sa ti v tejto chvíli klaňať v Duchu a pravde. Chceme byť odvážne otvorení pravde o tebe i o sebe. Veď pravda nás oslobodí.

Stretnutie s Ježišom roznecuje našu túžbu po ňom. Podobne ako Samaritánka, ktorej jediné stretnutie s ním zmenilo celý jej život, aj my otvárame svoje srdce pri tomto osobnom stretnutí s ním. Odvážne prosíme, aby prežiaril pravdou naše srdce, aby sme v pravde poznali seba a ešte viac túžili po stretnutí s ním. Modlime sa slovami svätého Tomáša Akvinského: Pane, Bože, daj mi srdce bedlivé, aby ma od teba neodvrátili zvedavé myšlienky.
Daj mi srdce šľachetné, aby ma nestrhli nízke city a srdce pravé, aby ma nezviedli nepravé úmysly.
Daj mi srdce stále, aby ma nezlomilo žiadne trápenie a srdce nábožné, aby ma nezachvátila žiadna náklonnosť.
Osvieť, Pane, môj rozum, aby som ťa poznal.
Daj mi horlivosť, aby som ťa hľadal, múdrosť, aby som ťa našiel, život, ktorý by sa ti páčil, vytrvalosť, aby som ťa s nádejou očakával a dôveru v teba, aby som sa ťa vždy pridržal.
Daj, aby som tresty za hriechy trpezlivo znášal, tvoje dobrodenia a milosti verne používal, a tak raz vošiel do večnej radosti. Amen.

Siedmy raz

Hudba a text:
Zuzana Eperješiová
& Poetica Musica

Skúšam už šiestykrát
pravdu pred sebou zamykať.
Všetci aj tak môj hriech poznajú.
Mám, a predsa nie...
Prichádzam v páľave,
nech sa nesmejú, nepýtajú.

Si smädný, na mňa pozeráš,
na mieste otcov do mňa načieraš,
neznámy Pane.
Tiež som smädná, tak sa vylievam,
no v slovách, čo ponúkam,
môj tieň aj na teba padne.

Ref.: Tvoj jasný pohľad a presná reč
nútia ma veriť, že ja aj samarijský kraj
máme nádej na raj.
Prosím, daj mi zo svojej živej vody,
nech pijem siedmy raz
a nie som smädná a prázdna jak doteraz.

Ako žena, čo nemá čo stratiť,
podávam seba a v tvojej tvári vidím
nový odraz. Áno, súď ma...
Dúškom teba zmýva sa moja vina,
to ty si voda, čo zachráni ma.
Topí sa minulosť v tebe, moja studňa.

Katedrála
sv. Jána Krstiteľa v Prešove

Peter Šturák
foto: zo zbierky R. Vaškoviča

Na mieste dnešného Katedrálneho chrámu sv. Jána Krstiteľa existovala už koncom 14. storočia špitálska kaplnka postavená v neogotickom štýle, ktorá bola zasvätená Panne Márii a patrila karmelitánom. Počas reformácie používali objekt chrámu slovenskí evanjelici striedavo s rímskokatolíkmi. Na základe kráľovského rozhodnutia sa od roku 1673 stal chrám a nemocnica majetkom minoritov, ktorí prišli z Poľska. V rokoch 1753 – 1754 začali veľkorysú neskorobarokovú prestavbu s rokokovými prvkami, ktorej hlavným staviteľom bol Gašpar Urlespacher.

V roku 1792, v kontexte vzniku Košického vikariátu, sa celý komplex budov dostal do majetku gréckokatolíkov a chrám sa stal farským. V roku 1818, keď bola kánonicky erigovaná Prešovská eparchia, chrám bol povýšený do hodnosti katedrálneho chrámu. Pre nedostatok financií prvý prešovský biskup Gregor Tarkovič nemohol pristúpiť k zásadnejším opravám chrámu, boli reštaurované iba dve bočné kaplnky. Jeho nástupca biskup Jozef Gaganec prispôsobil katedrálny chrám potrebám byzantskej liturgie a komplexne prestaval rezidenciu. V roku 1846 dal postaviť ikonostas, oltár a biskupský sedes. Zhotoviteľmi ikonostasu boli sochár Juraj Román a maliar Albert Fikas z Viedne. Autormi obrazov boli umelci Jozef Miklossy a Michal Mankovics a taktiež maliari z Haliče, a to Pavol a Ján Bogdanovskovci. Ďalšou úpravou bolo zhotovenie nadstavby veže katedrály, čím celý komplex dostal vznešenejší ráz.

Za biskupa Mikuláša Tótha bola v roku 1881 vykonaná premaľba interiéru katedrály. Nové zásahy boli štýlovo prispôsobené k úprave chrámu v neskorobarokovom a klasicistickom slohu. Ďalej bol zmenený oltár a ikonostas vyzdobený novými maľbami, ktorých autorom bol maliar Ignác Roškovič. Za účinkovania biskupa Jána Váliho bola dokončená umelecká výzdoba katedrály. V roku 1891 bola zrekonštruovaná sedlová strecha katedrály a veža bola pokrytá plechom. Ďalšie rekonštrukčné práce sa uskutočnili za biskupa Dionýza Njáradiho, keď boli čiastočne obnovené figurálne maľby a vymenené poškodené drevené okná. Aj biskupovi Pavlovi Gojdičovi veľmi záležalo na dôstojnosti katedrálneho chrámu. V roku 1929 dal vyhotoviť nový prestol z bieleho mramoru a strieborný bohostánok. V roku 1934 bola katedrála elektrifikovaná.

Po násilnej likvidácii Gréckokatolíckej cirkvi v našej vlasti v roku 1950 sa katedrálny chrám a rezidencia dostali do vlastníctva Pravoslávnej cirkvi. Pri znovuobnovení činnosti našej cirkvi bol 5. júla 1968 vrátený naspäť gréckokatolíkom iba katedrálny chrám. V rokoch 1977 – 1980, za pôsobenia biskupa Jána Hirku, bola uskutočnená najprv rekonštrukcia interiéru a v rokoch 1994 – 1995 aj exteriéru katedrály. 2. júla 1995 katedrálny chrám navštívil pápež Ján Pavol II. Po blahorečeniach boli do bočných kaplniek umiestnené sarkofágy blahoslavených hieromučeníkov Pavla Petra Gojdiča a Vasiľa Hopka. Za biskupskej služby arcibiskupa metropolitu Jána Babjaka SJ bola obnovená nástenná maľba katedrály a v roku 2012 zrekonštruovaná krypta pod katedrálou.

Božie milosrdenstvo

Mons. Ján Babjak SJ

Žijeme v časoch veľkej duchovnej biedy, veľkých hriechov, keď sa v mene slobody každý deň zabíjajú tisíce nevinných životov, a to ešte v lone matiek. Žijeme v čase teroristických útokov, pri ktorých zomierajú desiatky nevinných obetí. Žijeme v čase vojen, aj keď sa píše 21. storočie. Kam to len ľudstvo dotiahlo, keď denne zomiera toľko nevinných ľudí? Ako môžeme riešiť túto patovú situáciu? Čím dokážeme vyvážiť toľkú zlobu ľudských sŕdc? Človek nedokáže nahradiť Bohu svoje veľké neprávosti, svoje hriechy. Čisto z ľudského hľadiska niet východiska z tejto ľudskej biedy. Ale Boh ponúka východisko ukryté v jeho nekonečnom milosrdenstve.

Ježiš Kristus, Boží Syn nám zjavil toto veľké posolstvo cez pokornú sestru Faustínu. Ono je riešením každého ľudského hriechu, každého bôľu a každého nešťastia. Hriech v dnešnom svete je veľmi veľký, ale Božie milosrdenstvo je väčšie než všetok hriech ľudstva. Je to oceán Božej lásky, do ktorého môžeme ponoriť všetku svoju biedu, každú vinu a každý hriech. To je Božia cesta na záchranu sveta. Božie milosrdenstvo je aj šanca spoznať Boha v jeho podstate, v jeho láske. Osobne obdivujem veľkosť Boha aj v tom, že dokáže na dobro využiť aj hriech človeka.

Rôzne prírodné katastrofy a nešťastia ľudí nás vedia zjednotiť v úsilí pomáhať jeden druhému. Mravná ľudská bieda je príležitosťou vzájomného zblíženia ľudí, ktorí sa túžia dostať von z bahna hriechu. Posolstvo Božieho milosrdenstva ponúka toto zblíženie dnešným ľuďom. Som presvedčený, že ľudstvo dospelo do takého stavu, že si musí vybrať: buď katastrofu sebazničenia, alebo svoju záchranu cez nekonečné Božie milosrdenstvo. Vidí sa mi, že sa vydávame cestou záchrany.

Ľudia žijúci na Slovensku môžu byť šťastní, že poznajú miesto, žriedlo Božej lásky, v Sanktuáriu Božieho milosrdenstva v Krakove a s radosťou tam môžu každoročne putovať. „Kto je smädný, nech pije a nech už viac nebude smädný," vyzýva Ježiš každého človeka. Kto hrešil, a možno aj ťažko, nech si vykoná púť do Sanktuária Božieho milosrdenstva a nech tam zloží svoju vinu a dovolí Ježišovi, aby ho oslobodil z otroctva hriechu a zahrnul ho svojou milosťou. Vieme, že niet pre človeka väčšieho šťastia, ako žiť v milosti Božej posväcujúcej. Nekonečné Božie milosrdenstvo je záchranná kotva pre každého, kto chce byť zachránený.

Misia ZA OBJEKTÍVOM

Svoje objektívy zohrieva v rukách už 42 rokov, napriek tomu sú jeho pohľad aj zábery stále svieže a mladistvé. S fotografom Michalom Petrilákom sa môžete stretnúť v uliciach Starej Ľubovne, v Podolínci, na hore Zvir či pri rieke Poprad na dobrej rybačke, kde striehne na nové úlovky. No často len tak na skok vybehne do prírody a ponorí sa do ticha a modlitby.

Dada Kolesárová
foto: archív Michala Petriláka

Čo vás priviedlo k fotografii a fotografovaniu?

Môj otec mal v kúpeľni tmavú komoru a vtedy som k tomu pričuchol. Keď som odišiel na strednú školu do Liptovského Mikuláša, na internáte bol vrátnik, ktorý viedol fotografický krúžok. Jasné, že som sa hneď prihlásil. Amatérsky som teda začal fotiť v roku 1976 – pred 42 rokmi. Pod Ľubovnianskym hradom sme bývali pätnásť rokov. V lete sme na koňoch chodievali do školy, v zime na lyžiach. Vtedy ešte nechodili autobusy. Takže som bol vždy v prírode. Keď som prišiel domov, taška letela do kúta a už som bol v lese. V Mikuláši sa ukázali nové možnosti – jaskyniarstvo, turistika, horolezectvo. A to bolo treba zdokumentovať. V jaskyni bola nádhera. Treba urobiť fotku. Bol som na skalách? Tak isto fotka. Fotilo sa na filmy, ktoré neboli najlacnejšie. Človek musel rozmýšľať, čo nafotí. Nie ako dnes. Keď som si kúpil film s tridsiatimi šiestimi zábermi a išiel som do Tatier, tak som si zvážil, čo nafotím. Fotografia sa najskôr zrodila tu v hlave. A človek tým, že musel rozmýšľať, rástol.
Keď som bol profesionálnym hasičom, deň som robil a dva dni som mal voľno, takže som mal čas aj na niečo iné. Fotil som súťaže aj výjazdy. V tom čase šéfredaktor časopisu Požiarnik vyhlasoval súťaž. Zopár som aj vyhral. To ma posunulo dopredu.

Kam sa až dostane dobrý fotograf?

Za hlbokej totality nebola možnosť vycestovať, ale na východ sa dalo. S horolezcami sme robili výškové práce. Cestovali sme po celej republike, tam, kde sa búrali komíny... Nepríjemná, ale dobre platená robota. Vtedy peniaze nemohli ísť na osobný účet, ale mohli sme si kúpiť výstroj alebo vycestovať. A keď bola možnosť, išli sme na Kaukaz do Gruzínska. Vtedy sa fotilo ešte stále na film. *Pentacon six* – veľká škatuľa a k tomu objektívy – nesmierna hmotnosť. Vyniesol som si veci do kopcov (také päťtisícovky). No zamrzli nám uzávierky. Keby neboli moje, šmarím ich do doliny. Ale mali sme so sebou pod bundami v teple odložené aj fotoaparáty na kinofilmy a *diáky*.
V roku 1988 sme ešte vycestovali na juhozápadný Pamír do pohraničia Číny, Afganistanu a Pakistanu. Už som sa pripravil lepšie. Fotil som horolezcov, prírodu aj ľudí. Prechádzali sme cez Tadžikistan na nákladnom aute deväťsto kilometrov pozdĺž vysokého ostnatého drôtu. Cez púšť Kizilkum a Karakum až do mesta Chorok, kde je prechod do Afganistanu. Tadiaľ prešli ruské vojská počas invázie. Počas cesty som fotil veľmi málo. Sledovali nás z každej strieľne a mierili na nás guľometmi. Ak som urobil nejakú fotku, tak len tak od pása.
Zastavili sme sa aj v dedinkách, kde domorodci žijú v jurtách. Boli sme prví cudzinci, *inostranci* (zo západu) po Marcovi Polovi. Keď sme pricestovali do základného tábora, zistili sme, že Almatínci naše priepustky sfalšovali. Cez všetky kontroly sme cestovali načierno. *Butylka* vodky, balíček cigariet im zavreli oči a – môžete ísť. Teraz si s odstupom času hovorím, že som to musel prežiť, lebo Boh mal so mnou iný plán.

Viem, že sa vám podarilo zachytiť aj výnimočné situácie v 89. roku.

Fotoaparát mám stále pri sebe a mal som šťastie, že som na našom námestí videl, ako na bývalom ONV idú zhadzovať hviezdu. Mala takmer tri metre. Urobil som záber, vybehol po rebríku a urobil ďalšie. Po prevrate som sa snažil udalosti zachytiť na film. Nebol problém ani s jednou stranou. Všetci ma poznali. Aj komunisti, aj Verejnosť proti násiliu. Nafotil som celý album, ktorý odo mňa hneď chceli nejakí chytráci odkúpiť. Radšej to dám do archívu múzea na Staroľubovnianskom hrade.

S kým ste ako fotograf mali možnosť pracovať?

Dvanásť rokov som bol v meste poslancom a rátali so mnou ako fotografom, keď prišli nejakí štátnici. Od prevratu napr. Čalfa, Gašparovič, Fico... Pri každej akcii. Raz tu bol aj Mečiar. Potrebovali urobiť fotky, ale mal som k dispozícii asi pätnásť sekúnd. Skontroloval som zábery. Čosi tam bolo. No potom prišiel jeden z ochranky: „No ako, Kornel?“ (tak ma volali v partii) Poznali sme sa z Liptovského Mikuláša. „Dobre, že sa poznáme. Poď za mnou...“ Ukázal mi miesto, odkiaľ som mohol urobiť ďalšie zábery. Je dobré, ak má človek kontakty aj na druhej strane. A nedávno som pomáhal s fotografiami aj pri príprave knihy otca Michala Zamkovského *Cesta blahoslavenstiev*.

A čo Afrika?

Pozvanie do Afriky bolo zaujímavé. V Podolínci je spoločenstvo Rieka života. Bohuš Živčák mi často volal, aby som prišiel, lebo potrebovali dobré fotky z modlitebných stretnutí s otcom Michalom Zamkovským. Vraveli mi, že keď niekam pôjdu, zoberú ma so sebou, lebo nemajú poriadne fotografie. Tak v roku 2013 vycestovalo osem chlapov plus ja na misiu do diecézy Ngong v Keni. Je to mladá cirkev – má iba päťdesiat rokov. Urobil som tam jedenásť hodín filmového záznamu a štyritisíc fotiek. Keďže sme boli pod Kilimandžárom aj v národnej rezervácii Masai Mara, fotil som prírodu aj zver. Ľudí hlavne na samotnej evanjelizácii, kde ich na prednášky chodilo okolo šesťsto. No okrem fotenia som sa delil aj so svojím životom. Neviem po anglicky, a tak sa každá veta prekladala najprv do angličtiny, potom do svahilčiny a z nej do masajčiny.

Ktoré zo záberov dali zabrať?

Neboli sme v oblasti bežných turistických trás, ale tak nadivoko. Ľudia boli otvorení. Keď som chcel ísť medzi deti a získať nejaké portrétiky, tak som si vrecká napchal cukríkmi. A ony pózovali. Dotýkali sa ma, lebo niektoré prvýkrát videli bielu pokožku. Nebol problém fotografovať ľudí. No keď som chcel nafotiť Kilimandžáro (v preklade z kibu *Plačúca žena*, lebo je stále zahalená v hmle), od ktorého sme boli asi päťdesiat kilometrov, museli sme si privstať. Na rovníku slnko naraz vyjde a je svetlo, a večer naraz zapadne a je tma. Kilimandžáro dobre vidno iba asi pol hodiny, preto treba vystihnúť správnu chvíľu. Fotografia si vyžaduje trpezlivosť. Tri dni som ho fotil. Raz so snehom, raz bez snehu, raz v mračnách. Bolo by sa oplatilo aj vyjsť naň, ale nemali sme víza do Tanzánie, odkiaľ sa robia výstupy.

Často vás vidno na inej hore – na Zvire.

Chodievali sme tam od prvých zjavení. Bolo nás asi dvadsať. Ešte mám aj fotografie z toho obdobia. Stará chyžka pozlepovaná z plechov. Ivetka a Katka. Na druhej oáze (pozn. red. letné stretnutie Hnutia Svetlo – život) v roku 1995 sme boli práve v Litmanovej. Keď sme vyšli na Zvir, nastal vo mne zlom a začal som tam chodievať pravidelne. Keď bol uznaný za miesto modlitby, začal som chodiť aj na púte. A hocikedy v lete vybehnem na bicykli na Vábec, cez hrebeň do Litmanovej a zastavím sa na jeden desiatok. Je to nejakých pätnásť kilometrov.

Spomínali ste Hnutie Svetlo – život. Ako ovplyvnilo váš život?

Spolu s manželkou žijeme v manželstve už 36 rokov. Prvých desať rokov to bolo živorenie.

Z mojej strany alkohol, cigarety, partia. Žil som svetácky, no vnútri som cítil, že sa niekam potrebujem zaradiť. No a v roku 1992 nás oslovil jeden pán, aby sme to skúsili v oáze. Povedal som si, že som za každú srandu. Hneď po prvom stretnutí nám ponúkli víkendovú oázu modlitby. Išli sme do Richvaldu, kde pôsobil otec Jozef Heske. Tam sa ma Boh dotkol cez slzy. Po modlitbách som plakal, lebo som pocítil Boží dotyk. Dovtedy to boli iba slzy zo zlosti alebo alkoholu. A stále sa ma Boh pri modlitbách alebo adoráciách dotýka cez slzy a očisťuje ma.

Nevyrušuje vás fotoaparát pri modlitbe?

Keď niekam ideme, manželka mi vraví: „Mňa by si zabudol, ale fotoaparát nezabudneš ☺." Keď je nejaká adorácia, urobím nejaké zábery na začiatku, potom ho nechávam bokom a zapojím sa do modlitby. Už ani neregistrujem, že ho mám. Aj keď sa pohybujem v spoločenstvách, ľudia vedia, že fotím. Nedávno som bol po dvadsiatich rokoch v Prešove na plese spoločenstva. Prvé, čo sa ma spýtali: „Fotoaparát máš?"

A kedy ste si otvorili ateliér?

Ateliér Michal sme v roku 2010 otvorili spoločne s chlapcami a už osem rokov spolu fungujeme. Chcel som založiť čosi, v čom by mohli chlapci pokračovať. Volá sa podľa môjho mena, ale v logu máme archanjela Michala. Jednak je to môj patrón a množstvo ľudí ma pozná pod menom Michal. Nebolo o čom špekulovať. So synmi spolupracujeme, ak napríklad potrebujem nafotiť niečo dronom. Minulého roka sme pre obec Ľubotín robili propagačné tabule pre turistov. Michal išiel s dronom a ja s fotoaparátom. Nedávno sme boli spolu v Zakopanom, kde bolo vybudované najväčšie snežné bludisko a zámok. Pridal sa k nám aj najmladší Dominik.

Takže sme mali dve kamery a fotoaparát. Veľmi sa teším, že majú dar fotografického videnia. Priznám sa, že som ich poriadne sekíroval. Základy dostali a v niektorých veciach ma už preskočili.

Čo si na fotografovi najviac ceníte?

Musí to robiť s láskou, srdcom, nemôže pozerať iba na peniaze. Niekedy som robil veľmi veľa, teraz si vychutnávam život a robím toľko, koľko nevyhnutne potrebujem. A beriem to ako službu Bohu.

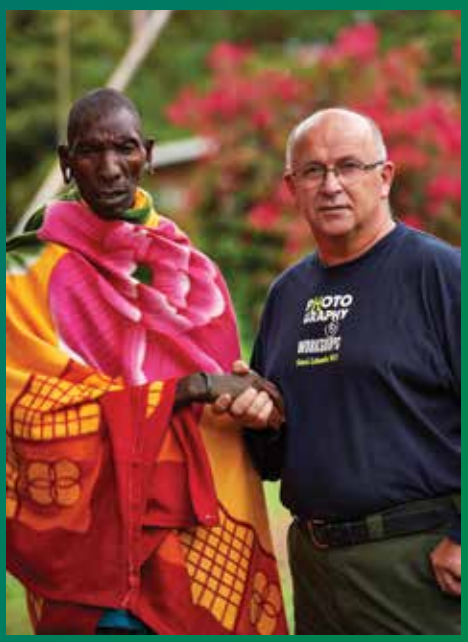

Výstavy

Slovensko Stará Ľubovňa, Poprad, Bratislava, Banská Bystrica
Česká republika: Vsetín
Poľsko: Varšava, Muszyna, Piwniczna, Nowy Sacz
Maďarsko: Budapešť
Južná Kórea: Soul
Veľká Británia: Londýn

Vidiecke sídlo

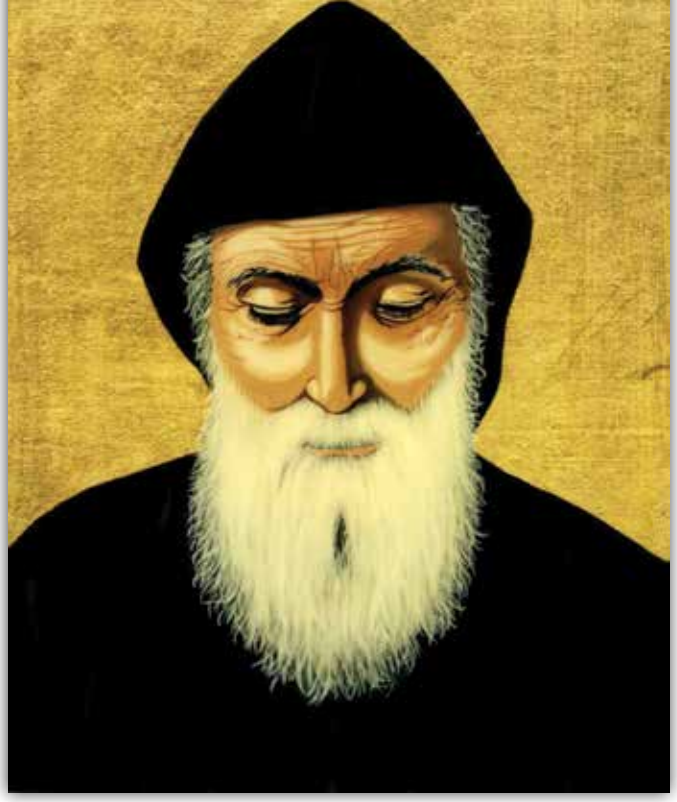

z rozličných zdrojov Dada Kolesárová
foto: akhawiyat.org

Súputníci sv. Charbela zažili mnohé zázraky už za jeho života. Keď sa Charbel konečne (po dovolení predstavenými) vrátil do svojho vidieckeho sídla, ako volal svoju pustovňu, pustil sa do práce. Časť zarasteného pozemku zúrodnil a upravil na záhradu. Po práci sedel pod košatým dubom, tešil sa zo spevu vtákov a rozjímal. U predstaveného si vyprosil, aby tam nemala prístup žiadna žena. Jedol len raz denne trocha zeleniny. V cele nemal žiadny nábytok okrem postele so slamníkom, vypchaným dubovým lístím a kôrou. Namiesto vankúša mal kúsok kmeňa stromu.

Raz sa k nemu vybral predstavený kláštora na vizitáciu. Vtom pribehol jeden mních a volal: „Na kláštor sa blíži pohroma. Nad našimi poľami letia kobylky... Všetko zožerú. Sme proti nim bezmocní. Ak sa Pán nad nami nezmiluje, všetka úroda bude zničená." Predstavený sa zamyslel a obrátil sa k Charbelovi: „Počujte, cítim, že ste jediný, kto nás môže zachrániť." Charbel urobil odmietavý posunok, ale keďže sľúbil bezpodmienečnú poslušnosť, šiel do kláštora. Zastavil sa pred kaplnkou a chvíľočku sa modlil. Potom vzal nádobu so svätenou vodou a vetvičku krušpánu. Bez obradných formúl a hlasných modlitieb prešiel krížom cez záhradu a pole a kropil všetko okolo seba. Kobylky ustupovali. Potom sa náhle vzniesli a odleteli. Úroda bola zachránená.

Po čase nastalo pre Charbela opäť ťažké obdobie. Predstavený mu nariadil, aby sa znova stretával s ľuďmi. Prijal teda niekoľko návštev. Čas skrátil na minimum a ani sa na nich nepozrel. No túžba ľudí zvíťazila. Chceli, aby pustovňu opustil a išiel s nimi za tými, ktorí nemôžu prísť za ním. Na rozkaz predstaveného začal putovať po horách a požehnanie pršalo.

Raz mu dal predstavený za úlohu, aby odišiel z pustovne a išiel s poslom na miesto, kam ho povedie. A mních bez otázok šiel. Sprievodca ho viedol k jednému významnému mužovi, ktorého syn bol vážne chorý. Rodina svoju nádej vkladala už iba do Charbela. Mních sa na ceste náhle zastavil a povedal: „Už netreba, aby sme pokračovali v ceste. Dieťa zomiera." Napriek sprievodcovmu naliehaniu sa vrátil do pustovne a modlil sa. Keď posol prišiel domov, dozvedel sa, že dieťa zomrelo práve vtedy, keď mních s ním hovoril.

Keď Charbel zostarol, musel sa už iba pozerať, ako iní upravujú jeho záhradu. Ak to bolo možné, bokom pracoval aj on. Istý mladý novic sa mu odvážil po celodennej namáhavej práci strčiť do rúk niekoľko ťažkých krompáčov. Keď mních neodporoval, pridal k tomu povraz a lopaty – náklad pre dvoch silných mužov. Charbel ani nemrkol, len povedal: „Trocha šetrite svojho nosiča, aby vám aj naďalej mohol pomáhať."

Charbel stále viac zrastal so svojou pustovňou. V roku 1896 si vzal k sebe pomocníka, ktorý mu pomáhal dva roky. Nikdy sa nedotkol peňazí. Aj keď mu dávali menšie intencie (pretože ich nemohol odmietnuť, lebo by tým uškodil kláštoru a prestúpil pravidlá), nechal iných, aby peniaze prijímali. 16. decembra 1898 po prvýkrát za niekoľko desaťročí prechladol a pri premenení na liturgii omdlel. Jeho druh Makarius ho odniesol do cely. Mal silné bolesti, ale bol šťastný, že ich môže obetovať Bohu. O tri dni poprosil o pomazanie nemocných. Na Svätý večer mu bratia priniesli silný vývar, ktorý nejedol už päťdesiat rokov. Odmietol. Až do konca bol pri vedomí. Pery sa mu neustále pohybovali a opakovali modlitbu z liturgie: „Otče pravdy, hľa, tvoj Syn, obeť zmierenia. Jeho krv sa vylieva za mňa. Prijmi moju obetu." Potom dostal mŕtvicu a skonal. Stalo sa to 24. decembra. Horali z okolia Annaye však rýchlo zistili, že smrť im priateľa nezobrala, že Boh im ho necháva aj naďalej. Mali medzi sebou svätca. (dokončenie z predchádzajúcich čísel)

SLOVO SVÄTÝCH OTCOV

Aj od Pavla môžeme počuť, že množstvo hriechov privodilo predčasnú smrť. „Preto je medzi vami veľa slabých a chorých... a mnohí sú mŕtvi" (1 Kor 11, 30). Ale chudobní, keď dostanú obživu, nedovolia, aby sa niečo také prihodilo, a keby sa aj prihodilo niečo nečakané, rýchlo to napravia, ako sa o tom môžeš presvedčiť na príklade dievčaťa z Joppe. Vtedy, keď bola vystretá mŕtva, bedári, ktorých živila, stáli okolo nej a prelievajúc slzy ju vzkriesili a vrátili k životu (Sk 9, 36 – 41). O koľko je modlitba vdov a chudobných užitočnejšia než akýkoľvek smiech a veselie! Tam trvá veselie jeden deň, tu však je trvalý úžitok. Predstav si, aká dôležitá je chvíľa, keď nevesta po tom, čo prijala na svoju hlavu toľko požehnaní, vstupuje do domu ženícha. S akými vencami to možno porovnať? Z akého bohatstva je väčší úžitok? No to, čo sa odohráva teraz, je maximálne nerozumné, pochabé. Veď keby aj nehrozil žiaden trest a muky tým, čo sa tak správajú, predstav si, čo za muky znášajú novomanželia, keď musia počúvať hanebné reči prednášané slávnostne, ktoré nahlas vyslovujú opití a blázniví ľudia. Keď chudáci dostávajú almužnu, žehnajú a vyprosujú veľa dobier; títo však, len čo sa opijú a presýtia, už hádžu na hlavy novomanželov špinavé posmešky, pričom diabolsky súperia jeden s druhým, kto vysloví o novomanželoch bežné i neslýchané uštipačné poznámky, a správajú sa ako nepriatelia. Také súperenie núti ženícha a nevestu znášať neobyčajné zahanbenie.

Povedz mi, potrebujeme ešte ďalší dôkaz na to, aby sme dokázali, že tieto veci robia a hovoria z vnuknutia diabla, ktorý dráždi ich duše? Kto by pochyboval o tom, že toto všetko hovoria a robia na podnet diabla, čo dráždi ich duše? Nikto, lebo diablove dary sú tieto: zlé reči, opilstvo, zatemnenie duše. Ak si niekto myslí, že pozvať chudákov a dať im najesť môže byť nejaké zlé znamenie a bude to nazývať predzvesťou nešťastia, taký nech vie, že nie kŕmiť bedárov a vdovy, ale zhýralcov a smilnice je predzvesťou akýchkoľvek nepríjemností a nespočetných ziel.

(Svätý Ján Zlatoústy: Homília na slová apoštola Pavla: „... pre nebezpečenstvo smilstva nech má každý svoju ženu." 1 Kor 7, 1; preklad: M. Durlák)

Keď lekár s pacientom nesúhlasí

Jozef Glasa
foto: pxhere.com

V súčasnosti sa vo vyjadreniach politikov i v rôznych verejných debatách o zdravotníctve často zdôrazňuje, že pacient má byť v centre všetkých snažení a práce lekárov, sestier, zdravotníkov i celého zdravotníckeho systému. V duchu rešpektovania svojej autonómie má mať možnosť, ba skôr právo o všetkom, čo sa týka jeho zdravia a zdravotnej starostlivosti, rozhodovať. Rozhodnutia mentálne kompetentného pacienta sa musia zo strany zdravotníkov primerane rešpektovať. Otázkou je, čo znamená to primerane. Existujú nejaké hranice alebo situácie, keď lekár či iný zdravotník môže, ba musí nesúhlasiť s názorom alebo s niektorými požiadavkami pacienta?

Je známe, že vlastné sebavedomie či nevyvrátiteľné presvedčenie niektorých pacientov, ich snaha o ovplyvňovanie všetkého niekedy prekračujú rozumnú mieru. Nezdráhajú sa priamo diktovať lekárom alebo sestrám čo, ako, kedy a či vôbec majú s nimi či pre nich, alebo pre ich blízkych (u) robiť. Lebo oni alebo ony vedia lepšie. Počuli to, čítali či videli v televízii, povedala im to suseda, kamarátka na materskej či spolužiačka zo *základky*. Alebo dokonca pani inžinierka, liečiteľka či veštkyňa, či akýsi časopis alebo „*Dr. Google*"... Lebo v Amerike, vo Viedni alebo vo Francúzsku to už dávno majú (a vedia). Ibaže u nás to (vraj) lekári taja. Lebo farma firmy! A všetko musí byť len tá „čistá príroda", lebo kto by (vraj) užíval tú „chémiu" (rozumej potrebné lieky)?

Nie, nie som proti konštruktívnemu dialógu zdravotníka a pacienta. Pokiaľ otázky vychádzajú z pochybností kritického rozumu, z informácií získaných v odborne garantovaných, hoci aj populárnych médiách alebo overených webových stránkach, táto „laická odborná" diskusia môže byť vzájomne užitočným investovaním času. Správne informovaný pacient je totiž často výborným partnerom pri starostlivosti o svoje zdravie. Môže efektívnejšie spolupracovať s lekárom a s ošetrujúcim tímom, objasniť (si) a doplniť potrebné detaily či zbaviť sa zbytočných obáv a získať cenné praktické rady. To všetko určite zodpovedá vlastnej osobnej dôstojnosti aj skutočným právam pacienta, jeho dobru a oprávneným záujmom.

Zhoda medzi daným lekárom a pacientom o postupe a výkonoch uvažovanej zdravotnej starostlivosti je potrebnou, ba nevyhnutnou podmienkou. Jej vyjadrením je napokon slobodný informovaný súhlas pacienta. Výnimkou sú, pochopiteľne, situácie, keď pacient nie je pre svoj aktuálny zdravotný stav schopný takýto súhlas poskytnúť. Alebo keď sa mu nevyhnutná starostlivosť vrátane nedobrovoľnej hospitalizácie alebo liečby musí poskytnúť aj napriek jeho zjavne deklarovanému nesúhlasu. Tu ale ide vždy o také zdravotné výkony, ktoré sa vykonávajú v najlepšom záujme pacienta. S cieľom záchrany jeho života alebo zlepšenia, či prinavrátenia zdravia. Pacientovi sa vtedy zároveň poskytuje zvýšená miera etickej aj právnej ochrany, uložená zákonom.

V praxi však môžu nastať situácie, keď lekár, sestra alebo iný zdravotnícky pracovník nesúhlasia s pacientom. Áno, aj lekár niekedy môže, ba musí nesúhlasiť. Dôvodom však vždy musí byť objektívne najlepší záujem pacienta.

Azda najčastejším takýmto prípadom je konflikt medzi názorom alebo prianím pacienta a odborným názorom lekára. Poctivou snahou zo strany lekára vždy musí byť riadne objasnenie, zdôvodnenie ním navrhovaného postupu alebo rozhodnutia. S cieľom dosiahnuť dohodu o tom, čo a ako sa má urobiť. Ak je však lekár na základe svojho kvalifikovaného odborného názoru presvedčený, že daný diagnostický alebo liečebný výkon, ktorý pacient vyžaduje, je pre neho nepotrebný alebo by dokonca mohol byť škodlivý, alebo neprimerane nebezpečný – nielenže môže, ale z medicínskeho aj z morálneho (etického) hľadiska musí takýto výkon či postup odmietnuť. A to aj vtedy, keď je vystavený nátlaku, niekedy veľmi nepríjemnému, zo strany pacienta alebo jeho blízkych.

Iným príkladom je odmietnutie prevziať pacienta do (dlhodobej) starostlivosti z dôvodu preťaženosti daného lekára alebo konkrétnej ambulancie. Alebo preto, že medzi lekárom a pacientom je taký vzťah – napríklad vzťah nedôvery, konfliktu alebo niekedy aj príbuzenský vzťah –, ktorý by mohol spôsobiť predpojatosť lekára a zvýšiť riziko jeho chybného úsudku. Alebo keď pacient, napriek všetkému lekárovmu úsiliu, zjavne a opakovane nedodržiava liečebný režim.

Inokedy môže ísť o situáciu, keď pacient vyžaduje taký lekársky výkon, ktorý lekár odmieta vykonať z dôvodu výhrady svedomia. Ide napríklad nielen o vykonanie, napomáhanie umelého potratu alebo o priame asistovanie pri ňom, predpis antikoncepčných prostriedkov, realizácia alebo napomáhanie morálne problematických metód asistovanej reprodukcie..., ale aj vykonanie pacientom vyžiadanej eutanázie alebo o pomoc pri samovražde, prípadne o realizáciu takzvanej terminálnej sedácie.

V týchto a podobných prípadoch svojho nesúhlasu sa lekár vždy dôsledne stavia na stranu ochrany zdravia a života každého svojho pacienta. Toho ľudského života a zdravia, ktoré mu v dôvere boli zverené do starostlivosti. Lekár to slávnostne sľubuje hneď na začiatku riadneho vykonávania svojho povolania, či už vo forme starobylej Hippokratovej prísahy, alebo vo forme sľubu lekára, ktorý je obsahom Ženevskej deklarácie Svetovej lekárskej asociácie. Lekár sa tak zaväzuje, že žiaden ohľad alebo dôvod ho nikdy nesmie prinútiť, aby konal proti zdraviu alebo proti životu svojho pacienta. Nejde tu o nič menšie či dôležitejšie než o samotný základ existencie a riadneho, humánneho fungovania medicíny i celého zdravotníckeho systému.

Svet sa mení. No ako je na tom človek? Aj ten sa mení. Najväčší posun je dnes viditeľný v psychickej rovine. Mladí ľudia, ktorí sú najviac vystavení tlaku masovokomunikačných prostriedkov, najmä televízie a následne sociálnych sietí na internete, nie sú pripravení na reálny život. Dievčatá hľadajú krásneho princa na bielom koni, najlepšie možno značky BMW, a zasa chlapci super sexi dievča s ideálnymi rozmermi. Všade vidno kult tela a moc peňazí. Dôvod? Mnohí mladí ľudia si dnes chcú užívať život bez obmedzení, bez zodpovednosti.

Nikdy nie som sám

Juraj Gradoš
Foto: wikipedia.com

Tento spôsob života svet zvyčajne označuje ako single životný štýl. Čiže človek žijúci sám, bez záväzkov. Tie ho podľa tohto sveta spútavajú. A to je pravda. Väčšina prirodzených záväzkov je putom, ktoré vychádza z lásky. Láska k vlasti, k domovine chráni človeka od vytrhnutia z jeho okolia, zo spoločenstva... No svet vyzýva mladých, aby cestovali a spoznali „celú“ Zem. Potom, keď sa toto puto otupí, je človek flexibilný, nie je spätý s domovom, s rodinou, so spoločenstvom. Takého človeka je ľahké presvedčiť, aby sa presťahoval inde. Podobne je to s manželstvom. Človek, ktorý do neho vstúpi s úmyslom v ňom vytrvať, je vďaka nemu menej náchylný na neveru alebo iné nezodpovedné správanie, napríklad v otázke financií. Rodičovstvo a láska k dieťaťu je ďalším putom. Obdobne byť kresťanom milujúcim Boha...

Mladí ľudia dnes zväčša odmietajú všetky putá, a tak nerozvážne odmietajú skutočnú lásku. Tú im „spoľahlivo“ nahrádza zaľúbenosť, krása, užívanie si života, nezáväzný sex... A čo ak človek stratí možnosť takto žiť? Stratí finančnú stabilitu, mladosť, ideálnu postavu, postavenie... Čo potom? Potom prepadne zúfalstvu a nemá nikoho, o koho by sa v tejto zlej chvíli života oprel. A tak často v túžbe uniknúť z reality, v ktorej sa zobudil, volí krajné riešenia – alkohol, drogy, ba aj smrť.

Súdny človek tak vidí najmä celkové negatíva spôsobu života označovaného ako single. Možno niekomu prídu na um slová samotného Boha v Edene: „Nie je dobre byť človeku samému.“ (Gn 2, 18) Alebo stačí obyčajná ľudská skúsenosť, že v dvojici sa to lepšie ťahá. Napriek tomu sú ľudia, ktorí nehľadajú manželstvo, žijú morálne, a predsa sú šťastní.

Každý, či v reholi, kňazstve, spoločenstve, službe spoločnosti, ba i ten, ktorý stále iba hľadá, žije neustále svoje kresťanstvo, a teda má svoj vzťah...

Rehoľa

Jedným z najčastejších spôsobov takéhoto života je rehoľné spoločenstvo. Ľudia, ktorých povoláva Boh, nemajú negatívny postoj k manželstvu. Veď z neho vyšli a aj ono je od Boha. Sú však povolaní k inému spôsobu života. Väčšina dnešných rehoľných spoločenstiev je otvorených. Rehoľníci a rehoľnice žijú vo svete, stretávajú sa s inými ľuďmi, slúžia im... Existujú však aj spoločenstvá uzatvorené, kde povolaní žijú v klauzúre. Tak či onak tieto spoločenstvá spájajú ľudí, ktorí sa zriekli možnosti žiť manželstvo nie preto, že by sa ho báli, ale preto, že pre nich pripravil Boh inú cestu.

Na rozdiel od tých dnešných rehoľníkov prvotné kresťanstvo predstavuje iný typ rehoľného života – úplný single spôsob, keď rehoľník žil sám odtiahnutý od hlavného spoločenstva. Východná cirkev pozná množstvo otcov púšte, ktorí takto v samote žili. Na Slovensku je zasa známy príklad sv. Andreja Svorada z Malopoľska, ktorý pustovníčil na Skalke pri Trenčíne. V mnohých prípadoch ich príklad prilákal ďalších nasledovníkov, ktorí sa ale usadili blízko nich. To bol aj príbeh sv. Andreja Svorada a jeho učeníka sv. Beňadika.

Spoločenstvo

Niektorí ľudia však necítia povolanie do manželstva ani do rehoľného života. Boh ich povoláva do inej služby – služby spoločenstvu, ktorá je špecifikom dnešného kresťanstva. V Cirkvi vzniklo množstvo spoločenstiev. Tieto komunity potrebujú novodobých Pavlov, ktorí nezviazaní inými putami chodia a ohlasujú evanjelium či podporujú kráčajúcich na ceste. A keďže v službe sú natoľko ponorení, že nemôžu prijať zodpovedne iný záväzok, tak žijú celý život v službe spoločenstvu, v službe evanjelizácie. V podstate tu môžeme zaradiť aj kňazov, ktorí sa rozhodli pre kňazský život bez toho, aby prijali manželstvo. Toto špecifikum sme prevzali zo západného spôsobu kresťanského života. Aj východná cirkev pozná kňazov žijúcich v celibáte. Tí však vstúpili do nejakého rádu, rehole. Ak je človek, ktorý je psychicky deň čo deň vyčerpávaný unavujúcou prácou, ponechaný sám na seba, často skĺzne do zúfalstva. A výsledok je podobný ako v prípade single mladých ľudí. Preto Katolícka cirkev v západnej Európe v strede zoskupenia niekoľkých farností buduje spoločné fary. Kňazi nie sú sami, sú si oporou, povzbudením, no niekedy i záchranou pred pádom.

Človek

Dnešného človeka by sme mohli nazvať *homo esurientes* – človek hladný. Hľadá, čo by ho naplnilo, uspokojilo, no nenachádza to. Celý

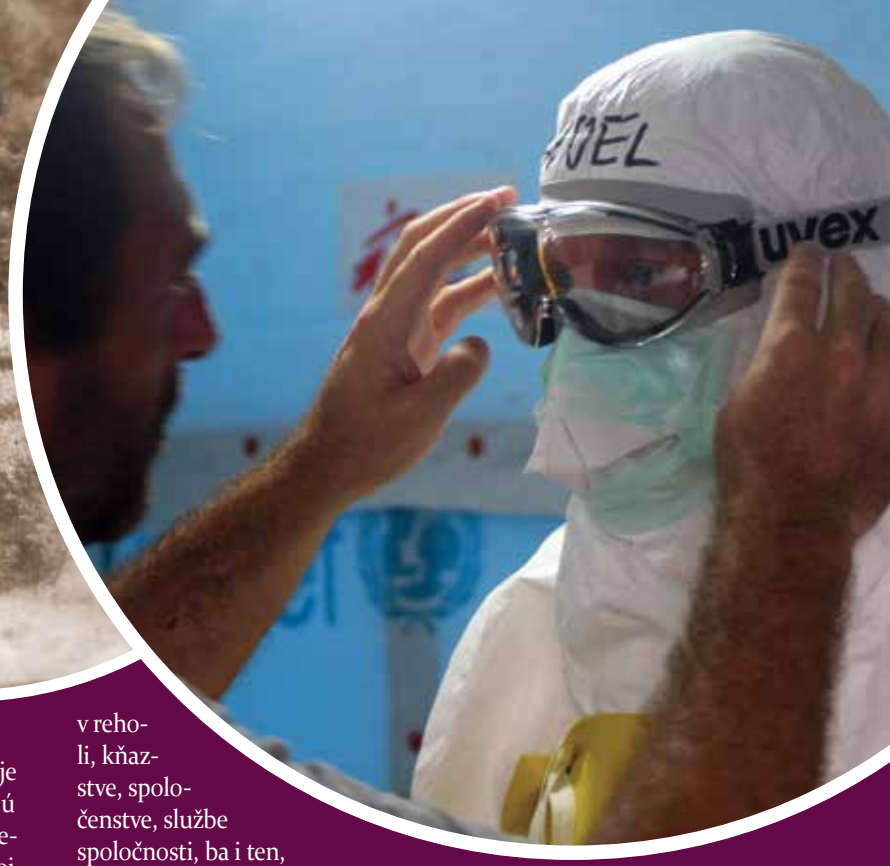

život len berie a nič nedáva. Ak však má spoločnosť s takýmito ľuďmi prežiť, musí existovať ich opak – ľudia, ktorí sa naopak dávajú do krajnosti. Nemajú žiadne duchovné povolanie, nie sú v cirkevných spoločenstvách nejako špecificky prítomní v službe. No predsa slúžia. Človeku.

Takýchto ľudí dnes nájdeme najmä v sociálnych službách – od medicíny, kde slúžia ako lekári a sestričky, neraz na územiach, kde sú ohrozené ich životy, až po ženy v detských domovoch, kde sa cudzie deti stali ich deťmi. A podobne ako v službe spoločenstvu aj ich táto činnosť zamestnáva a naplňuje natoľko, že necítia potrebu vstupovať do manželstva. Inokedy majú strach, aby svojho partnera nevystavili nadmernému tlaku plynúcemu z ich voľby. Alebo aby nemuseli svoju voľbu korigovať pre pokoj v rodine. Kedysi do tejto skupiny patrili aj mnohí pedagógovia, ktorí svoj život zasvätili výučbe a výchove mládeže.

Múza

Špecifickou službou pre rozvoj ľudstva je nechať sa pohltiť múzou. Nemusí to byť práve umenie, i keď mnoho umelcov, spisovateľov či hercov v minulosti si zvolilo túto cestu. Môže to byť aj veda či výskum. Takáto práca pohltí človeka, a ten myslí deň i noc na konkrétnu vec, hľadá a skúma ešte aj v spánku. Pre napredovanie vo vede či umení je takýto človek schopný zriecť sa manželstva. Žije preto, aby tvoril iné hodnoty, ktoré pováčšine tiež slúžia ľudstvu.

A aj keď to znie zvláštne, existujú ľudia, ktorí necítia povolanie do manželstva či rehole a nemajú ani zvláštne služby či túžby v umení a vede. Často iba hľadajú svojho partnera – chýbajúcu časť svojho ja. Hrozí im však nebezpečenstvo, že toho vysnívaného partnera nikdy nenájdu, lebo iba človek v predstavách a snoch môže byť dokonalý. A hoci nie sú naviazaní na iných ľudí, sú naviazaní na svoje vlastné predstavy. Apoštol Pavol im i všetkým, ktorí na prvom mieste vidia človeka a ľudstvo, adresuje varovanie: „Nestaňte sa otrokmi ľudí!“ (1 Kor 7, 23) To však neznamená, že by Pavol zavrhoval niektorý z morálnych spôsobov prežívania samoty. Naopak. Pozýva všetkých, aby žili ako on v panictve – dnes povedané s kresťanskom a morálnom single živote. (porov. 1 Kor 7, 25 – 38)

Ak sa však pozorne pozrieme na všetky tieto morálne čisté single spôsoby života, zistíme, že nikto nikdy nie je skutočne sám. Každý, či v rehoľi, kňazstve, spoločenstve, službe spoločnosti, ba i ten, ktorý stále iba hľadá, žije neustále svoje kresťanstvo, a teda má svoj vzťah, ktorý ho spútava i robí slobodným. Vzťah otca a dieťaťa – vzťah Boha a každého z nás. Preto nikto nikdy nie je sám. S každým je Boh. Ba čo viac – je s ním Božia rodina zjavená v jeho vlastnej rodine, v sestrách a bratoch v reholi, spolubratoch v kňazskej službe, farníkoch, členoch spoločenstva, spolupracovníkov v humanitárnych a charitatívnych organizáciách či deťoch, ktorých úsmev a plač „pobláznil“ citlivé a otvorené srdce.

A ešte viac ich nesamotu vidno v dôvodoch, pre ktoré sa rozhodli zriecť manželského spôsobu života. Je to forma obety, služby Cirkvi, spoločenstvu či ľudstvu. Služby, ktorá iných povznáša, posúva dopredu. Služby, ktorá sa neraz na zemi končí až hrobom, podobne ako to bolo v prípade Ježiša Krista.

Dnes už sa len veľmi ťažko dá žiť skutočne osamote ako sv. Andrej Svorad. Všade sú ľudia – od Gerlachovského štítu až po hĺbky jaskýň Slovenského krasu, od Kamenca v Karpatoch na východe Slovenska, kde vidno hviezdy na nebi, až po hlučnú Bratislavu, kde „hviezdy“ chodia po zemi. Všade je človek, všade je jeho hluk... Práve preto by sme mali vyvážiť tento hluk sveta a nájsť si miesto a čas byť single. Byť sám. A vlastne nie celkom sám, ale sám s Bohom.

Pri príležitosti okrúhleho jubilea 70 rokov života – blahoželáme pražskému apoštolskému exarchovi Mons. Ladislavovi Hučkovi a vyprosujeme hojnosť Božích milostí do ďalších rokov. Nech vás najvyšší Pastier vedie po svojich cestách a sprevádza pri všetkých vašich rozhodnutiach.
Na mnohaja i blahaja lita!
za všetkých čitateľov redakcia časopisu Slovo

VYHLÁSENIE VÝBEROVÉHO KONANIA

Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších zmien a doplnkov vyhlasuje výberové konanie **na obsadenie funkcie riaditeľa/riaditeľky** Cirkevnej materskej školy bl. Vasiľa Hopka, Ul. sv. Jakuba 28, 085 01 Bardejov. Kvalifikačné predpoklady: odborná a pedagogická spôsobilosť na prácu v materskej škole v zmysle zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení vyhlášky MŠ SR č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v znení neskorších predpisov, najmenej päť rokov výkonu pedagogickej činnosti (§ 3 ods. 5 zákona č. 596/2003 Z. z.), prvá atestácia (§ 34 ods. 2 zákona č. 317/2009 Z. z.)
Prihlášku do výberového konania spolu s požadovanými dokladmi v zalepenej obálke s označením NEOTVÁRAŤ – VK – riaditeľ CMŠ treba poslať doporučenou poštou do 29.03.2018 na adresu: Gréckokatolícky arcibiskupský školský úrad, Hlavná 1, P. O. BOX 135, 081 35 Prešov.

Podrobnejšie informácie na www stránke
http://www.grkatpo.sk, a http://www.skolskyurad.grkatpo.sk/

Láska je ako smäd: ten je po kvapke vody ešte väčší. (Raymond Radiguet)

UDALOSTI

Bárka Juskova Voľa 057/449 02 90
gmcbarka.sk skolacentrum@centrum.sk

06. – 08.04. **Zbav nás zlého.** Kurz pre 14 až 30 ročných poukazuje na najčastejšie ponuky zlého a ponúka víťazstvo Ježiša Krista s jeho záchranou a prevádzaním na ceste večnej radosti a pokoja. (Vedie otec Jozef Maretta.)
13. – 15.04. **AŠAD**
27. – 29.04. **Kurz Filip** pre 14 a viacročných. Je tvoj kresťanský život skôr len tradíciou zdedenou po rodičoch alebo povinnosťou? Príď a zaži stretnutie s milujúcim Bohom a svojím Spasiteľom. Pokojne pozvi aj svojich neveriacich kamarátov! (Peter Lipták & tím)

GMPC Prešov, Hurbanistov 3
gmpc.grkatpo.sk gmpc@grkatpo.sk

Pondelok 19.30 **Liturgia** (nový internát, 11. p.)
Utorok 15.45 **Nácvik študentského zboru** (sakristia katedrály) 16.30 **Liturgia** (katedrála) 17.45 **Stretko vysokoškolákov:** katechézy, besedy, práca v skupinkách, filmy (Šarišanka)
Streda 17.45 **Stretnutie pri modlitbe** (kaplnka na GTF PU)
Štvrtok 15.00 **Stretko stredoškolákov** (internát SZŠ Bazila Veľkého, Kmeťovo stromoradie) 17.45 **Horiaci ker** (animátorské stretko) – každý nepárny týždeň
10.04. **Výzva pre mladého človeka** – konferencia na GTF PU
24.04. **Eucharistická adorácia** (katedrála)

UNIPAS Košice, Dominikánske nám. 2/A
unipas.grkatke.sk mraz.martin@grkatke.sk

Streda 17.00 **Liturgia** (katedrála)
18.04. **Svätá liturgia s vladykom Milanom Chauturom** (katedrála 17.00 h)

UPeCe Staré Grunty 36, 841 04 Bratislava 4
upc.uniba.sk jburdasj@gmail.com

Streda 19.30 **Stretko pre gréckokatolíkov** (Mlynská dolina)
Sobota 18.30 **Svätá spoveď** 19.00 **Liturgia** (kaplnka, Mlynská dolina)
Nedeľa 11.15 **Liturgia** (csl., Mlynská dolina)
07.04. **Cyklotúra** (09.00 h)
18.04. **Párty stretko** (19.00 h)

Svätý Ján, apoštol a evanjelista
1. storočie

Tu prišla po vodu istá Samaritánka. Ježiš jej povedal: „Daj sa mi napiť!“ ... Samaritánka mu povedala: „Ako si môžeš ty Žid pýtať vodu odo mňa Samaritánky?“ ... Ježiš jej odpovedal: „Keby si poznala Boží dar a vedela, kto je ten, čo ti hovorí: ‚Daj sa mi napiť‘, ty by si poprosila jeho a on by ti dal živú vodu. ... Každý, kto pije túto vodu, bude znova smädný. Ale kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť naveky. A voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody prúdiacej do večného života.“ Žena mu vravela: „Pane, daj mi takej vody, aby som už nebola smädná a nemusela sem chodiť čerpať!“

Páči sa mi to · 2 Komentáre · Zdieľať

Ján Burda SJ, duchovný pre vysokoškolákov v Bratislave
Páči sa mi to · Odpovedať
Každý z nás má svoje tajné chodníčky a miesta, kam chodí tak, aby ho nik nevidel. Ako Samaritánka počas siesty k studni. Občas nás na nich niekto prekvapí, a tak rýchlo zvedieme reč inam, aby nebola odhalené prečo som tam, kde som, keď práve tu (nielen fyzicky) by som nemal byť. Ako Samaritánka. Ježiš je však trpezlivý. Nikdy sa nepohorší nad ľudskou slabosťou, lebo vie, že naša slabosť, to nie sme my. Čaká so svojou ponukou. Pred ním sa nemusím skrývať: kto som a čo som porobil. On dal svoj život za moju slobodu. Teraz mi ju ponúka: slobodu žiť v pravde, život v Duchu. Uverím mu? Prestanem sa skrývať? Ako Samaritánka...

Beáta Baranová, členka komisie *Dobrej noviny* Prešovskej archieparchie
Páči sa mi to · Odpovedať
Jednoduchá, no zároveň silná veta zaznieva v úryvku evanjelistu: „Daj sa mi napiť!“ Predstav si, že si v pozícii Samaritánky a sám Ježiš ťa žiada o dúšok vody. V jednom momente o vodu žiada a na oplátku ju ponúka. No nie obyčajnú – ponúka vodu živú. Predstav si, že si v blízkosti Ježiša a nesmelo mu podávaš namiesto nádoby s vodou svoje srdce. Možno prežíva ťažkosti, boje, zápasí s hriechom, je zranené, nerozhodné a smädné. Dovoľ Ježišovi, aby smäd v tebe uhasil a prijmi živú vodu jeho nekonečného milosrdenstva a lásky. Uver, že sám Ježiš je ten nevyčerpateľný zdroj a že len s ním môžeš obstáť v tomto svete.

Ľudia, ktorých možno poznáte
Zobraziť všetky návrhy priateľov

SVÄTÝ PEDRO CALUNGSOD
Tento Filipínčan bol vzdelávaný jezuitmi a nakoniec im pomáhal ako katechéta. Bol zavraždený ako osemnásťročný počas misie u domorodcov, keď sa snažil chrániť kňaza. Jeho telo potom hodili do mora.

POETICA MUSICA
Keď sa dajú dohromady inteligentní, mladí, talentovaní a kvalitní hudobníci, môže vzniknúť niečo veľmi zaujímavé. Tvorivá skupina z Košíc a okolia sa svojou tvorbou vyníma spomedzi klasického gospelu. Spájajú poéziu a hudbu – *Poetica musica*. Na svojom konte okrem svojich živých vystúpení, hudobno-slovných pásiem a programov na rozličné duchovné témy majú aj päť CD nosičov: *Makarioi* inšpirovaný blahoslavenstvami, *Krajinou nekrajinou* – výber z autorských adventných večerov z rokov 2011 – 2014, *Milosrdne*, ktorý vznikal spolu s katechézami ako súčasť prípravy na SDM 2016 v Krakove, *Áno za...* o ochrane života a rodine, no a nakoniec *Chcel(a) by som letieť...* o živote Zdenky Schelingovej.

Koordinátorom skupiny je kňaz Martin Gnip, hráč na bicích nástrojoch, a umeleckou dušou klaviristka a poetka Zuzana Eperješiová. Pieseň, ktorá je súčasťou prípravy na P18, je inšpirovaná stretnutím Ježiša so Samaritánkou pri studni a jej odvahe žiť v pravde. (Dada Kolesárová)

Myš sa vráti z laboratória do svojej klietky a hovorí svojej kamarátke:
„Tak som si toho doktora pekne vycvičila.“
„Naozaj?“
„No jasné! Vždy, keď stlačím to tlačidlo, prinesie mi jedlo.“

Pán vchádza ako víťaz

Pavol Burda
foto: pxhere.com

A je to tu!

Teplý vzduch naplnený vzrušeným očakávaním. Svitanie, ktoré je spojené s vôňou šunky a klobás? Vydýchnutie, ktoré si zaslúžime po dlhej ceste ťažkým pôstom? Aj tak by sa mnohí mohli dívať na čas, ktorý sme prežili. Záleží Bohu na tom, či je naša vajíčková dobrota svetlá alebo tmavá? Vošiel Pán ako víťaz?

Žalm, ktorý poukazuje na príchod oslavovaného Pána, sa zrejme od prvých kresťanských čias spájal s nadprirodzeným príchodom – vzkriesením. Úvodné slová tohto Dávidovho žalmu ohlasujú neuveriteľnú skutočnosť, ktorú práve teraz ohlasujeme svojím pozdravom *Christos voskrese!* Boh vstáva a jeho nepriatelia musia ustúpiť. Ba nielen ustúpiť, ale „stratiť sa" – miznú ako dym. Boh naozaj vstáva!

On naozaj vstal, a tak musia ustúpiť tí, ktorí ho pokladajú za mŕtveho.

On vstal, a preto sú porazení jeho protivníci.

On vstal a my sa môžeme radovať.

On vstal z hrobu a my sme oslobodení z hriechu. Nie je nič dôležitejšie, čo nám mohol Kristus dať!

On nám dal život.

On vstal a my nie sme siroty!

On vstal a väzni sú prepustení.

On vstal a zosiela nám dážď odpustenia.

On vstal a človek hladný po láske a prijatí sa konečne môže nasýtiť.

On vstal a Cirkev – krásavica nám dáva z jeho pokladov.

On vstal a nepriateľskí králi sa rozpŕchli.

On vstal a desaťtisíce vstupujú do svätyne.

On vstal a nesie nás ďalej.

On vstal a my sme unikli smrti.

On vstal a my ho velebíme v najkrajšom zhromaždení.

V desiatkach obrazov sa ukazuje Božie víťazstvo a vzkriesenie Bohočloveka.

Ak ťa naplnili predošlé riadky duchovnou radosťou, prijmi aj pozvanie tohto slávnostného žalmu: modli sa s ním. Alebo sa môžeš vrátiť k životu ako predtým: žalm bude síce peknou pripomienkou Utierne vzkriesenia, ale ostane iba pri ňom.

V tejto smutnej súvislosti si spomínam na akéhosi rodiča, ktorých chcel dať pokrstiť svoje dieťa. Nadšený kňaz to naplánoval tak, aby bol krst v ráno Paschy. Rodič ale nezdieľal nadšenie, a tak tento termín odmietol. Dôvod? „Nechcem, aby moje dieťa bolo pokrstené medzi košíkmi." Ako ďaleko je od pochopenia skutočného významu Paschy? Aby sme si Pánovu slávnosť nezapamätali len podľa minulotýždňového jedálnička, môžeme načrieť do žalmu, v ktorom sa ukazuje Božie víťazstvo.

Boh vstáva a jeho nepriatelia sa strácajú.

Utekajú spred jeho tváre tí, čo ho nenávidia!

Hnutie Hare Krišna

Antónia Haľková

Medzinárodná spoločnosť pre Krišnovo vedomie je oficiálny názov hnutia Hare Krišna, ktoré v roku 1965 v New Yorku založil Ind A. C. Bhaktivédanta Svámí Praphupáda, pôvodným menom Abhay Čaran Dé (1896 – 1977). Hnutie je tiež známe pod názvom ISKCON, čo je skratka vytvorená zo začiatočných písmen anglického názvu hnutia.

Hnutie sa považuje za nástupcu a obnoviteľa starej védskej kultúry a uctieva Krišnu ako najvyššiu božskú bytosť, najvyššieho Brahmána, ktorý je príčinou všetkých príčin a všetko je prejavom jeho rôznych inkarnácií. Prívrženci Krišnu veria, že len Krišnovi služobníci dosiahnu najvyššiu dokonalosť života.

Cieľom hnutia je rozširovať duchovnú a filozofickú múdrosť Indie, ktorá je obsiahnutá v Bhagavadgíte, jednej z najvýznamnejších posvätných kníh hinduizmu, označovanej tiež ako Biblia hinduizmu. Svoje učenie hnutie šíri prostredníctvom časopisu *Návrat k Bohu*. Základné články viery sú:

1. Krišna je najvyšší hinduistický boh, absolútna pravda.
2. Ježiš nebol Boh, ale iba oddaný stúpenec Krišnu.
3. Hinduistické posvätné texty sú záväzné.
4. Po smrti sa duša znovuzrodí.
5. Spása je v očistení, v úplnej oddanosti a podriadenosti Krišnovi.
6. Muži sú nadradení ženám.
7. Nijaký skutok, ktorý človek vykoná pre Krišnu, nemôže byť zlý.

Členovia hnutia sú známi spievaním tzv. mahá-mantry (odriekanie slovnej formuly), pozostávajúcej zo šestnástich slov: *„Haré Krišna Haré Krišna Krišna Krišna Haré Haré Haré Ráma Haré Ráma Ráma Ráma Haré Haré"*. Slovo *Haré* znamená energiu Pána, slová *Rama* a *Krišna* sú formy oslovenia Pána, označujú tiež „najvyššiu radosť". Táto veľká mantra sa musí denne spievať najmenej 1 728 krát, na čo používajú pomôcku – modlitebné koráliky so 108 zrnkami. Cieľom tohto niekoľkonásobného opakovania božského mena má byť zjednotenie sa s Krišnom a oslobodenie duše spod zlého vplyvu tela.

Stúpenci Hare Krišnu žijú v tzv. ašrámoch a musia sa úplne podriadiť svojmu duchovnému vodcovi – prezidentovi chrámu. V ašráme sú rozostavané sochy bohov, ktoré predstavujú Krišnove prevtelenia v hmotnej podobe, preto ich každé ráno oprašujú, obliekajú a kŕmia. Harmonogram dňa jednotlivých členov je presne naplánovaný. Patria k nemu služba v chráme, spev mantry, čítanie posvätných spisov, modlitby k Praphupádovi, predaj literatúry a iné. S cieľom očistenia duše konzumujú iba vegetariánsku stravu, pričom každé jedlo musí byť najprv obetované Krišnovi na oltári, takže sa stáva i duchovnou potravou. Nejedia mäso, ryby a vajcia, nepijú kávu ani čaj. Majú zákaz požívať tabak a drogy. Manželia môžu mať pohlavný styk len na plodenie detí. Taktiež majú zakázané zúčastňovať sa na hazardných hrách. Veria v reinkarnáciu, venujú sa bhakti joge, nosia tradičný odev a uctievajú si kravy ako posvätné zvieratá. Mnohé z vyššie spomenutých skutočností sú v rozpore s učením Katolíckej cirkvi.

Na Slovensku má hnutie Hare Krišna svoje centrá v Bratislave, Bernolákove, Abranovciach a prevádzkuje sieť vegetariánskych reštaurácií Góvinda v Bratislave, Košiciach a Prešove.

Ikony Bohorodičky

Milan Gábor
foto: rozdumfoto.com.ua

Berdičevská ikona Bohorodičky (rus. *Бердичевская*)

Uctievaná je tak pravoslávnymi, ako aj katolíkmi. V súlade s pravoslávnou tradíciou sa ikona zjavila kozákovi Tyškovi na jeho statku na mieste budúceho mesta Berdičev (známe od roku 1546, v súčasnosti mesto v Žytomírskej oblasti na území severozápadnej Ukrajiny). Zo začiatku bola ikona umiestnená v kaplnke, neskôr ju premiestnili do novopostavenej Cerkvi sv. archanjela Michala, ktorú dal postaviť kozák Tyško. Ako uvádzajú letopisy, v tom čase sa ikony násilne zmocnili poľskí katolíci, cerkev zapálili a ikonu preniesli do kláštora bosých karmelitánov.

Katolícka verzia o pôvode divotvornej ikony sa spája s rokom 1566, keď pápež Pius V. nariadil vtedajšiemu generálnemu predstavenému jezuitov Františkovi Borgiášovi, aby dal vyhotoviť niekoľko kópií ikony Božej Matky z chrámu Santa Maria Maggiore v Ríme. Z týchto kópií sa v neskoršom období niekoľko ikon dostalo aj na územie Poľska a Ukrajiny. Jedna z týchto ikon sa stala dedičnou ikonou vojvodcu Januša Tyškeviča, syna Teodora Tyškeviča – zakladateľa mesta Berdičev. V roku 1630 ako poďakovanie Bohu za oslobodenie spod tatárskeho jarma dal Januš postaviť karmelitánsky kláštor v Berdičeve, kde bola umiestnená berdičevská ikona Bohorodičky. V roku 1756 sa v kláštore uskutočnilo podľa katolíckej tradície korunovanie ikony, ktorá bola v roku 1831 odcudzená a nahradila ju nová, vyhotovená zo zbierky miestnej šľachty. Ale aj tá bola následne odcudzená. V roku 1844 pápež Pius IX. obdaroval ikonu zlatou rizou – okladom a korunou ozdobenou briliantmi.

V roku 1866 do kláštora bosých karmelitánov v Berdičove prišiel kyjevský gubernátor A. Bezak s nariadením o zatvorení kláštora. Ten bol pretvorený na policajnú stanicu a pred vchodom do kláštora zámerne zriadili tržnicu. Takto sa berdičevská ikona Bohorodičky stala nedostupnou pre mníchov aj pre veriacich až do roku 1904, keď kyjevský gubernátor N. Klejgerson prinavrátil kláštor opäť mníchom a veriacim. V tridsiatych rokoch 20. storočia bol kláštor opätovne zatvorený. Vtedajšia štátna moc z neho urobila múzeum revolúcie a múzeum histórie katolicizmu, kde sa berdičevská ikona stala súčasťou expozície múzea. V roku 1941, ešte pred nástupom nemeckej okupácie, vypukol v kláštore požiar, ktorý zničil celý kláštor a pravdepodobne aj ikonu. Jej osud od tohto momentu nie je známy.

V roku 1991 bola v Krakove vyhotovená kópia ikony. V súčasnosti sa nachádza v obnovenom kláštore bosých karmelitánov v Berdičeve. Slávnostná intronizácia ikony vo svätyni kláštora sa uskutočnila 19. júla 1997 a o rok neskôr aj slávnostné korunovanie. V dňoch slávenia jej pamiatky (16. júla – Božej Matky Škapuliarskej a 8. decembra – Počatia Bohorodičky) prichádza do kláštora k tejto ikone množstvo katolíckych pútnikov. Pravoslávni veriaci Žytomírskej eparchie súčasnú kópiu historickej ikony neuctievajú.

Berdičevská ikona Bohorodičky patrí do typu hodigitrie. Na jej ľavej ruke sedí dieťa Kristus, ktorý žehná pravicou a v ľavici drží zatvorenú knihu. Pravdepodobne v polovici 18. storočia sa objavila zmena v kompozícii ikony – Božia Matka s Dieťaťom trónia na veži (bašte) zdobenej zástavami a rozmanitými vojenskými zbraňami ako halapartne, meče, štíty a iné. Na ikone sa nachádza aj nápis dialógu prepodobného Dositeja s Bohorodičkou, ktorá sa mu zjavila: „Pani, čo mám robiť, aby som bol zbavený večných múk?“ Bohorodička mu odpovedala: „Posti sa, nejedz mäso, často sa modli a zbavíš sa múk.“

Farár – pastoračná služba

Jozef Miňo

Farár spravuje farnosť pod autoritou eparchiálneho biskupa ako vlastný pastier. Zastupuje farnosť ako štatutár vo všetkých a, treba zdôrazniť, aj v právnych záležitostiach (CCEO, kán. 290 § 1). Chcem zdôrazniť úlohu farára v pastoračnej činnosti, ktorú definuje východný kódex: kán. 289 § 1 farárovi dáva za úlohu povinnosť učiť. Tá sa napĺňa tým, že farár má kázať Božie slovo všetkým veriacim v Krista, aby zakorenení vo viere, nádeji a láske rástli v Kristovi a kresťanské spoločenstvo vydávalo to svedectvo lásky. Farár má vyučovaním katechizmu, prispôsobeným veku, viesť veriacich v Krista k plnému poznaniu tajomstva spásy. Pri tom má spolupracovať nielen s členmi rehoľných inštitútov, ale aj s laikmi. Kánon 289 v § 2 hovorí, že pri vykonávaní úlohy posväcovania sa má farár starať, aby slávenie božskej liturgie bolo stredobodom a vrcholom života kresťanského spoločenstva. Má sa snažiť, aby sa veriaci sýtili duchovným pokrmom nábožným a častým prijímaním sviatostí a uvedomelou a aktívnou účasťou na božských chválach (večiereň, utiereň...). Sviatosť pokánia v najvyššej miere prispieva k rozvoju kresťanského života. Preto má túto sviatosť ochotne udeľovať. Ak to vyžaduje potreba, pozvať aj iných kňazov, ktorí ovládajú rozličné jazyky. V paragrafe 3 kódex hovorí, že pri plnení úlohy riadenia sa farár má predovšetkým usilovať poznať svoje stádo. Keďže je služobník všetkých, napomáha rozvoj kresťanského života u jednotlivých veriacich aj v združeniach, najmä tých, čo sa venujú apoštolátu, a v celom farskom spoločenstve. Ak to vyžaduje pastoračné poslanie, má navštevovať domácnosti a školy, horlivo sa starať o dospievajúcich a mládež. Chudobných a chorých má zahrňovať otcovskou láskou a osobitnú starostlivosť má venovať robotníkom. Má sa snažiť, aby veriaci v Krista napomáhali apoštolské diela.

Kódex zdôrazňuje poslanie farára ako ohlasovateľa Božieho slova a katechétu. Pripomína mu slávenie božskej liturgie, má pozývať veriacich k častému pristupovaniu k sviatostiam, má byť osobne alebo cez iných kňazov spovedníkom a otcom celého farského spoločenstva. Má dbať o to, aby poznal svojich veriacich a má pomáhať každému veriacemu k rozvoju kresťanského života a pamätať, že nikoho nesmie vylúčiť zo svojej pastoračnej služby. (pokračovanie v nasledujúcom čísle)

Domáce nebezpečenstvá

Marta Gromošová
foto: media.defense.gov

Úrazy v domácnostiach sú mimoriadne nepríjemná záležitosť. „No, no, no," s láskou, hroziacim ukazovákom a niekedy aj vareškou nám rodičia vštepovali základy BOZP od chvíle, keď sme sa odvážne vybrali na prvé poznávacie exkurzie bytu či domu. Príšerné štípanie pľuzgierika od rozpálených dvierok na *kachľovci* je krutou empíriou na celý život, jazvička pod nosom pripomína, že sa neradno opierať o látkový záves na poschodovej posteli, a znak na čielku znamená úpenlivé modlitebné nočné bdenie s nádejou, že to predsa len nebude otras mozgu, že rany na hlave jednoducho tak silno krvácajú, že chrastička uschne a po čase odpadne, že šitie by znamenalo len ďalší zbytočný stres...

Keď môj malý brat utekal cez plot za kamarátom, nastokol si na hrdzavý ozdobný špic pravé stehno svojich chudučkých nôh tak šikovne, že minul cievu len o dva milimetre. Ešte dnes počujem v telefóne na záchranke flegmatický tón a jemnú ironiu pani dispečerky pri otázke, či je to vážne.

Časom sa menej zraňujú deti a na rad prichádzame my, starnúci rodičia. Človek ani nevie ako, a nájde sa pod regálom v pivnici alebo naopak, nedokáže sa sám, bez cudzej pomoci zložiť z jeho najvyššej police. Nemám rada, keď je na mojich prstoch viditeľná nervozita nedeľného rána, keď mám opäť raz ten pocit, že nestihnem načas navariť. Do úlohy pomocného personálu sa mi so slovami „budem ti pomáhať" síce núka manžel, ale kým vysvetlím technicky orientovanému členovi rodiny, čo a ako, mám urobenú polovicu prípravných prác a v rannom tichu pokojne premýšľam o rôznych dôležitých otázkach nášho spoločensko-kultúrneho života.

Všeobecne známe štatistické údaje o nebezpečenstvách, ktoré číhajú zo skrinky so sklom a keramikou, a šuplíka s nožmi, sitkami, hrncami, rajnicami a panvicami neradno podceňovať. Jedna vtipná poznámka alebo dobre mienená rada pri varení, a už je jedlo obohatené o vzorky mojej DNA, už zháňam rýchloobväz a rozmýšľam, či omdlieť, alebo pokračovať v príprave jedla pre našu svorku a svokru. Nemám rada chvíle nervozity skorého rána, keď sa snažím ešte pred odchodom do zamestnania niečo hodiť do hrnca, aby som v ten deň mohla jesť obed s príborom. V takýchto vypätých chvíľach nožík ľahko vbehne do niektorého z prstov, olej vyprskne na vyžehlenú blúzu alebo zabudnem vypnúť plyn. Aj na malej ploche bytu na naše telesné schránky číhajú rôzne nebezpečenstvá. Aby sme ich aspoň trocha eliminovali, v kúpeľni a na chodbe máme exteriérovú protišmykovú, mrazuvzdornú podlahu, okolo stien rozmiestnený nábytok, ktorého sa možno pridržať pri mdlobách, a v obývačke sedávame na mäkko čalúnenom gauči. Pre možný prípad závratov z výšok sme ešte pred tridsiatimi rokmi vylúčili alternatívu manželskej poschodovej postele, ba aj stoličky máme prispôsobené výške našich postáv. Neviem, či je to dlhoročnou praxou, alebo všeobecným rozšírením materiálov s nekrčivou úpravou, alebo dlhoročnou praxou, ale v ostatnom čase sa mi vyhýbajú popáleniny spôsobené žehličkou.

Nemôžem nepoužiť slovenský dvojitý zápor, a teda mi nedá nespomenúť nepríjemnosti, spojené s reznými ranami, čiže s používaním žiletiek v domácnosti. Rana sa po nich ťažko hojí a manželovi sa nie vždy dajú šarmantne vysvetliť alternatívne použitia jeho súpravy na holenie.

Idem na sväté prijímanie...

Pokora.

Ježišu, kto si ty a kto som ja? Aký nekonečný rozdiel je medzi Bohom a mnou. Aký som malý! Keď sa porovnám iba s jedným chrámom, aký neporovnateľne malý som k chrámu. A aký neporovnateľne malý som s jednou dedinou, mestom, okresom, jednou krajinou, s celým svetom... Aké veľké sú nebeské telesá! Slnko... Mesiac... Som prachom v porovnaní s tým všetkým! A aký som malý v porovnaní so Stvoriteľom celého sveta? To nemožno ani vysloviť! Napriek tomu tento prach môže ísť k veľkému Bohu! Dokonca ho môže prijať do svojho srdca!

Nedôstojnosť.

Viem, že som nedôstojný a nehodný. Nedôstojný je môj jazyk, aby prijal na seba Ježiša, lebo toľkokrát zhrešil... Nedôstojné sú moje oči, aby videli Ježiša, pretože toľkokrát zhrešili! Nedôstojné je moje telo, aby prijalo do seba Ježiša, pretože toľkokrát zhrešilo... Nedôstojná je moja krv, aby sa zjednotila s najsvätejšou Ježišovou krvou, pretože toľkokrát horela pre hriech... Nedôstojné je moje srdce, pretože je také chladné, svetské, prázdne... Nedôstojná je moja duša, pretože toľkokrát bola poškvrnená ťažkým hriechom... Nedôstojné sú moje myšlienky, pretože sú hriešne, pyšné... a možno boli aj nečisté. Ty si taký svätý, čistý, dokonalý – a ja? Koľkokrát som zhrešil?

(Vasiľ Hopko: *Kristus v nás. Rozjímania o Eucharistii*; preložil F. Dancák)

PONDELOK 9. apríl

Mučeník Eupsychios

Čítania: Sk 3, 19 – 26, zač. 9; Jn 2, 1 – 11, zač. 6

Stálo tam šesť kamenných nádob na vodu, ktoré slúžili na očisťovanie, ako bolo zvykom u Židov, každá na dve až tri miery. (Jn 2, 6)

Podľa židovských predpisov o očisťovaní tam stálo šesť kamenných nádob na vodu. Neboli to hlinené nádoby, ako ich niekedy zobrazujú maliari, ale obrovské a ťažké nádoby z kameňa. A na čo slúžili? Na obradné očistenie židov, každá na dve či tri miery – šesťsto litrov vody na očistenie. Náboženstvo, ktoré je ťažké ako kameň. Bez chuti – ako voda. Bez radosti. Prichádza Kristus, aby ťa viera netlačila, aby ťa niesla. Aby Kristova radosť bola aj tvojou radosťou.

Liturgia: Predobrazujúce antifóny a blaženstvá (alebo prvá a druhá z Nedele Paschy a tretia každodenná s nedeľným *pripivom*). Ostatné z Nedele o Tomášovi. Namiesto *Dôstojné je* sa spieva *Anjel zvestoval* a *Osvieť sa.* (HS: 227, 233; PZ: 192, 199; HP: 207, 214)

UTOROK 10. apríl

Mučeníci Terencius, Pompejus a spol.

Čítania: Sk 4, 1 – 10, zač. 10; Jn 3, 16 – 21, zač. 10

Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil. (Jn 3, 17)

Farizeji učili, že len keď bude človek dodržiavať zákon, bude spasený. Teda spása je mimo človeka. Bolo vyše 613 príkazov, ktoré bolo treba dodržiavať. Boh v Ježišovi nežiada, ale ponúka. Ponuka samého seba. Spása je cez Krista, nie cez zákon. V tom, či ho prijmeš. Či sa s ním zjednotíš. Nám je ponúknutý jediný zákon, zákon lásky. Kristus ponúka spásu. Jeho láska je univerzálna, pre všetkých. On neprichádza odsúdiť, ale ponúknuť život.

Liturgia: Menlivé časti ako 9. apríla

STREDA 11. apríl

Hieromučeník Antipas

Čítania: Sk 4, 13 – 22, zač. 11; Jn 5, 17 – 24, zač. 15

Ježiš im povedal: „Môj Otec pracuje doteraz, aj ja pracujem." (Jn 5, 17)

Jeden z najväčších príkazov bolo dodržiavanie soboty. Deň venovaný odpočinku. Šabat je najdôležitejší sviatok v judaizme, jeho dodržiavanie je nariadené priamo Desatorom a v rabínskej literatúre je braný ako pravzor všetkých sviatočných dní. Ježiš hovorí, že Boh ešte pracuje, neoddychuje. Prečo sa Boh namáha? Pracuje na spáse človeka. Až keď budú všetci synovia a dcéry s ním, prestane pracovať. V strede jeho námahy stojíš ty aj ja. V strede jeho života stojí človek.

Liturgia: Menlivé časti ako 9. apríla

ŠTVRTOK 12. apríl

Prepodobný vyznávač Bazil

Čítania: Sk 4, 23 – 31, zač. 12; Jn 5, 24 – 30, zač. 16

Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života. (Jn 5, 24)

Počúvať ma dvojaký význam. V prvom rade vypočuť si niekoho, niečo. V druhom prípade uskutočniť vypočuté. Od detstva máme problém v počúvaní aj v prvom, aj v druhom význame. Radšej rozprávame, ako počúvame. Akým slovom sme dnes boli živení? Televízia, internet... alebo Kristovo slovo? Lebo len Ježiš má slovo života. Nechce byť ako zákusok ku káve, ale každodenným chlebom.

Liturgia: Menlivé časti ako 9. apríla

PIATOK 13. apríl

Hieromučeník Artemón a spol.

Čítania: Sk 5, 1 – 11, zač. 13; Jn 5, 30b – 6, 2, zač. 17

Ja nemôžem nič robiť sám od seba. (Jn 5, 30)

Ty mi nebudeš hovoriť, ako mám žiť! Je to môj život. Staraj sa o seba. Aj slovenské porekadlo hovorí: Čo ťa nepáli, nehas! Každý sa dnes oháňa slovom sloboda. No robiť si, čo sa nám zapáči, bez zodpovednosti, to nie je sloboda, ale anarchia. V Otčenáši sa denne modlíme: „... buď tvoja vôľa". Myslíme to vážne? Božia vôľa je vždy najlepšia. Boh nikdy nechce pre človeka nič zlé.

Ako je to dnes so mnou? Čia bude dnes vôľa? Moja? Pýtam sa, čo chce Boh?

Liturgia: Menlivé časti ako 9. apríla. Zdržanlivosť od mäsa

SOBOTA 14. apríl

Rímsky pápež Martin Vyznávač

Čítania: Sk 5, 21 – 33, zač. 15; Jn 6, 14 – 27, zač. 19

Ale keď Ježiš spoznal, že chcú prísť, zmocniť sa ho a urobiť ho kráľom, znova sa utiahol na vrch celkom sám. (Jn 6, 15)

Toto je časť, ktorá nasleduje hneď po pasáži o nasýtení veľkého zástupu ľudí. Bolo by dobré mať kráľa, ktorý dennodenne nasýti. Ježiš však neprichádza kvôli tomu. Neprišiel, aby odstránil hlad, spoločenskú nerovnosť či uzdravil všetky choroby. Prečo teda? Kvôli našej spáse. „Lebo vôľa môjho Otca je, aby každý, kto vidí Syna a verí v neho, mal večný život; a ja ho vzkriesim v posledný deň." (Jn 6, 40) V jednom kráľovstve môže kraľovať len jeden kráľ.

Kto je mojím kráľom?

Liturgia: Menlivé časti ako 9. apríla

NEDEĽA 15. apríl

Tretia nedeľa po Pasche – O myronosičkách

Čítania: Sk 6, 1 – 7, zač. 16; Mk 15, 43 – 16, 8, zač. 69

On sa im prihovoril: „Neľakajte sa! Hľadáte Ježiša Nazaretského, ktorý bol ukrižovaný. Vstal z mŕtvych. Niet ho tu. Hľa, miesto, kde ho uložili. (Mt 16, 6)

Ženy sú prvé, ktoré prichádzajú k hrobu. Aj v chrámoch je väčšina žien. Mužov je ako šafranu, česť výnimkám. Niekedy sa dokonca stane, že z mužského pokolenia je zastúpený len kňaz. Ženy sú akosi citlivejšie na veci okolo nich. Neostanú chladné, nedajú sa dlho prosiť. Aj dnešná nedeľa nesie ich meno: Nedeľa o myronosičkách. Prečo je to tak? Práve ženy majú prvé zvestovať to, čo videli na vlastné oči. Že hrob je prázdny. Mŕtvy tam nie je! Ježiš žije! Smrť nezvíťazila. No o pár veršov ďalej čítame: „Vyšli a utekali od hrobu, lebo sa ich zmocnila hrôza a strach. A nepovedali nikomu nič, lebo sa báli." Prečo nepovedali nič? Báli sa, že ich vysmejú? Myslím si, že nie. Nikto nemôže hovoriť o Kristovi, keď sa s ním nestretol. A oni sa s ním ešte nestretli. Vzkrieseného Ježiša ešte nezažili. Táto nedeľa je aj o nás. Vieme teóriu. No aká je prax? „Vyrábame si" vlastného Ježiša. Preto potrebujeme vedenie: Božie slovo, Eucharistiu, spoločenstvo Cirkvi. Sami sa stratíme.

Ježišu, poznám ťa?

Liturgia: Hlas 2. Predobr. antifóny a blaženstvá (alebo prvá a druhá z Nedele Paschy a tretia každodenná s nedeľným *pripivom*). Menlivé časti z Nedele o myronosičkách. Namiesto *Dôstojné je* sa spieva *Anjel zvestoval* a *Osvieť sa.* (HS: 227, 234; PZ: 192, 200; HP: 207, 216)

PONDELOK 16. apríl

Panny a mučenice Agapa, Irena a Chionia

Čítania: Sk 6, 8 – 7, 5a. 47 – 60, zač. 17; Jn 4, 46b – 54, zač. 13

Prišiel teda znova do Kány Galilejskej, kde premenil vodu na víno. (Jn 4, 46)

Územie Zabulon a Neftali tvorila časť takzvanej Galiley pohanov. Galilea je severným pásmom Izraela. Odlišovala sa od Judska svojou otvorenosťou voči ľuďom z celého sveta. V texte proroka Izaiáša sú obyvatelia Galiley označení za ľud bývajúci v temnotách. Ide

o obrazné vyjadrenie označujúce situáciu tých, ktorí stratili nielen zmysel pre existenciu Boha, ale nachádzajú sa aj v stave zmätku. Práve tam Ježiš nachádza živú vieru. To je paradox! Vo svätom meste Jeruzalem bude počuť len pochybovanie.
Ako to vyzerá so mnou?
Liturgia: Predobr. antifóny a blaženstvá (alebo prvá a druhá z Nedele Paschy a tretia každodenná s nedeľným *pripivom*). Tropáre z Nedele o myronosičkách, *Sláva*, *I teraz*, kondák z Nedele o myronosičkách. Ostatné z Nedele o myronosičkách. Namiesto *Dôstojné je* sa spieva *Anjel zvestoval* a *Osvieť sa.* (HS: 227, 234; PZ: 192, 200; HP: 207, 216)

UTOROK 17. apríl

Prepodobní Simeon z Perzie a Akakios
Čítania: Sk 8, 5 – 17, zač. 18; Jn 6, 27 – 33, zač. 20
Nezháňajte sa za pominuteľným pokrmom, ale za pokrmom, ktorý ostáva pre večný život, a ten vám dá Syn človeka. Lebo jeho označil Otec, Boh, svojou pečaťou. (Jn 6, 27)
Ježiš hovorí o eucharistickom chlebe. O jeho účinkoch. Tak ako je biologický život, je aj večný život. Obidva musia byť nasýtené. Jeme preto, aby sme žili. Pokrmom pre večný život je Eucharistia. Verím, že dnes každý z nás jedol, aby nebol hladný. Aby mal silu žiť. To sme urobili pre svoje telo.
Ako to však vyzerá s pokrmom pre dušu, pre večný život? Aký mám vzťah k Eucharistii? Stačí prijať Eucharistiu dvakrát do roka?
Liturgia: Menlivé časti ako 16. apríla

STREDA 18. apríl

Prepodobný Ján
Čítania: Sk 8, 18 – 25, zač. 19; Jn 6, 35 – 39, zač. 21
Všetko, čo mi dáva Otec, príde ku mne. A toho, kto prichádza ku mne, neodoženiem. (Jn 6, 37)
Fenomén sa volá facebook. So svojimi dvoma miliardami aktívnych užívateľov je jednou z najväčších spoločenských sietí. Je plne preložený do osemdesiatich štyroch jazykov. Názov servera vznikol z papierových letákov, ktoré sa rozdávajú prvákom na amerických univerzitách. Slúžia na bližšie zoznámenie študentov medzi sebou navzájom.
Aj my máme strach z neprijatia, sklamania vo vzťahoch. Ľahšie je to cez internet. Preto sú tak veľmi cenné a vzácne slová Ježiša, ktorý hovorí, že nikdy nikoho neodoženie.
Liturgia: Menlivé časti ako 16. apríla

ŠTVRTOK 19. apríl

Prepodobný Ján zo Starej Lavry
Čítania: Sk 8, 26 – 39, zač. 20; Jn 6, 40 – 44, zač. 22
... a hovorili: „Vari to nie je Ježiš, Jozefov syn, ktorého otca a matku poznáme?" (Jn 6, 42)
Apoštolom sa mohol stať len ten, kto poznal Ježiša. Ten, kto sa s ním stretol. Ich prvou úlohou je, aby boli s ním. Boh nás pozná dokonale. Vidí do nášho srdca. Aj v liturgii máme krásnu výzvu: „Hore srdcia!" Odpovedáme: „Máme ich u Pána!" Je to tak naozaj? Poznať niekoho znamená s ním tráviť čas.
Skúsme sa dnes pýtať: Poznávam viac a viac Ježiša? Koľko svojho času mu venujem?
Liturgia: Menlivé časti ako 16. apríla

PIATOK 20. apríl

Prepodobný Teodor Trichinas
Čítania: Sk 8, 40 – 9, 19a, zač. 21; Jn 6, 48 – 54, zač. 23
Ježiš im povedal: „Veru, veru, hovorím vám: Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život." (Jn 6, 53)
Ján je jediný evanjelista, ktorý neprináša popis Poslednej večere, ale viac než všetci ostatní uvažuje o jej hlbokom význame. Treba dodať, že po pasáži o Eucharistii mnohí z jeho učeníkov Ježiša opustili a viac s ním nechodili. Eucharistia bola nepochopená. Bol to škandál.
Štvrté cirkevné prikázanie znie: „Aspoň raz v roku sa vyspovedať a prijať Eucharistiu." Cirkev ako dobrá matka musela dať tento príkaz, pretože aj dnes mnohí okolo Eucharistie len prechádzajú.
Túžim po živote? Čo pre to robím?
Liturgia: Menlivé časti ako 16. apríla. Zdržanlivosť od mäsa

SOBOTA 21. apríl

Hieromučeník Január a spol.
Čítania: Sk 9, 19b – 31, zač. 22; Jn 15, 17 – 16, 2, zač. 52
Vylúčia vás zo synagóg, ba prichádza hodina, keď sa každý, kto vás zabije, bude nazdávať, že tým slúži Bohu. (Jn 16, 2)
Toto nie je dobrá vízia. Žiadne uznanie, žiadne odmeny – medaily, sláva. Evanjelium tohto sveta je v presnom protiklade s evanjeliom Ježiša Krista. Svet túži po sláve, moci, kariére a odmenách. Toto nie je Ježišova cesta. Vidno to na Veľký štvrtok, keď Ježiš umyje nohy učeníkom. „Povedal im: ‚Chápete, čo som vám urobil?'" (Jn 13, 12) Poukazuje na cestu služby: „Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám." (Jn 13, 15) Vykonal prácu otroka. Toho, kto je posledný z posledných.
Po čom túžim ja? Je to cesta spásy?
Liturgia: Menlivé časti ako 16. apríla

NEDEĽA 22. apríl

Štvrtá nedeľa po Pasche – O uzdravení ochrnutého
Čítania: Sk 9, 32 – 42, zač. 23; Jn 5, 1 – 15, zač. 14
Potom boli židovské sviatky a Ježiš vystupoval do Jeruzalema. (Jn 5, 1)
Ježiš vystupuje do Jeruzalema. Je to rozlohou a počtom obyvateľov najväčšie mesto Izraela. Je to sväté mesto. V ňom bol svätý chrám – sídlo Božej prítomnosti. V súvislosti s Ježišom je mesto Jeruzalem veľký problém. Tu bude počuť slová: „Je hoden smrti" (Mt 26, 66). Boh prichádza do Jeruzalema, a aký pohľad sa mu naskytá? Vidí množstvo chorých, slepých, chromých a ochrnutých. Izrael bol vyvolený národ: „Prilipol k vám Pán a vyvolil si vás" (Dt 7, 7), dostal prikázania. No ich viera bola ťažká. Chceli dodržiavať zákon, no nevládali. Ježiš na adresu farizejov a zákonníkov povie: „Viažu ťažké až neúnosné bremená a kladú ich ľuďom na plecia, ale sami ich nechcú ani prstom pohnúť." (Mt 23, 4) V tom čase tam bol aj istý človek, chorý už tridsaťosem rokov. Stav Izraela sa podobá stavu toho muža. Chorý a nevládny. Sám si nevedel pomôcť a nikto z ľudí mu nepomohol. Je paralyzovaný chorobou, nemohúci konať. Chcel by, no nevládze. Náboženstvo bez života. Ježiš mu vravel: „Vstaň, vezmi si lôžko a choď!" A ten človek hneď ozdravel, vzal si lôžko a chodil. Cez slovo Krista prichádza vyslobodenie a sloboda. Už nemusí ležať, nie je odkázaný na to, kam ho položia. Sám môže ísť, kam chce. A môže konať dobro. Kým ležal, bol odkázaný na dobro od iných, teraz môže konať dobro sám. Cez Ježiša život človeka dostáva úplný zmysel. Viera je milosť konať skutky života. A Ježiš vždy dáva život. Preto aj kresťan je ten, kto dáva život v situáciách, kde niet života. „Podľa toho všetci spoznajú, že ste moji učeníci, ak budete mať lásku jeden k druhému." (Jn 13, 35)
Dnes sa môžeme aj my pýtať: Čo mi dáva moja viera? A čo ľudia majú z toho, že som gréckokatolík, gréckokatolíčka?
Liturgia: Hlas 3. Predobrazujúce antifóny a blaženstvá (alebo prvá a druhá z Nedele Paschy a tretia každodenná s nedeľným *pripivom*). Menlivé časti z Nedele o uzdravení ochrnutého. Namiesto *Dôstojné je* sa spieva *Anjel zvestoval* a *Osvieť sa.* (HS: 227, 236; PZ: 192, 203; HP: 207, 218)

Michal Jančišin

detská Mozaika

Verím...

Keď ho sňal, zavinul ho do plátna a uložil do vytesaného hrobu, v ktorom ešte nik neležal. (Lk 23, 53)

Ahoj, deti! Pôvodca života bol zabitý. Ako človek bol pochovaný do hrobu, ktorý preň pripravili. Kristova smrť bola skutočná. Aj krst (ponorením do vody) symbolizuje smrť, zostúpenie kresťana do hrobu, aby s Kristom zomrel hriechu pre nový život.

„Aké je dnes veľké ticho na zemi! Veľké ticho a osamelosť. Veľké ticho, lebo Kráľ spí. Zem sa zľakla a zatíchla, lebo Boh v tele zaspal a zobudil tých, čo spali od vekov... Ide hľadať [Adama, nášho] prvého otca ako stratenú ovcu. Chce navštíviť tých, čo sedia vo tme a v tôni smrti. Áno, Boh a jeho Syn idú vyslobodiť z múk uväzneného Adama a s ním uväznenú Evu... Ja som tvoj Boh a kvôli tebe som sa stal tvojím synom... Prebuď sa ty, čo spíš! Veď som ťa nestvoril na to, aby si bol uväznený v podsvetí. Vstaň z mŕtvych; ja som život tých, čo zomreli." (zo starobylej homílie na Veľkú a svätú sobotu)

Motýľ

Videli ste zblízka krásneho motýľa? A viete, ako prišiel na svet? Najprv sa narodila húsenica, ktorá sa nezdala ničím zaujímavá. No keď prišiel čas, skryla sa do temnoty kukly. Vyzerala ako mŕtva. Ale bol to iba čas jej premenenia. Po niekoľkých dňoch kukla praskla a vyšiel z nej krásny motýľ. Podobne to bolo aj s naším Pánom. Prišiel na svet a v istom čase zomrel, a bol pochovaný do hrobu. Ale nezostal tam. Urob si motýľa v kukle. Potrebuješ umelý obal z kindervajíčka, papier, nožnice, fixky a centrofixku. Na papier si vytlač alebo nakresli a vyfarbi motýľa.

Potom ho poskladaj do kukly z kindervajíčka. Na kuklu potom napíš: Vstal z hrobu. Dovnútra môžeš pripojiť aj text zo starobylej homílie na Veľkú a svätú sobotu.

Vajce

Aj vajíčko, ktoré sa často používa pri veľkonočnej výzdobe, symbolizuje Kristov hrob. Vyzerá ako mŕtve, ale vnútri je ukrytý nový život.

Predpeklie

Miesto pobytu zosnulých, kam po smrti zostúpil Kristus, volá Sväté písmo predpeklie, *inferi* (po latinsky), *šeól* (po hebrejsky) alebo *hades* (po grécky), lebo tí, čo sa tam nachádzajú, sú pozbavení videnia Boha. Taký bol pred príchodom Vykupiteľa údel všetkých zosnulých, či už zlých, alebo spravodlivých. Kristus teda zostúpil do hlbín smrti, aby mŕtvi počuli hlas Božieho Syna a aby tí, čo ho počujú, žili. Ježiš svojou „smrťou zničil toho, ktorý vládol nad smrťou, čiže diabla, a vyslobodil tých, ktorých celý život zotročoval strach pred smrťou". Vzkriesený Kristus má odvtedy kľúče od smrti a podsvetia a na meno Ježiš sa zohýna každé koleno v nebi, na zemi i v podsvetí.

Leporelo 19

Nicejsko-konštantínopolské vyznanie viery

Bol umučený a pochovaný

Píše a kreslí Dada Kolesárová.

Komiks

Príbehy poslušníka

JUBILEÁ KŇAZOV

Juraj Kuchtanin, výpomocný duchovný farnosti Snina – 6. apríl – 60 rokov života; **Michal Džatko**, titulárny dekan, výpomocný duchovný farnosti Vranov-Čemerné – 21. apríl – 55 rokov kňazstva

Srdečne blahoželáme a prajeme
mnohaja lita, blahaja lita!

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Prosíme všetkých správcov farností, ktorí ešte neodoslali protokol o prebratí členských podielov s finančnou sumou členských poplatkov do ústredia spolku, aby to bezodkladne urobili.

výbor spolku

Pri príležitosti 50. výročia obnovenia Gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu si vás dovoľujeme pozvať na spomienkové podujatie, ktoré sa uskutoční v stredu 18. apríla na Arcibiskupskom úrade v Košiciach. Za tento moment poďakujeme Bohu slávením svätej liturgie o 17. hodine v košickej gréckokatolíckej katedrále.

Spolok sv. Cyrila Metoda a kongregácia otcov redemptoristov v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom Michalovce vás pri príležitosti 50. výročia obnovenia Gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu dovoľujú pozvať na spomienkové a ďakovné podujatie, ktoré sa uskutoční v sobotu 28. apríla 2018 v Michalovciach.

Jubilanti – apríl

50 rokov: Anna Kunčová, Michalovce
60 rokov: Dušan Horňák, Dúbravka; Juraj Michalčík, Slivník; Viera Nábožná, Komárany; Emília Olexová, Porúbka; Mária Tkáčová, Davidov; Michal Zima, Stará Ľubovňa
70 rokov: Ernestína Andrejová, Zbudza; Marta Černáková, Kožuchov; Ján Hrubý, Bánovce nad Ondavou; Katarína Krajňáková, Abranovce; Anna Maďarová, Žbince; Paulína Petrovčíková, Iňačovce; Michal Pinkovský, Košice; Veronika Porhinčáková, Veľký Ruskov; Anna Truchanová, Dlhé Klčovo
75 rokov: Anna Dziaková, Malý Ruskov; Anna Kostrubaničová, Záhor; Jozef Randa, Banská Bystrica-Šalková; Juraj Timko, Sobrance
80 rokov: Alojz Bereščik, Horovce; Malvína Bérešová, Moravany; Cyril Cvejkuš, Strážske; Anna Hašková, Michalovce; Mária Kochanová, Michalovce
90 rokov: Mária Kmecová, Dlhé Klčovo; Ing. Andrej Rusinkovič, Prešov

BLAHOŽELÁME

Drahý otec **Martin Horňák**, v novembri 2017 ste oslávili 20. výročie kňazskej vysviacky a 21. marca ste oslávili krásnych 44 rokov života. Chceme sa vám poďakovať za vašu prácu v Pánovej vinici a našej farnosti. Počas pôsobenia v našej farnosti ste dokončili opravu farskej budovy a nášho chrámu, za čo vám patrí veľmi srdečná vďaka. Tiež ďakujeme za vaše požehnané príhovory a stretnutia. Nikdy sa na to nedá zabudnúť. Vyprosujeme vám a celej rodine veľa Božích milostí, pevné zdravie, trpezlivosť, pokoj a radosť z vašej bohumilej práce.

bohuznáma rodina z Vyšného Orlíka

Drahý duchovný otec **Róbert Krolák**, 27. marca ste oslávili 35 rokov života. S láskou spomíname na čas, keď ste v našej obci a zároveň vašej prvej farnosti pôsobili šesť rokov. Z úprimného srdca vám blahoželáme a vyprosujeme stálu ochranu Presvätej Bohorodičky, aby ste v novej farnosti rozsievali do duší svojich veriacich vieru, nádej a lásku. Do ďalších rokov vášho života vám vyprosujeme hojnosť Božích milostí, plnosť darov Svätého Ducha a ochranu Presvätej Bohorodičky. Tiež prajeme pevné zdravie, veľa vytrvalosti a spokojnosti v kruhu vlastnej i farskej rodiny. *Na mnohaja i blahaja lita!*

vaši veriaci z farnosti Breznička

Milý otec **Daniel Porubec**, k tvojim krásnym 40. narodeninám, ktoré osláviš 12. apríla, ti srdečne blahoželáme. Nech ti dobrotivý Boh žehná, nech ťa Svätý Duch posilňuje a nech ťa nebeská Matka ochraňuje. *Na mnohaja i blahaja lita!*

s láskou manželka Zlatka, syn Damiánko, dcéra Dianka, rodičia, svokrovci s veriacimi z Košíc

Vzácne životné jubileum – 80. narodeniny oslávila 6. apríla naša drahá mamka, babka a prababka **Helena Lichvarčíková**, rod. Struková, z Vislanky, žijúca v Ďurkovej. Mamička naša! Veľmi pekne vám ďakujeme, že ste boli otvorená Božiemu požehnaniu a prijali ste nás – pätnásť detí: dvanásť dcér a troch synov. Nehľadiac na svoje pohodlie uprednostnili ste jarmo obety, námahy, utrpenia a statočnosti. Nech je vám dobrotivý Pán Boh odmenou za všetko a za všetkých vašich potomkov. Nech vás Presvätá Bohorodička sprevádza na pozemskej púti. *Na mnohaja i blahaja lita!* Nech je koniec vášho života plný zásluh, aby ste dosiahli večnú nádheru. Kristus vstal z mŕtvych! Aj vy vstanete!

Je tu príležitosť na vzdávanie vďaky Bohu za požehnaných 80 rokov života, ktorých sa 1. apríla dožila **Anna Hlipalová**, rod. Hopková, z Legnavy. Ďakujeme za všetko, čo ste pre nás urobili. Do ďalších rokov vyprosujeme hojnosť Božích milostí, ochranu nebeskej Matky, trpezlivosť niesť svoj kríž, pokoj v srdci, porozumenie a lásku. *Na mnohaja i blahaja lita!*
Za všetkých prababku objímajú pravnuci Dominik a Petrík.

syn Mikuláš s manželkou, vnučka Veronika
a syn Michal s rodinami

Vďaka Bohu za požehnaných 80 rokov života, ktorých sa 23. februára dožila **Irena Bašistová**, rod. Jančišinová, z Legnavy. Ďakujeme za všetko, čo si pre nás urobila. Do ďalších rokov vyprosujeme hojnosť Božích milostí, ochranu nebeskej Matky, trpezlivosť niesť svoj kríž, pokoj v srdci, porozumenie a lásku. *Na mnohaja i blahaja lita!* Za všetko tetu objímajú Dominik a Petrík.

sestra Mária s manželom, sestra Anna a brat Ondrej
s rodinami, 9 synovcov a 6 neterí s rodinami

23. marca oslávil krásnych 30 rokov života otec **Peter Kolesár**, kaplán gréckokatolíckej farnosti v Michalovciach. Veriaci farnosti spolu s filiálkami Oreské, Zbudza otcovi Petrovi želajú *mnohaja a blahaja lita*. K blahoželaniu sa pripája manželka Petra s deťmi a rodinou.

Drahý otec **Michal Jančišin**, sme vďační za všetku vašu starostlivosť o nás a službu, ktorú konáte v dobrote srdca. Prajeme vám k vašim narodeninám, aby ste denne zažívali Božie požehnanie vo všetkom, čo robíte a po čom túžite. Vyprosujeme ochranu Presvätej Bohorodičky a plnosť darov Svätého Ducha. Nech vás Boh vo svojej dobrote chráni a obdarí všetkým, po čom túžite.

vďační veriaci

SPOMÍNAME

Tí, čo vyrastajú v dome Pánovom, v nádvoriach nášho Boha budú prekvitať. (Ž 92) 18. marca nás do nebeských príbytkov predišiel pán **Vasiľ Kuzmiak**. Ďakujeme všetkým, ktorí ho spolu s nami odprevadili na jeho poslednej pozemskej púti na miesto, kde bude jeho telo očakávať druhý a slávny Pánov príchod. Prosíme vás o modlitby za pokoj a spásu jeho duše. *Vičnaja jemu pamjať! Christos voskrese!*

s vďakou manželka Irena
a synovia Milan, František a Pavol s rodinami

OZNAMY

POZVÁNKA HNUTIA SVETLO – ŽIVOT

Srdečne pozývame na celoslovenský Deň spoločenstva Hnutia Svetlo – život na Mariánsku horu do Levoče, ktorý sa uskutoční 28. apríla. Program sa začína modlitbou chvál o 10.30 h a bude pokračovať katechézou, svedectvami, modlitbou posvätného ruženca. Program vyvrcholí svätou omšou. Téma stretnutia: *Mladí v Cirkvi*.dcéry Mária a Magdaléna s rodinami

INZERCIA

VÝROBA A OPRAVA VITRÁŽÍ
WWW.PROMONTGLASS.SK
Mobil: 0918 623 064

Umelecká výzdoba chrámov, obnova fasád a reštaurovanie. Pozlacovanie a postriebrovanie liturgických predmetov. Zľava z ceny. **Tel.: 035/659 31 39, 0905 389 162, www.reart.eu**

Rekonštrukcie striech a veží kostolov. Nové strechy. Demontáž a likvidácia azbestu. Vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie. www.svestav.sk. Mobil: 0905 437 209, mejl: svestav@stonline.sk

Ponúkam striekanú izoláciu pur penou, až o 70 % znížené straty tepla, tvarová stálosť, odolnosť proti škodcom, dokonalé vyplnenie, utesnenie každého rohu, kúta, stropu, povaly a pod. www.PURizolaciaVT.sk tel.: 0915 377 320 cena: dohodou

Elektrické pohony zvonov: lineárny a elektromagnetický pohon, diaľkové ovládania zvonov, oprava starých systémov. Tel.: 057/442 18 28; 0907 268 344

Výškové práce. Orez a zrez vysokých stromov. Tel: 0905 134 188

Ponúkam prácu maliarom, natieračom, živnostníkom, dlhodobo. Volať: **0905 389 162**

TV LUX

06.05. (piatok) 08.20 Ježišove príbehy – dvojdielny animovaný film 19.50 PKP R 22.55 **Gréckokatolícky magazín (GkM)**

07.04. (sobota) 02.20 **Otec Ivan – dokument o gréckokatolíckom kňazovi Jánovi Ivanovi Mastiliakovi CSsR** 04.05 **GkM** R 14.00 **Akatist** 14.40 **GkM** R

08.04. (nedeľa) 08.00 Klbko: Filip a Bartolomej 10.30 Svätá omša z Vatikánu 15.15 Slovo v obraze: Svätá Mária Magdaléna

09.04. (pondelok) 08.20 Ben Hur: Preteky slávy – detský program 13.30 V škole Ducha 17.30 Doma je doma

10.04. (utorok) 16.50 Indonézia: Jednota v rôznorodosti – dokument 20.55 **Gréckokatolícky magazín** 21.45 Vietnam: Nádej na zmenu – dokument

11.04. (streda) 08.20 Bernadeta: Princezná z Lúrd – detský program 20.15 PKP R 21.50 Viera v Rusku: Ostrov Sachalin, rozkvet lásky – film 12

12.04. (štvrtok) 08.20 Patrik: Statočný pastier – detský program 10.30 **GkM** R 10.45 PKP 21.10 Poltónklub 22.35 PKP R

13.04. (piatok) 08.20 Fatima: Deň, keď slnko tancovalo – detský program 17.30 Cenacolo: Náš dom – dokument 19.50 PKP R 21.05 Chvály

14.04. (sobota) 04.05 **GkM** R 14.00 **Akatist** 14.40 **GkM** R 17.20 PKP 20.30 Bitka pri Viedni: 11. september 1683 – film 12

15.04. (nedeľa) 08.20 Klbko: Jakub Alfejov – detský program 10.00 **Svätá omša z Konkatedrály sv. Mikuláša v Prešove** 19.30 Fara v meste – film (1)

16.04. (pondelok) 07.40 **Týždeň s: Gréckokatolícka farnosť Prešov-Sídlisko 3** 08.20 Malí poslovia: Útek – detský program 09.35 Život v Turkane – dokument

17.04. (utorok) 08.20 Malí poslovia: Divá voda – detský program 20.55 **Gréckokatolícky magazín** 21.45 Egypt: Unesené nevesty – dokument 12

18.04. (streda) 08.20 Malí poslovia: Záchrana v katakombách 20.15 **PKP** R 21.50 Viera v Rusku: Osud Anny Abrikosovovej – dokument 12

19.04. (štvrtok) 03.50 **GkM** R 08.20 Malí poslovia: Pripraviť sa, pozor, páľ! 10.30 **GkM** R 10.45 PKP 17.20 PKP R 21.50 Mjanmarsko: Nádej na slobodu – dokument

20.04. (piatok) 08.20 Malí poslovia: Neutop sa, plávaj! 14.45 Trauma centrum v Erbile – dokument 19.50 PKP R 21.05 Chvály 22.55 **GkM** R

21.04. (sobota) 04.05 **GkM** R 14.00 **Akatist** 14.40 **GkM** R 17.20 PKP R 17.30 Luxáreň 20.20 Krajina tieňov – film 12

22.04. (nedeľa) 08.00 Klbko: Šimon a Júda 10.30 Svätá omša z Bratislavy 16.30 Marián Kuffa: O dobrej adorácii 19.30 Fara v meste – film (2)

TV NOE

06. 04. (piatok) 09.20 Jan Pavel II. a pád komunismu – dokumentárny film 16.20 Putování modrou planetou: Írán 18.55 Neoblomný kardinál – dokument

07.04. (sobota) 08.50 Animované příběhy velikánů dějin: Jana z Arku 23.10 Papež Benedikt XVI. – dokument 00.50 **Řeckokatolický magazín (ŘkM)**

08.04. (nedeľa) 07.30 **ŘkM** R 10.25 Mše svatá z neděle Božího milosrdenství ve Vatikáne 20.00 Maktub – španielsky rodinný film

09.04. (pondelok) 08.30 Katolíci v Moskvě – dokument 12.55 Dobrý pastýř 18.30 Maminčiny pohádky: O červeném balónku 20.00 Biblická studna – zamyslenia

10.04. (utorok) 19.15 Bolívie: Být s naším lidem – dokument 21.10 **Řeckokatolický magazín**

11.04. (streda) 13.10 Angola: Vstaň a choď, Angolo – dokument 14.30 Bez hábitu: Chemin Neuf 18.30 Maminčiny pohádky: O ošklivé Pepině I.

12.04. (štvrtok) 18.30 Maminčiny pohádky: O ošklivé Pepině II. 22.05 Pod lampou – diskusná relácia 00.30 Můj Bůh a Walter: Stvoření a evoluce

13.04. (piatok) 12.55 Bet Lechem: Zbigniew Ciendlik – cyklus portrétov 15.30 Bez hábitu: Alžbětinky – dokument 00.20 **Gojdič: Láska nadevšecko – dokument**

14.04. (sobota) 07.35 Trinidad a Tobago – dokument 20.00 Život nelze promarnit – dokument 21.10 Papež František a jeho umění vést 23.45 **ŘkM** R

15.04. (nedeľa) 10.00 Mše svatá z Kostela sv. Jakuba v Trnavě 11.15 **ŘkM** R 15.50 Na pořadu rodina: Když dítě nepřichází

16.04. (pondelok) 14.30 Bez hábitu: Pauláni 17.30 Soucitná srdce: Misionářské dcery Ducha Svatého 18.30 Maminčiny pohádky: Čarovná křída I.

Pápež František a Marco Pozza: *Otče náš*

Modlitbu *Otče náš* interpretovali v dejinách Cirkvi mnohí duchovní autori. Svätý Otec vlani predstavil modlitbu Pána v talianskej katolíckej televízii TV 2000 sviežim a nekonvenčným spôsobom prostredníctvom rozhovorov s padovským väzenským kaplánom Marcom Pozzom. Verš za veršom postupne rozoberá jednotlivé modlitby, dáva ich do biblických súvislostí a spája s aktuálnymi témami dneška. Hovorí o rodinách trpiacich neprítomnosťou otca, o chudobných, ktorí sú protagonistami spásy, či o chlebe, ktorý sa nemá vyhadzovať. Nie je teoretikom, naopak, uvádza spomienky a príklady z vlastného života a jeho odpovede sú plné viery, životných skúseností a optimizmu, čím modlitbu *Otče náš* robí mimoriadne autentickou. (Martina Grochálová)

Viera v Rusku: Ostrov Sachalin, rozkvet lásky

Film rozpráva o hlbokých katolíckych koreňoch obyvateľov na ostrove Sachalin, ktorý leží na sever od Japonska. Sú to pôvodom kórejskí väzni, ktorých donútili sa tam presťahovať. Znovuobjaviť toto dedičstvo sa podarilo mladému poľskému kňazovi, ktorý sa inšpiroval púťou do Santiaga de Compostela. História ostrova je pomerne krátka. Rusi sa tam dostali v roku 1857. Ruský cár tam posielal trestancov za falšovanie storubľových bankoviek a politických väzňov. Hlavným cieľom však bolo priviesť na Sachalin ruské osídlenie. Stalin na tomto mieste zriadil gulagy a neslávne sa preslávil nápadom prekopať tunel na pevninu. Zahynulo pri tom množstvo ľudí. Úplne zbytočne. Film si môžete pozrieť na TV Lux 11. apríla o 21.50 hod. (Dada Kolesárová)

Bratříček Karel

„Chlapi nebrečí, chlapi se perou," povedal otec Karlíčkovi, keď im v roku 1950 rozbíjali rodinnú tlačiareň. A tak začal bojovať. Ako novodobý igric. Dodnes jeho piesne, ktoré sme si ako študenti hrávali na gitare pri ohňoch, inšpirujú a bijú na poplach. Vyzliekajú realitu donaha a drsnou poetikou prestierajú na zem koberec pravdy. A buď po nej budeme kráčať, alebo... Dokument, ktorý bol do kín uvedený v roku 2016, je paralelným životopisom Karla Kryla a režisérky Krystyny Krauzeovej, ktorá filmom splatila svoj dlh. Kedysi jej požičal peniaze na štúdium. Pražskú DAMU však skončila až rok po jeho smrti. Pre niekoho možno bude prekvapením jeho popularita v Poľsku v 80. rokoch a po poľsky spievané piesne *Anděl*, *Jeřabiny*, *Rakovina*, *Veličenstvo kat*... (Dada Kolesárová)

Jindra Černohorský

Spevák, gitarista, pesničkár vydáva svoj prvý album, ktorý obsahuje desať autorských piesní, v ktorých vám dovolí nahliadnuť do svojho vnútra a vnímania sveta. Hudbe sa venuje od svojich trinástich rokov. V textoch jeho piesní sa často objavujú témy lásky, viery a zmyslu života. V kresťanských kruhoch je známy predovšetkým ako autor. Niektoré jeho piesne (*Tam k výšinám* a *Kdybys věděl*...) vrátane mnohých českých textov zahraničných kresťanských chvál sa spievajú naprieč všetkými denomináciami. Vo svojich 52 rokoch nahral prvý album, ktorý obsahuje desať autorských piesní. V nich vám dovolí nahliadnuť do svojho vnútra a vnímania sveta. (kumran.sk)

17.04. (utorok) 08.10 Kríž a půlměsíc – dok. 22.25 ŘkM

18.04. (streda) 18.00 Guyanská Diana – dokument 18.30 Maminčiny pohádky: O bílé nitce **19.04.** (štvrtok) 07.45 Mosambik – Bom Padre – dokument 11.15 Kostel na předměstí – dokument 12.50 ŘkM R

20.04. (piatok) 08.45 Návštěva papeže v Apulii 14.30 Bez hábitu: Kapucíni 15.30 Ztracená ovečka – dokument

21.04. (sobota) 18.30 Maminčiny pohádky: O papírové lodičce 20.00 Hyacinta: Zázrak z Fatimy – príbeh (1) 00.55 ŘkM R

22.04. (nedeľa) 08.05 ŘkM R 17.00 P. Vojtěch Kodet: Tajemství Božího království 20.00 Hyacinta: Zázrak z Fatimy – príbeh (2)

LUMEN

Každú nedeľu 06.05 **Modlitba prvej hodinky**

08.04. (nedeľa) 13.00 Svätá Faustína Kowalská

11.04. (streda) 21.00 Krásy folklóru v obci Pliešovce

14.04. (sobota) 18.00 **Emauzy – gréckokatolícka svätá liturgia z Katedrálneho chrámu Narodenia Presvätej Bohorodičky v Košiciach;** slávi otec Stanislav Zimovčák

15.04. (nedeľa) 20.30 Zastavenie pri niektorých miestach vo Svätej zemi

16.04. (pondelok) 16.30 Boj s depresiou. Hosť: psychológ Matúš Kucbel

23.04. (pondelok) 16.30 Aby si deti vybrali zdravú výživu. Hosť: Oľga Luptáková

RTVS

DVOJKA

07.04. (sobota) 08.55 Božie domy s Vandalom – dokument o sakrálnych stavbách na Slovensku 09.20 History – dokument o nečakaných súvislostiach dejín R

08.04. (nedeľa) 06.35 Božie domy s Vandalom – dokument R 09.40 Slovo – sviatočný príhovor kňaza Pravoslávnej cirkvi 09.45 Cerkev, ikony a pamätník – dokumentárny film R 10.00 Svätá omša na sviatok Božieho milosrdenstva z Námestia svätého Petra vo Vatikáne. Celebruje: Svätý Otec František 13.15 Slovo – príhovor evanjelického farára R 13.20 Televízny posol – náboženský magazín 19.45 Slovo – sviatočný príhovor kňaza Pravoslávnej cirkvi R

09.04. (pondelok) 12.55 Televízny posol 22.25 Všetky moje deti – dokumentárny film

12.04. (štvrtok) 10.50 Klenotnica: Gorali z Hornej Oravy

14.04. (sobota) 08.55 Božie domy s Vandalom – dokument

15.04. (nedeľa) 06.40 Božie domy s Vandalom – dokument R 09.30 Služby Božie z Liptovského Mikuláša 13.25 Slovo – príhovor otca Andreja Škovieru, kňaza Bratislavskej eparchie 13.30 Orientácie 01.00 Slovo R

16.04. (pondelok) 12.55 Orientácie R

21.04. (sobota) 08.50 Božie domy s Vandalom – dokument

22.04. (nedeľa) 06.25 Božie domy s Vandalom – dokument R 09.25 Orientácie 09.50 Slovo 10.00 **Archijerejská svätá liturgia zo Sloviniek pri príležitosti sviatku svätého Juraja; slávi vladyka Milan Chautur, košický eparcha** 01.25 Slovo R

RÁDIO SLOVENSKO A REGINA

Nedeľa 08.05 Štefan Chrappa: Hosť nedeľného rána

08.04. (nedeľa) 09.05 Svätá omša z Dómu sv. Alžbety v Košiciach 10.05 Soňa Gyarfášová: Príbehy ľudí v 20. storočí 22.20 Dagmar Mozolová: Opri sa o mňa

15.04. (nedeľa) 09.05 Svätá omša z Bratislavy/ 09.00 Pravoslávna svätá liturgia z Inoviec 10.05 Dagmar Mozolová: Encyklopédia spravodlivých 22.20 Soňa Gyarfášová: Príbehy ľudí v 20. storočí

22.04. (nedeľa) 09.05 Evanjelické služby Božie z Košíc 10.05 Soňa Gyarfášová: Príbehy ľudí v 20. storočí 22.20 Dagmar Mozolová: Opri sa o mňa

29.04. (nedeľa) 09.05 Bohoslužby Bratskej jednoty baptistov z Tekovských Lužian 10.05 Dagmar Mozolová: Encyklopédia spravodlivých 22.20 Soňa Gyarfášová: Príbehy ľudí v 20. storočí

RÁDIO REGINA

Pondelok 17.05 Viera v živote

Utorok 20.00 Duchovné horizonty R

Sobota 05.00 Ekuména vo svete 18.15 Ekuména vo svete R

Nedeľa 06.05 Rádio Vaticana 17.05 Duchovné horizonty 17.50 Rádio Vaticana R

RÁDIO DEVÍN

Nedeľa 07.00 Krajina duše 07.30 Musica sacra

Zmena programu vyhradená.

RELAX

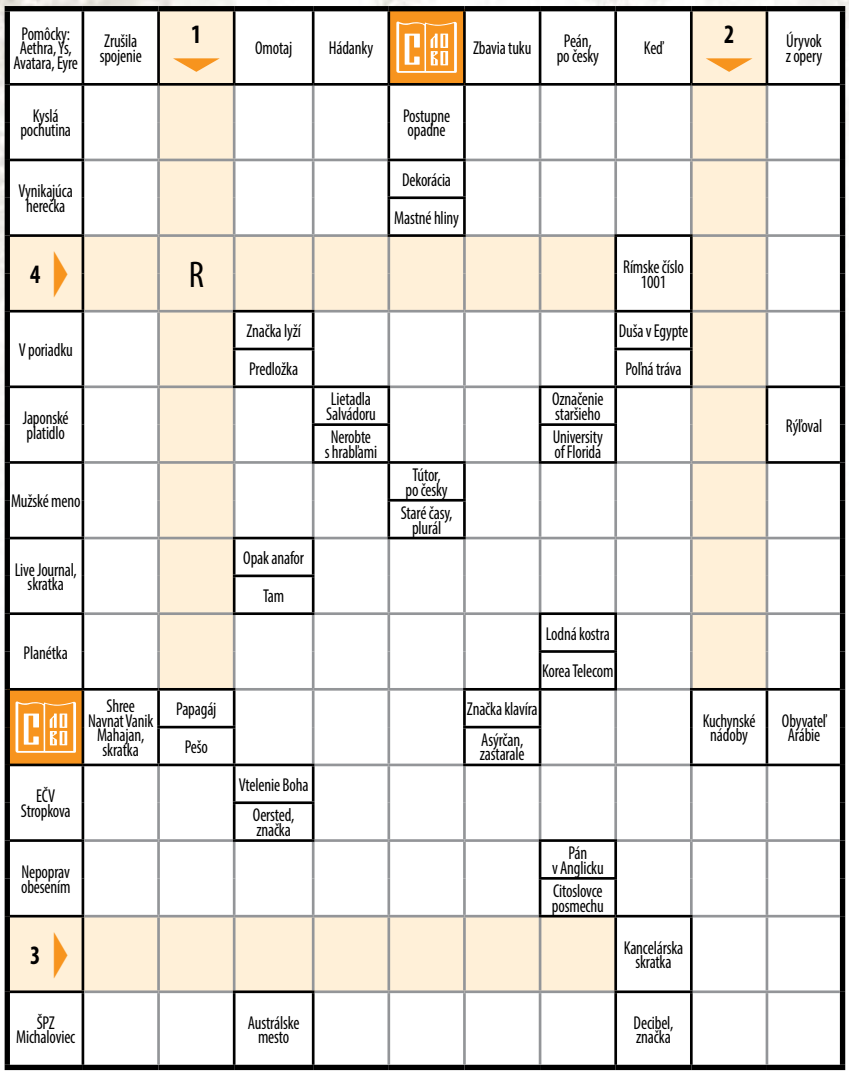

A	S	P	O	H	Á	R	L	Z	V	A
I	H	L	A	N	O	Y	Á	Y	O	B
Y	A	Á	O	V	T	V	S	N	K	Ľ
T	L	N	R	N	O	A	T	A	E	E
E	N	Y	E	D	E	R	E	Č	N	D
R	P	C	C	Á	N	T	A	D	R	E
Y	V	Y	D	A	S	O	E	A	E	A
B	D	T	V	A	D	N	B	R	L	K
R	O	A	R	K	C	I	Z	H	V	E
E	L	O	R	I	R	M	N	A	I	M
H	P	Y	A	B	E	O	A	D	E	E
Y	H	R	O	N	O	D	K	R	O	R
A	I	T	A	R	B	R	A	Y	Y	L

Ť	A	D	A	O	V	B	D	R	O	T
A	O	B	D	R	O	T	S	A	Á	O
Ž	A	I	O	A	Á	J	T	I	L	Ľ
B	I	E	E	E	E	T	A	I	T	A
A	D	A	N	D	N	I	S	A	D	A
T	T	T	Á	R	T	T	T	Á	N	T
U	E	E	A	A	A	R	R	A	E	A
R	B	R	K	K	K	R	K	R	L	B
I	A	D	É	I	A	E	V	H	Z	I
S	L	S	T	N	T	M	I	A	N	M
T	Í	A	Á	E	L	E	E	A	D	A
I	K	T	C	P	A	R	O	N	O	R
U	Y	R	O	P	S	L	Y	Y	A	I

Legenda: ACYLY, ADRESÁR, ASTOR, ATLAS, BALÍKY, BARDEJOV, BRADY, BRATIA, BREHY, BYRETY, CENTY, CMARY, DEKANÁTY, DEĽBA, DENÁR, DIERA, DOMINO, DONOR, DRÁHA, ETIKETA, HLASITOSŤ, HLAVA, HRADČANY, IHLAN, INDOL, KAMERA, KRÁSA, KROKY, KRYHA, LETEC, NEKOV, OSADY, OTRAVY, PLÁNY, POHÁR, PORAST, RARITA, REMEK, SPÁSA, SPORY, ŤAŽBA, TENDENCIA, TERÉN, TESTER, TIENE, TRIEDA, TRNAVA, TURISTI, VRETENO, VRYPY, ZÁVOD, ZMENA, ZVADA, ŽIARA.

Tajničku osemsmerovky tvorí 21 nevyškrtaných písmen.

Autor: Marek Pataky

Správne riešenia z čísla 4: *Krížovka:* Buďte odvážni a choďte proti prúdu. *Osemsmerovka:* Veľké nádeje robia veľkých ľudí.

Výherca: Mgr. Janka Lisinovičová z Trnavy

Riešenia zasielajte na adresu:
SLOVO, Hlavná 3, 080 01 Prešov alebo inzercia@casopisslovo.sk.

Gréckokatolícke mládežnícke centrum Bárka všetkých **1. mája** srdečne pozýva

NA TURISTICKÝ DEŇ

s otcom arcibiskupom Jánom Babjakom SJ

Trasa: ZÁMUTOV – GMC BÁRKA JUSKOVA VOĽA (spoločná pre všetkých – mladších i starších)
Štart: priebežne od 09.00 do 10.00 v obci Zámutov od gréckokatolíckeho chrámu
Počas trasy a v cieli na vás budú čakať rôzne atrakcie a možnosť občerstvenia.
Informácie: tel. č.: 057/449 02 90, 449 07 61, skolacentrum@centrum.sk, www.gmcbarka.sk

Odpust mladých Košickej eparchie

Pozývame vás **5. mája do Klokočova** na stretnutie a spoločnú modlitbu za seba na odpuste mladých.

Po mládežníckom ruženci, katechéze, modlitbe tretej hodinky a archijerejskej svätej liturgii bude pre mladých pripravený zaujímavý program.

Rada pre mládež Košickej eparchie v mene vladyku Milana pozýva nielen mladých **8. mája**

NA TURISTICKÝ DEŇ.

Trasa: Morské oko – Šmigovec. Tentoraz naše kroky povedú z Morského oka do Šmigovca, prvej farnosti nášho vladyku. Cestou nám bude sily dobíjať modlitba ruženca.
Štart: 08.00 – parkovisko pri Morskom oku

Bližšie informácie nájdete na www.aetos.sk

Staňte sa naším misijným partnerom. Prinášame evanjelium do rómskeho sveta.

S požehnaním prešovského arcibiskupa metropolitu ***Mons. Jána Babjaka SJ.***

S víziou sprevádzať rómsky ľud na ceste do radostnej večnosti cez zmierenie, zbožnosť a angažovanosť.

Gréckokatolícki kňazi v rómskej pastorácii:
otec Martin Mekel, otec Igor Čikoš, otec Leontín Lizák ml.

Prosíme, pomôžte nám!

POTREBUJEME v okresoch PO, VT, BJ, SL, SK ***bývanie pre kňazské rodiny v rómskej pastorácii,*** pozemky a priestory na budovanie zázemia služby.

0915 951 081
romskamisia.sk, savore.sk, ucf6.sk, podporujemmisionara.sk

PÚTNICKÉ MIESTA GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU

Ľutina, bazilikalutina.sk, 051/459 62 31
07.04. **Fatimská sobota** (10.00 h)
08.04. **Púť Božieho milosrdenstva:** liturgia za kultúru života, za nenarodené deti, oslobodenie a uzdravenie (10.00 h)
13.04. **Stretnutie vladyku Jána Babjaka SJ s podnikateľmi**

Michalovce, bazilikaredemptoristi.sk, 0902 275 145
07.04. **Fatimská sobota**
15.04. **Stretnutie členov arcibratstva ruženca:** svätá liturgia (18.00 h)
25.04. **Modlitby pri relikviách bl. Metoda:** ruženec (16.30 h) Moleben k bl. Metodovi (17.00 h); svätá liturgia s modlitbami za uzdravenie (18.00 h)
28.04. **Spomienkové a ďakovné podujatie** pri príležitosti 50. výročia obnovenia Gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu: archijerejská svätá liturgia (09.00 h); slávi vladyka Cyril Vasiľ SJ; tematické sympózium k výročiu

Klokočov, klokocovgrkat.sk, 0911 105 908
11.04. **Modlitby za oslobodenie a uzdravenie:** svätá liturgia (17.30 h)
13.04. **Modlitby za oslobodenie a uzdravenie** s pátrom Eliasom Vellom (17.00 h)
15.04. **Večeradlo MKH** (16.30 h)
18.04. **Modlitby za oslobod. a uzdravenie** (17.30 h)
22.04. **Modlitby za uzdr. k sv. Charbelovi** (17.00 h)

Litmanová, horazvir.sk, 0903 982 828
07.04. **Fatimská sobota** (10.30 h)
08.04. **Malá púť** (10.30 h)

CENTRUM PRE RODINU ZLATÁ BAŇA – SIGORD

centrumsigord.sk, 0903 983 316 – 7
03. – 08.05. **Škola Otcovo srdce A** (*Father Heart School A*). Z Božej dobroty môžeme nazývať nekonečného Boha Otcom. Diabol, chce urobiť všetko možné, aby sa otcovstvo v živote človeka degradovalo, a preto na túto inštanciu útočí. Tieto stretnutia slúžia na obnovu a posilnenie vzťahu k Otcovi, a ponúkajú autentické, intímne poznanie Boha a jeho lásky k nám. Bližšie informácie: centrum.rodina@gmail.com. Príspevok je 135 eur za osobu.
20.05. **Deň rodiny na Sigorde** – svätá liturgia (09.00 h) a po nej program pre rodiny a deti
08. – 10.06. **Kurz Rút**
21. – 24.06. **Kurz prípravy na manželstvo.** Ak sa chystáte na svoj svadobný deň alebo o ňom ešte len uvažujete, urobte pre vašu spoločnú budúcnosť ešte niečo, čo váš vzťah posilní. Dajte vašej vysnívanej svadbe ešte jedno kritérium – kvalitnú prípravu (www.domanzelstva.sk). Príspevok je 120 eur za pár.

RÓMSKA MISIA

romskamisia.sk, 0915 951 081
Nedeľná svätá liturgia v centrách: Čičava (08.00 h), Jakubany (09.30 h), Soľ (09.30 h), Hlinné (11.30 h)
09. – 10.04. **Formácia pre službu v rómskych komunitách** (Sigord)

KOINONIA JÁN KRSTITEĽ

koinoniapo.sk, fcb: koinonia ján krstiteľ prešov
Komunitný dom Záborské
06. – 07.04. **Kurz *Evanjelizácia s mocou*** (18.00 h)
11.04. **Večer mladých** (17.30 h)
25.04. **Biblický večer** (18.00 h)

CENACOLO KOMUNITA

cenacolo.sk, cdv_slovakia@hotmail.com
Piatok **19.00** **Rodičovský klub** v Dominikánskom konvente v Košiciach na Mäsiarskej 6
Ruženec za závislých: Utorok **16.30** Kaplnka v nemocnici v Snine; Streda **18.00** Kláštor Sancta Mária na Konštantínovej ul. v Prešove a kláštor sestier sv. Vincenta de Paul na Šoltésovej 15 v Košiciach; Štvrtok **17.25** Chrám Božej múdrosti vo Svidníku